

*Załącznik nr 1 do Uchwały nr
z dnia r. w sprawie przyjęcia jednolitego
tekstu Strategii rozwoju lokalnego
kierowanego przez społeczność
Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania C.K. Podkarpacie*

STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO KIEROWANEGO PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ
LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA
C.K. PODKARPACIE

Spis treści

I. CHARAKTERYSTYKA LGD3	
1. FORMA PRAWNA I NAZWA STOWARZYSZENIA3	
2. OBSZAR3	
3. POTENCJAŁ LGD4	
3.1 OPIS PROCESU TWORZENIA PARTNERSTWA I DOŚWIADCZENIE LGD4	
3.2 REPREZENTATYWNOŚĆ LGD7	
3.3 ZASADY FUNKCJONOWANIA LGD8	
II. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR11	
III. DIAGNOZA – OPIS OBSZARU I LUDNOŚCI13	
IV. ANALIZA SWOT20	
V. CELE I WSKAŹNIKI25	
1. Cel ogólny I25	
1.1 Uzasadnienie celu I25	
2. Cel ogólny II32	
2.1 Uzasadnienie celu II32	
3. Cel ogólny III36	
3.1 Uzasadnienie celu III36	
VI. SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANOWIENIA KRYTERIÓW WYBORU46	
1. FORMY WSPARCIA OPERACJI W RAMACH LSR46	
2. CEL TWORZENIA PROCEDUR47	
3. ZAKRES PROCEDUR47	
3.1. Zakres procedur związanych z realizacją projektów grantowych.....	54
4. FORMUŁOWANIE KRYTERIÓW WYBORU.....	50
62	
VII BUDŻET LSR.....	58
IX. PLAN KOMUNIKACJI.....	64
X. INNOWACYJNOŚĆ	65
XI. ZINTEGROWANIE	67
XII. MONITORING I EWALUACJA.....	63
XIII. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWIKO71	
WYKAZ WYKORZYSTANEJ LITERATURY	67
ZAŁĄCZNIK NR 1 PROCEDURA AKTUALIZACJI LSR	68
ZAŁĄCZNIK NR 2 PLAN DZIAŁANIA	70
ZAŁĄCZNIK NR 3 BUDŻET LSR	74
ZAŁĄCZNIK NR 4 PLAN KOMUNIKACJI	75
ZAŁĄCZNIK NR 5 PROCEDURY DOKONYWANIA EWALUACJI I MONITORINGU.....	77
ZAŁĄCZNIK NR 6 PROCEDURA ZMIANY KRYTERIÓW WYBORU OPERACJI.....	79

I. CHARAKTERYSTYKA LGD

1. FORMA PRAWNA I NAZWA STOWARZYSZENIA

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania C.K. Podkarpacie (LGD) jest partnerstwem zrzeszającym organizacje i instytucje z sektorów publicznego, społecznego i gospodarczego oraz mieszkańców.

Działa na podstawie następujących dokumentów i aktów prawnych:

1. Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2015 r. poz. 378),
2. Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2015 r. poz. 349),
3. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013),
4. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach podziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2015 r. poz. 1570),
5. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 – przyjęty przez Komisję Europejską dnia 12.12.2014 r.
6. Statut przyjęty uchwałą nr 02/12/2015 Walnego Zebrania Członków z dnia z dnia 16.12.2015 roku (załącznik nr 3 do wniosku o wybór LSR)

Data rejestracji w sądzie: 23.01.2006 r.

Numer w Krajowym Rejestrze Sądowym: 0000249254

1. OBSZAR

Obszar realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, a tym samym obszar funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania C.K. Podkarpacie obejmuje teren trzech sąsiadujących ze sobą gmin wiejskich :gminę Czudec i gminę Niebylec w powiecie strzyżowskim oraz gminę Wielopole Skrzyńskie w powiecie ropczycko – sędziszowskim. Obszar LGD C.K. Podkarpacie znajduje się w jednym obrysie i zajmuje łącznie powierzchnię 282 km², co stanowi 1,6% obszaru województwa podkarpackiego. Zamieszkuje go 30.735 osób. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 282 km².

Tabela 1. Obszar LGD – podstawowe informacje

Wyszczególnienie	Powierzchnia w km ²	Ludność ogółem	Liczba osób przypadających na 1 km ²	Wysokość dochodu podatkowego na mieszkańca
Gm. Wielopole Skrzyńskie	93	8.394	90	410,98
Gm. Czudec	85	11.721	138	595,06
Gm. Niebylec	104	10.620	102	467,66
LGD C.K. Podkarpacie	282	30.735	108,98	491,23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Mapa Obszaru LGD C.K. Podkarpacie

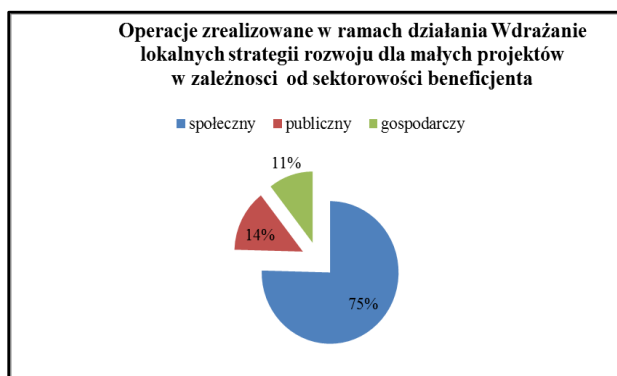

Źródło: Opracowanie własne

3. POTENCJAŁ LGD

3.1. OPIS PROCESU TWORZENIA PARTNERSTWA I DOŚWIADCZENIE LGD

Inicjatywa powołania partnerstwa w formie Lokalnej Grupy Działania zrodziła się w 2005 roku wśród przedstawicieli władz samorządowych gmin Czudec i Wielopole Skrzyńskie. Celem partnerstwa była działalność na rzecz odtworzenia i propagowania lokalnych zasobów kulturowych, poprawa jakości życia mieszkańców w oparciu o zasoby turystyczne obszaru. Gmina Czudec wdrażała I Schemat Programu LEADER związany z opracowaniem Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich dla Gmin Czudec i Wielopole Skrzyńskie. Wynikiem tych prac było opracowanie Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich (ZSROW), nawiązanie partnerstwa i zarejestrowanie 23 stycznia 2006 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym Stowarzyszenia LGD C.K. Podkarpacie. Na bazie ZSROW opracowano wniosek pn. Centrum Kultury Podkarpacie, który uzyskał dofinansowanie w wysokości 699 300,00 złotych z Europejskiego Funduszu Gwarancji i Orientacji Rolnej. Do realizacji projektu włączono lokalnych liderów, przedstawicieli sektorów społecznego, publicznego

Źródło: Opracowanie własne

i gospodarczego. W ramach projektu zorganizowano szereg działań aktywizujących społeczność lokalną: spotkań informacyjnych (dla ok. 600 mieszkańców LGD), szkoleń i warsztatów: szkolenia informatyczno- internetowe dla mieszkańców (48 osób), otwarte szkolenia językowe (48 osób), warsztaty rzemiosła pod hasłem podtrzymywania zanikających zawodów (36 osób).

Obok działań aktywizujących stowarzyszenie sfinansowało opracowanie dokumentacji technicznych na modernizację ośrodka sportu i rekreacji w Wielopolu Skrzyńskim, kulturowe zagospodarowanie centrów wsi: Czudec i Wielopole Skrzyńskie, projekt rozwoju sieci internetowej. Duży nacisk w realizowanym projekcie położony był na działania promocyjne poprzez: sfinansowanie czterech flagowych imprez (Dni Ziemi Czudeckiej, Dni Wielopola Skrzyńskiego, Czudecki Jarmark Kulturalny i integracyjny festyn dla dzieci Wielopolandia), ponadto opracowano zintegrowaną ofertę inwestycyjną, przewodnik turystyczny, tablice informacyjne, znaczki z herbem gminy, film promujący LGD oraz sfinansowano kampanie informacyjno-promocyjną w radio i Internet. Na bieżąco mieszkańcy mogli zapoznać się z działalnością stowarzyszenia uczestnicząc w spotkaniach informacyjnych oraz korzystając ze strony Internet LGD C.K. Podkarpacie. Realizacja szeregu działań na obszarze gmin partnerskich przyczyniła się do pozyskania nowych członków sektora społecznego, gospodarczego i publicznego. W 2007 roku przystąpiono do prac nad przygotowaniem Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2007-2013. W prace nad LSR zaangażowały się podmioty z gminy Niebylec, w styczniu 2008 roku samorząd tejże gminy podjął uchwałę o przystąpieniu do partnerstwa. W wyniku współpracy trzech samorządów, organizacji społecznych i podmiotów gospodarczych działających na ich terenie powstała Lokalna Strategia Rozwoju. W kwietniu 2009 roku złożono wnioski o wybór Lokalnej Grupy Działania do Realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju. W maju 2009 roku została podpisana umowa o warunkach i sposobie realizacji LSR pomiędzy samorządem województwa podkarpackiego, a LGD C.K. Podkarpacie na kwotę dofinansowania 4 555 994,00. Głównym zamierzeniem podjętym przez partnerstwo była poprawa jakości życia mieszkańców w oparciu o efektywne wykorzystanie posiadanych zasobów turystycznych, kulturowych, historycznych, oraz aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców. W ramach przyznanego wsparcia udało się dofinansować 56 operacji w ramach działania Małe Projekty, gdzie beneficjentami były głównie stowarzyszenia z terenu LGD ale także lokalne samorządu i przedsiębiorcy. Głównym celem zrealizowanych operacji była: aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców (kursy zawodowe pilarz drwal – przeszkolonych 12 osób, szkolenia językowe – dla 84 osób, warsztaty rękodzielnicze dla 120 osób, kulinarne – przeszkolonych 48 osób, szkolenie z podstaw prowadzenia działalności gospodarczej – 24 osoby, propagowania idei produktu lokalnego- dla 48 osób), integracja w tym integracja międzypokoleniowa (23 imprezy integracyjne, 3 wystawy) stworzenie aktywnych form wypoczynku dla mieszkańców LGD (warsztaty karate dla 72 osób, pływanie dla 15 osób, spadochronowe, tenisa stołowego dla 15 osób, tenisa ziemnego dla 24 osób), promocja walorów turystycznych i kulturowych obszaru objętego LSR (publikacje o charakterze promocyjnym: dwujęzyczny Album LGD C.K. Podkarpacie – 1000 egzemplarzy; Tradycje Kulinarne Wielopolszczyzny – 1000 egzemplarzy; historycznym: Mistyczna Wielopolszczyzna – 1000 egzemplarzy, Sybiracy – Dwunastu z Nawsia- 1000 egzemplarzy). Uruchomiona została siłownia na świeżym powietrzu oraz wypożyczalnia sprzętu narciarskiego. Partnerskie samorządy w ramach działania Odnowa i Rozwój Wsi zrealizowały cztery inwestycje, których głównym celem była poprawa zagospodarowania przestrzeni wiejskiej i jakości życia na wsi gmina Czudec: Budowa Centrum Sportu i Rekreacji Gminy Czudec - Etap II (widownia, boiska do siatkówki, boisko do piłki nożnej, kort tenisowy), gmina Niebylec: Budowa oświetlenia ulicznego drogi krajowej oraz dróg powiatowych na terenie gminy Niebylec - ETAP I, Budowa zadania dla imprez plenerowych z zapleczem socjalnym w miejscowości Konieczkowa, gmina Wielopole Skrzyńskie: budowa zaplecza socjalnego, kortu tenisowego i placu zabaw wraz z zagospodarowaniem terenu w Wielopolu Skrzyńskim. Angażując w realizację LSR przedsiębiorców zostały zrealizowane inwestycje dzięki którym powstało 4 nowe miejsca pracy. Przez cały okres wdrażania LSR pracownicy LGD, członkowie Zarządu świadczyli doradztwo i oferowali pomoc na każdym etapie procesu wdrażania projektów co zaowocowało niemal 100% kwalifikowalnością ponoszonych wydatków, a także

umocnieniem pozycji LGD w lokalnej społeczności. Ponadto uzyskane w ramach LSR wsparcie w ramach funkcjonowania LGD pozwoliło na oznakowanie terenu LGD witaczami zawierającymi nazwę i logotyp naszej organizacji, wydanie kalendarza promocyjnego w ilości 1000 egzemplarzy, organizację trzech imprez promocyjnych, wydanie publikacji pn. Dobre Praktyki LGD C.K. Podkarpacie, a przede wszystkim zatrudnienie i utrzymanie zatrudnienia dla 3 osób. Okres wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju to jednocześnie kolejny etap budowania partnerstwa, promocji LGD i LSR. Przez cały okres funkcjonowania LGD podejmowano działania informacyjne (42 zorganizowane konferencje), aktywizujące (48 odbytych spotkań z mieszkańcami) i doradcze. W okresie realizacji LSR ogłoszono i przeprowadzono 23 nabory wniosków w ramach których wpłynęło 114 projektów. Rada LGD oceniła 113 projektów, rekomendowała do dofinansowania 105 projektów tj. 92,92% wniosków podlegających ocenie.

Dostrzegane przez mieszkańców efekty realizacji operacji w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju poskutkowały przystąpieniem do organizacji kolejnych członków. W tym czasie do LGD dołączyło 6 organizacji pozarządowych i 22 osób fizycznych. Nasze LGD nawiązało współpracę z Lokalną Grupą Działania Rozwój Ziemi Lubaczowskiej, połączył nas wspólny cel/potrzeba wykorzystania lokalnych zasobów kulturowych i ich popularyzacja. Opracowaliśmy i zrealizowaliśmy operację w ramach działania Wdrażanie projektów współpracy pn. „Dawnych potraw smak”. Projekt obejmował działania związane z zachowaniem i waloryzacją dziedzictwa kulinarnego oraz promocją obu obszarów m.in. poprzez zorganizowanie konkursów kulinarnych i wydanie Albumu pn. „Dawnych potraw smak”. Efekty projektu przeszły nasze najśmielsze oczekiwania, uczestnikami konkursu było 24 podmioty, w 2 imprezach promocyjnych wzięło udział ok. 1000 osób, opracowany i wydany, piękny album kulinarny był przedmiotem konferencji naukowych nt. tradycyjnej żywności w kraju i za granicą, a także jednego z programów telewizji śniadaniowej TVP1. Wartością dodaną projektu jest nawiązanie współpracy z podmiotami z branży turystycznej i gastronomicznej, które w swoją ofertę wpisały dania kuchni regionalnej np. baniaka w Siedlisku Janczar, czy pierogi z gęsiną w Kresowej Osadzie.

Wartość wniosków wybranych przez LGD, dla których wypłacono pomoc finansową w ramach LSR na lata 2007-2013 wynosi 3016860,00 złotych co stanowi 84,48 % dostępnego budżetu. Zakładane cele i wskaźniki zostały osiągnięte, zasadna jest kontynuacja działań w przyszłym okresie programowania, w celu realizacji misji LGD i założonych, zaktualizowanych celów LSR uwzględniających dotychczasowe działania LGD oraz zmiany jakie zaszły w społeczności i gospodarce lokalnej. Nasze LGD jest organizacją otwartą dla wszystkich, którzy chcą włączyć się w działania na rzecz zrównoważonego rozwoju lokalnego, bez względu na reprezentowany sektor. Członkowie LGD biorą aktywny udział w inicjatywach realizowanych na obszarze LGD przez lokalnych partnerów ale także instytucje spoza LGD np. Klaster Jakości Życia „Kraina Podkarpacie”, Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Krajową Izbę Produktu Lokalnego. Działalność LGD oparta jest głównie na społecznej pracy i doświadczeniu członków naszej organizacji, Zarządu stowarzyszenia i Rady LGD.

Członkowie organów LGD posiadają wieloletnie doświadczenie w realizacji zadań wynikających z realizacji programu LEADER – przygotowanie dokumentów planistycznych i wdrażanie strategii. Zarząd jest organem, który zarządza i reprezentuje LGD oraz kieruje całokształtem działalności LGD. Zgodnie z zapisami statutu Zarząd liczy od 5 do 9 członków wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie.

Stowarzyszenie zatrudnia dwóch pracowników, z których 100% posiada doświadczenie oraz wiedzę do wdrażania i aktualizacji dokumentów strategicznych. Wszyscy pracownicy posiadają wykształcenie wyższe. Praca biura LGD będzie na bieżąco monitorowana oraz poddawana ocenie, zgodnie z Regulaminem Biura stanowiącym załącznik nr 15 do wniosku o wybór LSR, gdzie szczegółowo określono sposób pomiaru jakości doradztwa. Dla pracowników biura LGD określono Plan szkoleń, który służyć ma podnoszeniu wiedzy i kompetencji a tym samym jakości świadczonego doradztwa.

Proces budowania partnerstwa jest ciągle w toku po to, aby jak najlepiej realizować plany

i zamierzenia rozwojowe LGD C.K. Podkarpacie, których podstawą jest umiejętność rozpoznawania potrzeb społeczności lokalnej, efektywnego wykorzystania zasobów i szans. Grupa osób i podmiotów tworzących partnerstwo jest gronem otwartym na nowych członków, nowe idee i wyzwania, gronem chętnym do dialogu, zmotywowanym i świadomym obranych celów. Stąd nasza misja którą z pasją realizujemy od 2006 r.: LGD C.K. Podkarpacie to otwarte forum społeczeństwa zorientowanego na partnerską współpracę, w dążeniu do możliwie najlepszego wykorzystania lokalnych zasobów naturalnych, walorów kulturowych i historycznych, w celu poprawy jakości życia mieszkańców.

Mamy nadzieje, że zdobyte doświadczenie, wypracowane metody współpracy z mieszkańcami, instytucjami publicznymi i gospodarczymi, pozytywny wizerunek LGD w społeczności lokalnej pozwoli jeszcze lepiej dostrzegać lokalne problemy i skutecznie je rozwiązywać wykorzystując przy tym szanse jaką są środki UE.

3.1 REPREZENTATYWNOŚĆ LGD

Stowarzyszenie LGD C.K. Podkarpacie jest partnerstwem trójsektorowym, składającym się z przedstawicieli sektora publicznego, gospodarczego i społecznego.

Źródło: Opracowanie własne

LGD jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem osób fizycznych i osób prawnych, w tym jednostek samorządu terytorialnego, mającym na celu działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Lokalna Grupa Działania C.K. Podkarpacie nie zastępuje istniejących instytucji, lecz ma za zadanie je wspierać, działać w specyficznych obszarach, które dają szanse na wykorzystanie zasobów lokalnych i rozwój obszaru objętego LSR.

Reprezentatywność trzech sektorów Stowarzyszenia LGD C.K. Podkarpacie pozwoli na efektywne inicjowanie działań na rzecz rozwoju lokalnego, dialogu społecznego, a przede wszystkim wspólnego działania i osiągnięcia celu jakim jest poprawa jakości życia mieszkańców LGD C.K. Podkarpacie. Większa liczba podmiotów/przedstawicieli sektora społecznego pozwoli na kontynuację i rozwój działań związanych z łagodzeniem problemów społecznych, przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu, głównie walki z ubóstwem i marginalizacją społeczną, ale także budowania kapitału społecznego NGO i umocnienia ich roli i zaufania w społeczności lokalnej. Udział reprezentantów sektora publicznego pozwoli na podejmowanie działań z zakresu poprawy ogólnodostępnej, niekomercyjnej infrastruktury i ekonomii społecznej – działań adresowanych do ogółu mieszkańców LGD, dodatkowo przyczyni się do nawiązania dialogu z przedstawicielami innych sektorów, co pozwoli samorządowi lepiej rozpoznać potrzeby mieszkańców. Zaangażowanie podmiotów gospodarczych pozytywnie wpłynie na inicjowanie działań odpowiadających warunkom na lokalnym rynku pracy, bazującym na lokalnych zasobach, poprawy jakości oferty zatrudnienia, tworzenia i utrzymania miejsc pracy, a przede wszystkim zintegruje partnerów do wspólnego działania – stworzenia mieszkańcom,

głównie z tzw. grup defaworyzowanych, szansy na podejmowanie oddolnych inicjatyw umożliwiających realizację wspólnych celów, odpowiadających ich potrzebom. Priorytetowe zatem będą działania na rzecz osób bezrobotnych w tym długotrwale bezrobotnych i osób niezatrudnionych do 30 roku życia i powyżej 50 roku życia, mieszkańców korzystających z pomocy społecznej, a także osób z niskim wykształceniem i kwalifikacjami zawodowymi, mieszkańców biernych zawodowo z uwagi na opiekę nad osobą zależną. Planujemy uruchomienie punktów aktywizacji zawodowej, wzmożoną współpracę z gminnymi ośrodkami pomocy społecznej i warsztatami terapii zajęciowej w celu efektywniejszego dotarcia z informacją o planowanych działaniach adresowanych do grup defaworyzowanych. Bardzo istotne będą wspólne, trójsektorowe działania informacyjne, propagowanie aktywności społecznej i gospodarczej poprzez konkursy tematyczne, konferencje, szkolenia, spotkania z pracodawcami, wsparcie tworzenia i utrzymania miejsc pracy, promowanie produktów i zasobów, które mogą stanowić źródło dochodu dla mieszkańców. Jak dotąd najbardziej aktywną grupą członków LGD angażująca się w tego typu działania byli przedstawiciele sektora społecznego. Bardzo ważne są także działania wyrównujące, umożliwiające mieszkańcom w tzw. gorszym położeniu dostęp do wysokiej jakości oferty edukacyjnej, zagospodarowania wolnego czasu, odpowiedniej jakości infrastruktury społecznej, kulturalnej – te działania podejmowali przedstawiciele sektora publicznego i gospodarczego. Niezbędne jest także podjęcie działań, które zaktywizują i zmotywują mieszkańców do podnoszenia lub/i zdobywania nowych kwalifikacji zawodowych, zwiększenia mobilności zawodowej, nabywania umiejętności niezbędnych na rynku pracy, poszerzenia aspiracji edukacyjnych dzieci i młodzieży, efektywnego wykorzystania lokalnych zasobów turystycznych, rolnictwa i wysokiej jakości produktów oraz szansy pozyskania dostępnych środków pomocowych gwarantujących zrównoważony rozwój regionu – co będzie stanowiło główne zadanie rolników, przedsiębiorców i samorządów. Nie możemy pominąć działań integrujących mieszkańców, sprzyjających wymianie informacji, doświadczeń, dobrych praktyk ułatwiających przełamanie bariery bierności i zachęcających do sięgania po środki pomocowe. Ważnym elementem jest funkcjonowanie LGD, które lokalnie pełni rolę inicjatora, koordynatora, świadczy doradztwo i współuczestniczy w realizacji działań rozwojowych gwarantując tym samym ich komplementarność i efektywność.

3.2 ZASADY FUNKCJONOWANIA LGD

Najwyższą władzą LGD C.K. Podkarpacie jest Walne Zebranie Członków, które wybiera skład pozostałych władz LGD tj. Rady, Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

Jedna osoba może wchodzić w skład wyłącznie jednego z organów LGD. Kadencja wszystkich władz LGD trwa 4 lata, a ich wybór odbywa się w głosowaniu jawnym, bezwzględną większością głosów. Członkowie wybierani do władz Stowarzyszenia mogą tę samą funkcję pełnić nie dłużej niż przez dwie kadencje. Uzupełnienie składu władz Stowarzyszenia w czasie trwania kadencji dokonuje Walne Zebranie Członków, spośród członków zwyczajnych stowarzyszenia. Kadencja członków organów wybranych w wyborach uzupełniających trwa do końca kadencji w której wybór nastąpił.

Źródło: Opracowanie własne

Organem decyzyjnym LGD jest Rada. Do wyłącznej kompetencji Rady należy wybór oraz ocena operacji, które mają być realizowane w ramach opracowanej przez LGD LSR a także przyznawanie kwoty wsparcia. Rada funkcjonuje zgodnie z Regulaminem Rady Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania C.K. Podkarpacie. W skład Rady wchodzi od 9 do 15 członków, przedstawicieli władz publicznych, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych oraz mieszkańców (reprezentanci sektora publicznego stanowią mniej niż 30%). W skład Rady wchodzi co najmniej jedna kobieta oraz jedna osoba poniżej 35 roku życia. Przyjęty skład Rady gwarantuje prawidłowy proces decyzyjny niezdominowany przez sektor publiczny ani żadną z grup interesów. Władza publiczna, żadna pojedyncza grupa interesu nie ma więcej niż 49% praw głosu w podejmowaniu decyzji przez Radę. W celu wyboru operacji bez dominacji jakiegokolwiek grupy interesu w Radzie ogranicza się reprezentowanie sektora społeczno-gospodarczego przez osoby związane z sektorem publicznym. Dotyczy to np. zakazu członkostwa/reprezentacji członka z sektora społeczno-gospodarczego przez osoby powiązane służbowo z członkami z sektora publicznego oraz zakaz łączenia przez osoby fizyczne członkostwa w LGD z reprezentowaniem w niej osób prawnych.

Nie upoważnia się osób trzecich do udziału w podejmowaniu decyzji. Funkcje członków organu decyzyjnego są pełnione osobiście, tj. w przypadku osób fizycznych wybranych do organu decyzyjnego – przez te osoby, zaś w przypadku osób prawnych – przez osoby, które na podstawie dokumentów statutowych lub uchwał właściwych organów są uprawnione do reprezentowania tych osób prawnych.

Dodatkowo wobec członków Rady którzy systematycznie nie biorą udziału w posiedzeniach organu decyzyjnego lub też podczas dokonywania oceny wniosków nie stosują zatwierdzonych kryteriów (dokonują oceny w sposób niezgodny z treścią kryteriów oceny) są prowadzone działania dyscyplinujące. Zasady związane z wyborem operacji oraz stosowane procedury zawarte są w Regulaminie Rady oraz Procedurze Naboru. Członkowie organu decyzyjnego zobowiązani są do aktywnego uczestnictwa w szkoleniach w zakresie oceny wniosków, w celu podniesienia wiedzy i umiejętności. Szkolenia organizowane są dla nowo wybranych członków Rady w dogodnym terminie poprzedzającym pierwsze posiedzenie oceny wniosków, nabyta wiedza jest weryfikowana w formie testu i potwierdzona stosownym zaświadczeniem, ponadto zgodnie z planem szkoleń członkowie organu decyzyjnego regularnie uczestniczą w corocznych szkoleniach organizowanych w I kwartale każdego roku kalendarzowego.

Posiedzenia Rady są zwoływane odpowiednio do potrzeb wynikających z naboru wniosków prowadzonego przez LGD. Członek Rady nie może być jednocześnie pracownikiem Biura LGD C.K. Podkarpacie i nie może pełnić funkcji w żadnym innym organie Stowarzyszenia. Rada wybiera ze swojego grona Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego oraz Sekretarza.

Ważną kwestią jest zapewnienie obiektywnej oceny wniosków przez Radę, gwarantuje ją rzetelna procedura wyłączenia członka Rady z udziału w wyborze operacji.

1. Członek Rady biorący udział w posiedzeniu przed przystąpieniem do głosowania podpisuje deklarację bezstronności i poufności.
2. Członkowie Rady reprezentujący lub powiązani z podmiotami ubiegającymi się o wybór operacji (wg podpisanej deklaracji) nie uczestniczą w ocenie tych operacji.
3. W razie zaistnienia okoliczności, które mogą wywołać wątpliwości co do bezstronności członka Rady w procesie wyboru innych operacji, przewodniczący Rady ma prawo odsunąć członka Rady od oceny tych operacji. Wyłączenie dotyczy nie tylko sytuacji, gdy członek organu decyzyjnego sam jest wnioskodawcą, lecz również gdy dotyczy spokrewnionych z nim osób, gdy reprezentuje wnioskodawcę lub sam przygotowywał wniosek o przyznanie pomocy. Ponadto prowadzony Rejestr interesów członków organu decyzyjnego, który pozwoli na identyfikację charakteru powiązań członków organu decyzyjnego z wnioskodawcami.

Wszystkie głosowania Rady są jawne. W trakcie posiedzenia Rady sporządza się protokół, w którym zawarte są informacje o przebiegu i wynikach głosowania oraz ew. wyłączeniu członka/ów Rady.

Protokół udostępniany jest na stronie Internet LGD. Karty oceny operacji, złożone w trakcie danego głosowania stanowią załącznik do protokołu komisji skrutacyjnej z tego głosowania.

Uchwały Rady mają formę odrębnych dokumentów z wyjątkiem uchwał proceduralnych, które odnotowuje się w protokole posiedzenia. Podjęte uchwały opatruje się datą i numerem. Uchwały podpisuje Przewodniczący Rady po jej podjęciu w terminie 7 dni od ich uchwalenia, Przewodniczący Rady przekazuje je Zarządowi.

Zarząd jest organem wykonawczym. Zarząd wybiera spośród swoich członków Prezesa, Wiceprezesa i Sekretarza. Podstawową funkcją Zarządu jest zatrudnianie pracowników, organizacja pracy biura LGD a także sprawowanie nadzoru administracyjnego nad działalnością LGD.

Tabela 2. Dokumentami wewnętrznymi regulującymi zasady działania LGD C.K. Podkarpacie są.

Lp.	Rodzaj dokumentu	Regulowane kwestie	Sposób przyjmowania i aktualizacji
1.	Statut LGD	Statut określa <ul style="list-style-type: none"> - organ nadzoru – Marszałek Województwa Podkarpackiego; - właściwości organów stowarzyszenia – w tym Rady odpowiedzialnej za wybór operacji wraz z określeniem ich kompetencji i zasad reprezentatywności; - określenie organu LGD kompetentnego w zakresie rozpatrywania odwołań od decyzji organu decyzyjnego w sprawie wyboru projektów; - określenie organu LGD kompetentnego w zakresie uchwalenia LSR i jej aktualizacji oraz kryteriów wyboru projektów; - procedury dotyczące zachowania bezstronności członków organów decyzyjnego w wyborze operacji (w tym przesłanki wyłączenia z oceny operacji); - zasady nabywania i utraty członkostwa w LGD oraz jej organach; - cele i kierunki działania LGD; 	Uchwałą Walnego Zebrania Członków
2.	Regulamin Walnego Zebrania Członków LGD	<ul style="list-style-type: none"> - szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń WZC (sposób informowania członków o posiedzeniach, zasady dostarczania dokumentów dotyczących spraw podejmowanych na posiedzeniach, itp.); - szczegółowe zasady podejmowania decyzji w sprawie powołania organów LGD (sposób zgłaszania kandydatów, oddawania głosów, ograniczenia dotyczące możliwości łączenia różnych funkcji w LGD, wybory uzupełniające, itp.); - zasady protokołowania posiedzeń WZC; 	Uchwałą Walnego Zebrania Członków
3.	Regulamin Rady LGD	<ul style="list-style-type: none"> - szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń Rady (sposób informowania członków organu o posiedzeniach, zasady dostarczania dokumentów dotyczących spraw podejmowanych na posiedzeniach, itp.); - szczegółowe rozwiązania dotyczące wyłączenia z oceny operacji (sposób wyłączenia członka organu z oceny); - szczegółowe zasady podejmowania decyzji w sprawie wyboru operacji (opiniowanie wniosków, sposób podziału wniosków do oceny pomiędzy członków organu, zasady dokumentowania oceny, wzory dokumentów, itp.); - zasady protokołowania posiedzeń Rady; - zasady wynagradzania członków Rady; - zakres odpowiedzialności dla osoby, której zadaniem będzie czuwanie nad prawidłowym przebiegiem procesu decyzyjnego 	Uchwałą Zarządu

		oraz poprawnym opracowaniem dokumentacji dotyczącej wyboru operacji;	
4.	Regulamin Zarządu LGD	- podział kompetencji pomiędzy członków Zarządu; - szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń Zarządu; - zasady protokołowania posiedzeń; - zasady wynagradzania członków Zarządu; - ewaluacja wdrażania LSR, ocena pracy biura i świadczonego doradztwa;	Uchwałą Walnego Zebrania Członków
6.	Regulamin biura LGD	- zasady zatrudniania i wynagradzania pracowników; - uprawnienia kierownika biura; - zakresy obowiązków pracowników biura; - zasady udostępniania informacji będących w dyspozycji LGD;	Uchwałą Zarządu
7.	Regulamin naboru wniosków	- zasady ogłaszania naboru wniosków; - zasady dotyczące procesu złożenia wniosku i stosowanych dokumentów; - zasady oceny wniosków; - określenie możliwości odwoławczych;	Uchwałą Zarządu

Źródło: Opracowanie własne

II. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR

W ramach prac nad koncepcją nowej LSR, która będzie realizowana na terenie LGD C.K. Podkarpacie w latach 2014-2020 zastosowano szereg działań aktywizujących, informujących, promocyjnych umożliwiających mieszkańcom efektywny wpływ na kształt rodzącej się Strategii. Zaangażowanie społeczności lokalnej w przygotowanie LSR uwzględniało udział przedstawicieli sektora publicznego, społecznego oraz gospodarczego. W prace nad LSR zostały zaangażowani członkowie Stowarzyszenia, w tym członkowie Zarządu oraz pracownicy biura LGD. Prace nad LSR były prowadzone głównie metodą warsztatową, a działania informacyjne prowadzone na szeroką skalę przyczyniły się do aktywnego udziału lokalnej społeczności w procesie budowania kierunków LSR. Istotną rolę odegrały trzy otwarte imprezy informacyjno promocyjne, organizowane w gminach partnerskich, stanowiące podsumowanie poprzedniego okresu programowania i zaproszenie do pracy nad konstruowaniem założeń nowej LSR. Wydane materiały promocyjne w postaci folderu i kalendarza, obrazujące wyniki realizowanych dotychczas przez LGD działań tzw. dobrych praktyk stanowiły inspirację dla mieszkańców i zachęcały do współpracy z LGD. W każdej gminie partnerskiej w okresie przygotowania LSR, zostały przeprowadzone otwarte spotkania z mieszkańcami, które odbywały się według następującego harmonogramu:

- Urząd Gminy w Czudcu – Sala Kina Tatry ul. Starowiejska 02.09.2015 r. godz. 17:30-19:30;
- Budynek OSP w Pstrągowej, Pstrągowa 18, godz. 17:30-19:30;
- Gminny Ośrodek Kultury w Niebylcu, Niebylec 182 a, godz. 17:00-19:00;
- Budynek OSP w Konieczkowej, Konieczkowa 57, godz. 17:30-19:30;
- Świetlica Wiejska w Broniszowie, godz. 19:00-21:00;
- Filia Gminnego Ośrodka Kultury w Nawsiu, Nawsie 304, godz. 17:00-19:00;

Spotkania miały charakter warsztatowy na których określono listę potrzeb i planowanych przedsięwzięć oraz kryteriów wyboru operacji wraz z ich definicjami zgłaszanych przez mieszkańców, przygotowano analizę SWOT na jej podstawie określono cele LSR. Ogłoszenia o terminach spotkań umieszczone były na stronie internetowej LGD, stronach internetowych Urzędów Gmin partnerskich oraz na plakatach informacyjnych umieszczonych na tablicach informacyjnych w poszczególnych sołectwach każdej z gmin. Dodatkowo członkowie Zarządu LGD przy współpracy

z władzami lokalnymi organizowali spotkania branżowe z przedstawicielami OSP, KGW, przedsiębiorcami, członkami Rad Sołeckich. W każdej z gmin partnerskich zostały utworzone punkty informacyjno-konsultacyjne, w których pracownicy biura LGD przyjmowali uwagi i propozycje mieszkańców dot. definiowanych celów LSR w ramach partycypacyjnej diagnozy obszaru LGD. Dyżury prowadzone były w dni targowe w poszczególnych gminach:

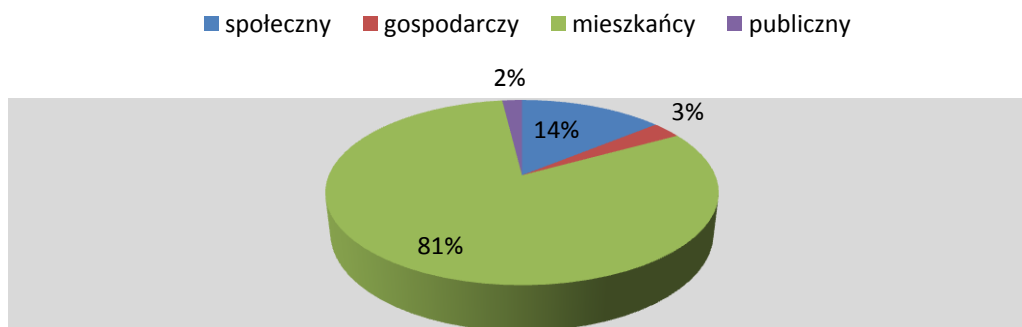
- Gmina Wielopole Skrzyńskie, Urząd Gminy Wielopole Skrzyńskie, pok. nr 10, w każdy poniedziałek września i października, w godz. 07:30-15:30;
- Gmina Czudec, Urząd Gminy w Czudcu sala kina Tatry, w każdą środę września i października, w godz. 07:00-15:00;
- Gmina Niebylec, Urząd Gminy w Niebylcu, pok. nr 16, w każdy piątek września i października, w godz. 07:00-15:00.;

W okresie przygotowania LSR funkcję konsultacyjną pełniło także biuro LGD zlokalizowane w Czudcu, ul. Rynek 8. Biuro LGD dla celów konsultacji LSR zapewniało obsługę mieszkańców obszaru planowanego do objęcia LSR od poniedziałku do piątku godzinach od 7:00 do 15.00.

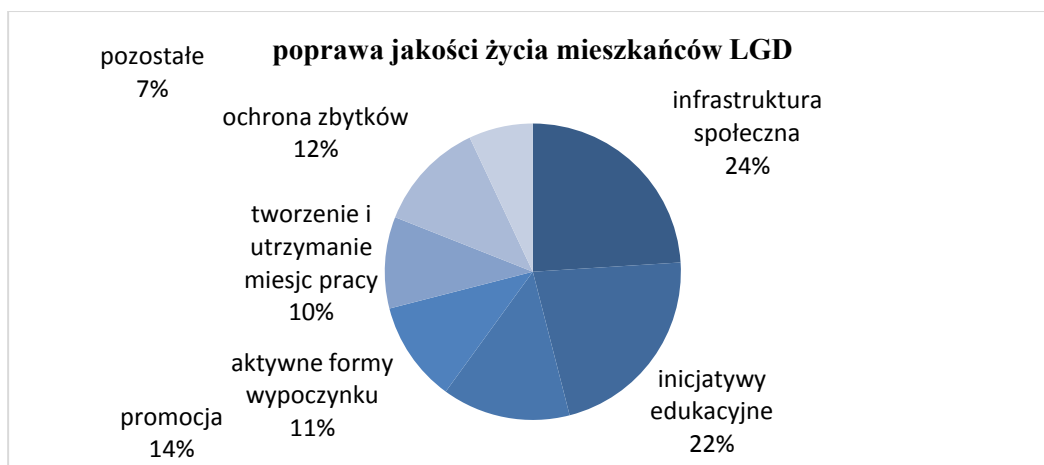
Ważnym źródłem informacji o potrzebach i aspiracjach mieszkańców obszaru objętego tworzoną LSR były karty konsultacyjne/ankiety które wypełniane były przez wszystkich chętnych mieszkańców również za pośrednictwem strony internetowej LGD: . W kartach zostały uwzględnione proponowane problemy i metody ich rozwiązania, analiza zasobów i potencjału LGD, upatrywane szanse rozwoju oraz zagrożenia. Respondenci mieli możliwość określenia pięciu najważniejszych priorytetów i celów LSR również ze wskazaniem własnych propozycji.

Z kart konsultacji wyłoniono listę przedsięwzięć, które mieszkańcy uważają za priorytetowe do realizacji. Są to działania skupione wokół poprawy jakości życia mieszkańców LGD – inwestycyjne dotyczące zagospodarowania centrów wsi, budowy oświetlenia ulicznego, chodników, parkingów, remontu zabytków, rozbudowy i wyposażenia domów kultury, budowy boisk sportowych, promocja regionu, propagowanie idei produktów lokalnych, ale nierzadko bardzo konkretne propozycje szczegółowych działań z określeniem budżetu, harmonogramu, wśród których powtarzały się między innymi: tworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku (remont i doposażenie świetlic wiejskich, budowa siłowni na świeżym powietrzu, budowa altany rekreacyjnej, utworzenie miasteczka ruchu drogowego, utworzenie boiska sportowego, utworzenie placu ćwiczeń, placów zabaw), organizacja szkoleń (zgłaszane głównie przez osoby bezrobotne i klientów pomocy społecznej) z zakresu obsługi komputera, szkoleń językowych, zawodowych pozwalających podnieść lub/i uzyskać kwalifikacje zawodowe, działania sprzyjające powstaniu atrakcyjnej oferty zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci, osób starszych, organizacja imprez rekreacyjnych. Przedsiębiorcy głównie zainteresowani są dofinansowaniem zakupu nowoczesnego parku maszynowego, innowacyjnych metod wpływających na poprawę jakości świadczonych usług głównie w sektorze turystycznym, usługowym, handlowym, budowlanym.

Udział przedstawicieli poszczególnych sektorów w konsultacjach LSR

Źródło: Opracowanie własne

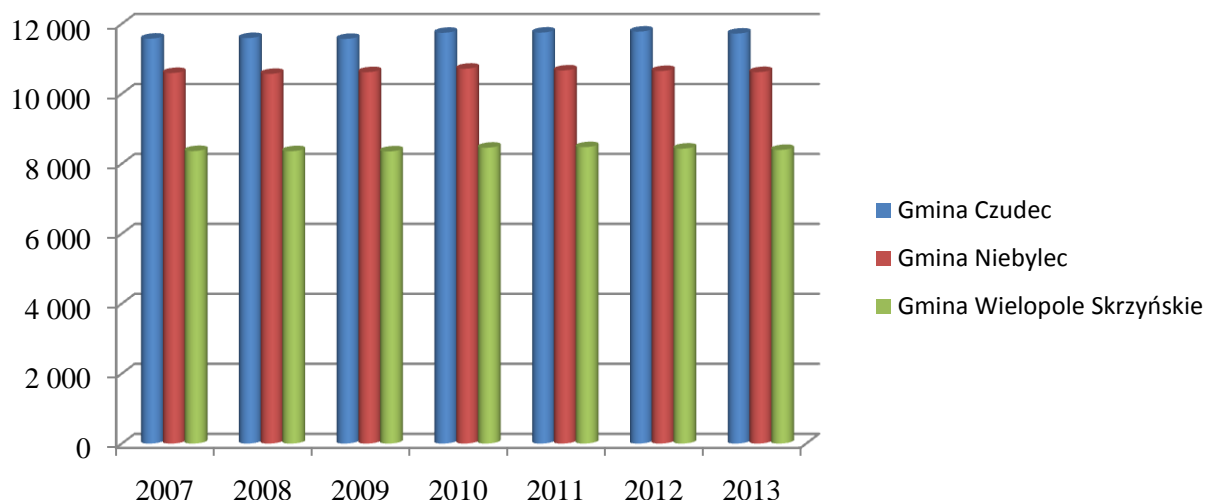
Źródło: Opracowanie własne

Wszystkie wyartykułowane wnioski mieszkańców zostały przeanalizowane i znalazły odzwierciedlenie w celach i przedsięwzięciach, podejmowanych przez LGD w ramach dostępnego budżetu. Proponowane przez uczestników konsultacji działania skupiają się głównie wokół potrzeb.

III. DIAGNOZA – OPIS OBSZARU I LUDNOŚCI

W 2013 roku obszar trzech analizowanych gmin zamieszkiwało łącznie 30 735 osób, co stanowi 1,5% ludności województwa, 36 % liczebności mieszkańców powiatu strzyżowskiego (gminy Czudec i Niebylec), 12 % liczebności mieszkańców powiatu ropczycko sędziszowskiego gmina Wielopole Skrzyńskie. Gminy tworzące LGD są podobnej wielkości. Obszar LGD charakteryzuje się mniejszą liczbą osób przypadających na 1 km² niż województwo oraz powiaty.

Wykres 1. Liczba ludności w gminach obszaru LGD C.K. Podkarpacie w latach 2007-2013.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Sytuacja na rynku pracy, grupy w trudnej sytuacji na rynku pracy – grupy defaworyzowane

Ideą naszych działań jest efektywne zaangażowanie w realizację LSR przedstawicieli wszystkich sektorów działających na obszarze LGD – sektora społecznego (przedstawiciele stowarzyszeń, rad sołeckich, rad parafialnych, rad rodziców, Kół Gospodyń Wiejskich, Ochotniczych Straży Pożarnych,

klubów sportowych), sektora publicznego (przedstawiciele samorządu lokalnego – Urzędów Gmin, Szkół Publicznych, Ośrodków Kultury, Warsztatów Terapii Zajęciowej, Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej) i gospodarczych (przedstawiciele przedsiębiorstw i osoby prowadzące działalność gospodarczą na terenie LGD) w dążeniu do wspólnego celu jakim jest poprawa jakości życia mieszkańców LGD. Jednym z celów LSR jest – aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców LGD w tym przedstawiciele tzw. grup defaworyzowanych, mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym. Analizując potencjał społeczny LGD do tego typu grup zaliczamy:

1. osoby bezrobotne w szczególności osoby do 30 roku życia i powyżej 50 roku życia;
2. osoby korzystające z pomocy społecznej.

Z punktu widzenia społeczno-gospodarczego, jedną z najbardziej problematycznych kwestii jest poziom i struktura bezrobocia – na dzień 31.12.2013 r. dla obszaru LGD wynosi 21,2%. W 2013 roku w gminie Czudec bez pracy pozostawało 1250 osób, w gminie Niebylec 1089 osób zaś w gminie Wielopole Skrzyńskie 760 osób. Ludność w wieku produkcyjnym na obszarze LGD C.K. Podkarpacie stanowi 62,23 % populacji, w tym 18% to osoby biernie zawodowo z innych powodów niż bezrobocie, nauka i uzupełnianie kwalifikacji, jest to wynik tzw. bezrobocia ukrytego powodowanego utrzymywaniem się z sezonowej pracy za granicą, pracy w nisko dochodowych, rozdrobnionych gospodarstwach rolnych. W trudnej sytuacji są osoby bezrobotne, których status dodatkowo pogarsza wiek – tj. osoby do 30 roku życia i osoby powyżej 50 roku życia, które stanowią 58% ogólnej liczby mieszkańców pozostających bez pracy. Najczęstszym deklaratywnym przez mieszkańców LGD, powodem bierności zawodowej jest brak doświadczenia zawodowego (26,9% w tym 15,6% to kobiety), niskie lub/i nieadekwatne do warunków na rynku pracy kwalifikacje zawodowe - aż 26,6% to osoby młode bez kwalifikacji zawodowych (13,5% to kobiety). Negatywnym zjawiskiem jest długotrwały brak zatrudnienia (48% bezrobotnych z czego 63% to kobiety). Długotrwałe bezrobocie jest szczególnie negatywne w przypadku osób dopiero wchodzących na rynek pracy, młodych, których demotywuje do poszukiwania pracy, kontynuacji lub podjęcia nauki i powoduje szereg niekorzystnych zjawisk społecznych, a nawet marginalizację społeczną. Istotnym problemem lokalnego rynku pracy jest niski poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych legitymujących się najczęściej wykształceniem średnim/średnim zawodowym lub niższym (gimnazjalnym, podstawowym): wykształcenie zasadnicze i niższe posiada 19,9% bezrobotnych, średnie zawodowe 30,8%, średnie ogólnokształcące 32,7%, policealne 3,3%, wyższe 13,3% - (źr. obliczenia własne na podstawie .Osoby należące do grup defaworyzowanych z obszaru realizacji LSR posiadają kwalifikacje zawodowe nieodpowiadające standardom rynku pracy. Pracodawcy z terenu LGD zainteresowani są zatrudnianiem osób z aktualnymi uprawnieniami i kwalifikacjami często wiążącymi się z co najmniej średnim wykształceniem technicznym. Dlatego bardzo ważną rolę w aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców LGD powinny odgrywać m.in., kursy i szkolenia zgodne z predyspozycjami uczestników i zapotrzebowaniem rynku pracy. PUP Strzyżów i Ropczyce wśród zawodów deficytowych wskazują zawody wymagające uprawnień/kwalifikacji m.in.: operator obrabiarek sterowanych numerycznie, operator maszyn, w tym np. koparko ładowarki, spawacz, kierowca samochodu ciężarowego, technik prac biurowych, kasjer handlowy, pracownik opieki osobistej, fryzjer. W obu powiatach zawody zdominowane przez kobiety nie należą do kręgu specjalności, w których liczba ofert pracy jest największa. Wobec tego należy zwrócić uwagę na zwiększenie bądź zmianę kwalifikacji zawodowych kobiet - źr. PUP Strzyżów i PUP Ropczyce – Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych, 2014 oraz dane własne Wnioskodawcy, informacje od współpracujących przedsiębiorstw.

Tabela 3 Liczba osób bezrobotnych i osób w wieku produkcyjnym oraz % udział osób zarejestrowanych w stosunku do osób bezrobotnych dla obszaru LGD oraz województwa podkarpackiego

Rok	Województwo podkarpackie			Obszar LGD		
	Liczba bezrobotnych	Liczba osób w wieku produkcyjnym	% udział osób zarejestrowanych w stosunku do osób bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	Liczba osób w wieku produkcyjnym	% udział osób zarejestrowanych w stosunku do osób bezrobotnych
2007	126360	1323015	9,6	2753	18146	15,2
2008	115567	1333169	8,7	2440	18343	13,3
2009	141944	1341630	10,6	2663	18569	14,3
2010	142263	1358887	10,5	2715	18969	14,3
2011	146208	1341630	10,7	2777	19055	14,6
2012	153807	1333169	11,3	2867	19135	15,0
2013	154216	1323015	11,4	3099	19158	16,2

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Bank Danych Lokalnych

Na terenie LGD wciąż ogromna liczba mieszkańców utrzymuje się z pracy w rolnictwie. Na koniec 2013 r. w sektorze rolniczym pracowało na Podkarpaciu 17,87% aktywnych zawodowo na obszarze LGD– 38%, przy średniej wielkości gospodarstwa 3 ha. Silnie rozdrobniona struktura gospodarstw rolnych, niska ekonomiczna wydajność prowadzą do bezrobocia ukrytego i niskiego statusu ekonomicznego mieszkańców. W powiecie ropczycko-sędziszowskim 72,1% ogółu bezrobotnych to mieszkańcy wsi, zaś powiecie strzyżowskim wskaźnik ten sięga 89,9% ogółu bezrobotnych. Dużym problemem jest także migracja młodych ludzi oraz niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców. Działania zmierzające do kształcenia umiejętności w zakresie pełnienia ról społecznych, wspierania samodzielności oraz zdobywania i aktualizacji kwalifikacji zawodowych niwelują w znacznym stopniu powyższe problemy jednocześnie przeciwdziałają wykluczeniu społecznemu mieszkańców wsi.

Pomoc społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Istotnym problemem lokalnym jest stały przyrost liczby mieszkańców LGD korzystających z pomocy społecznej z przyczyn ekonomicznych, tj. ubóstwa i bezrobocia. Ok. 65% wszystkich świadczeniobiorców podaje co najmniej jeden z tych problemów jako powód ubiegania się o pomoc. Są to też najsilniej skorelowane ze sobą przyczyny, co oznacza, że osoby żyjące w ubóstwie, często są również osobami bezrobotnymi, których środki materialne kulturowe i socjalne są ograniczone w takim stopniu, że poziom ich życia obniża się poza akceptowane w społeczności minimum. Według danych Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej działających na obszarze LGD C.K. Podkarpacie, liczba osób korzystających z pomocy w 2013 roku przedstawia się następująco:

Tabela nr 4. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na obszarze LGD C.K. Podkarpacie w 2013 r.

Gmina	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej
Czudec	1240
Niebylec	658
Wielopole Skrzyńskie	1206

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej

Niepełnosprawność oraz długotrwała choroba to kolejne przyczyny korzystania z pomocy społecznej. Ok. 25% świadczeniobiorców otrzymuje pomoc z powodu niepełnosprawności lub długotrwałej choroby. Do przyczyn rodzinnych, z powodu których przyznawana jest pomoc 11,6% świadczeniobiorców zaliczamy potrzebę ochrony macierzyństwa lub wielodzietność, bezradność

w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, oraz przemoc w rodzinie. Przeciętny wiek osoby korzystającej ze wsparcia jednostek udzielających pomocy społecznej wynosi ok. 30 lat. Wynika to z tego, że dużą grupą beneficjentów pomocy są dzieci i młodzież do 18 roku życia, które stanowią ok. 38% klientów pomocy społecznej. Kolejną dość znaczną grupą są osoby w wieku od 40 do 60 lat, niewielką grupę stanowią osoby starsze, w wieku powyżej 60 roku życia, tj. tylko ok. 10% w skali LGD. Świadczenia z pomocy społecznej otrzymują osoby z bardzo niskim wykształceniem. Tylko 12% osób korzystających z tych świadczeń posiada wykształcenie średnie lub wyższe (osoby z wykształceniem wyższym to 1% ogółu świadczeniobiorców), co oznacza, że pomoc zgodnie z założeniami trafia do osób, które m.in. z racji niskiego wykształcenia nie potrafią za pomocą własnych możliwości i kompetencji przewyżać trudności życiowych.

Osoby korzystające z pomocy społecznej z uwagi na czynniki ekonomiczne, niski poziom wykształcenia, niskie kwalifikacje zawodowe, brak doświadczenia zawodowego i umiejętności wymaganych przez pracodawców – pozbawione szans na znalezienie i utrzymanie zatrudnienia, dlatego konieczne są działania aktywizujące, motywujące, edukacyjne zawarte w celach LSR. Ubóstwo jest najistotniejszym czynnikiem wpływającym na zjawisko wykluczenia społecznego - niemożności uczestniczenia w istotnych aspektach życia społecznego, gospodarczego, politycznego i kulturalnego danego społeczeństwa. Celem LSR jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu w różnych możliwych do realizacji formach ze szczególnym uwzględnieniem działań o charakterze prewencyjnym zapobiegającym patologiom np. działania aktywizujące, informacyjne, promowanie postaw aktywnych, umożliwienie dostępu do bezpłatnych szkoleń i kursów zawodowych, stworzenie bezpłatnej, dostępnej i atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu umożliwiającej członkom rodzin w trudnym ekonomicznym położeniu, bezpłatny dostęp do obiektów sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych, uruchomienie bezpłatnych zajęć dodatkowych dla dzieci, doposażenie świetlic wiejskich, zagospodarowanie wolnego czasu seniorów oraz działania na rzecz wzrostu ich aktywności – to zadanie lokalnych samorządów, które będą wspierane przez przedstawicieli sektora społecznego i gospodarczego.

Bariery społeczne mają negatywny wpływ na aktywność gospodarczą mieszkańców. Na terenie LGD nie funkcjonują spółdzielnie socjalne, role kreatora aktywności społecznej pełnią Urzędy Gmin i podległe im Ośrodki Pomocy Społecznej rokrocznie realizujące projekty systemowe z EFES mające na celu aktywizację mieszkańców, a także LGD, które działa na rzecz poprawy jakości życia i wzrostu potencjału społeczno gospodarczego obszaru LSR. Na terenie LGD działa 6 stowarzyszeń, których celem statutowym jest integracja społeczna oraz rozwój społeczeństwa obywatelskiego jednak z uwagi na ograniczone środki finansowe działalność ta jest marginalna. Biorąc pod uwagę społeczne uwarunkowania spójne dla obszaru LGD niezbędne są działania szkoleniowe, informacyjne, doradztwo w zakresie pozyskiwania środków na tworzenie i rozwój działalności gospodarczej i przedsiębiorczości społecznej. Istotne jest uruchomienie lokalnych punktów aktywizacji zawodowej z bezpłatnym dostępem do sprzętu i Internetu, wsparcie świetlic socjoterapeutycznych, szkolnych ośrodków kariery.

Przedsiębiorczość

Obszar LGD jest spójny i typowy dla gmin wiejskich województwa podkarpackiego, gdzie dominują małe rodzinne firmy działające głównie w handlu, usługach i budownictwie ale coraz większą rolę odgrywa turystyka. Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności na obszarze LGD w 2014 roku wyniosła 26,9. Lokalny rynek dóbr i usług jest kształtowany głównie przez lokalne firmy. Zasadne jest zatem zwrócenie uwagi na kilka zasadniczych elementów populacji firm funkcjonujących w poszczególnych gminach. Na obszarze LGD najwięcej firm działała w ramach sekcji PKD handel i naprawy – ok. 30%, budownictwo (17%), przemysł (12%) i obsługa nieruchomości i firm oraz nauka (10%). Powyższa struktura nie różni się znacząco od struktury wojewódzkiej.

Tabela nr 5. Liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na obszarze LGD C.K. Podkarpacie.

Liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą	KRS	CEIDG
Gmina Czudec	30	442
Gmina Niebylec	17	357
Gmina Wielopole Skrzyńskie	13	283
Razem	60	1082

Źródło: Opracowanie własne z online.com.pl/lista_podmiotow_wedlug_nazw.html oraz

Do największych przedsiębiorstw LGD należą m.in.: Zakład Metalowy „Auto-Service” produkujący na rynek zachodni wyposażenie ogrodów Korporacja „VIP”, „Van-Pur” w Czudcu i „Stal-Stom” w Zaborowie produkują stolarkę okienną i drzwiową, Zakłady Wielobranżowe „Metal” w Czudcu i dwa zakłady w Pstrągowej produkujące maszyny pakujące dla przemysłu rolno-spożywczego, Instal Czudec Fąfara Sp. J. zajmuje się produkcją płyt meblowych ogólnie - użytkowych, trepów schodowych i blatów z drewna litego, sieć sklepów i hurtownia spożywcza „Marmax”, hurtownia przemysłowa „Riverside”, Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe "Drewspan", „Drewsystem”, „Drewspan-Eko” – zajmujące się produkcją arkuszy fornirowych i płyt wykonanych na bazie drewna, PHU Fanum zajmujące się produkcją maszyn CNC do drewna, aluminium i tworzyw sztucznych oraz zakład przetwórstwa mięsnego „KabanospolSp z o.o.”, F.H.U. Paweł Czurczak, Marcin Czurczak (Neobus) usługi transportowe, „Transirma” Transport Spedycyjny Roman Mandela transport samochodowy, „Dom-Most” przedsiębiorstwo o profilu budowlanym, „Wytwórnia wód gazowanych” W.T. Wieszczyk. Działają liczne małe zakłady usługowe, restauracje, bary, stacje paliw, szkoły językowe, szkoły nauki jazdy, zakłady fryzjerskie, krawieckie, dekoratorskie.

Turystyka i agroturystyka

W obszarze turystyki i agroturystyki działają m.in. Siedlisko Janczar w Pstrągowej, Ranczo w Pstrągowej, Bukowina w Brzezinach oraz coraz prężniej rozwijające się gospodarstwa edukacyjne i agroturystyczne. Lokalni przedsiębiorcy są zainteresowani pozyskaniem wsparcia na rozwój nowoczesnego parku maszynowego, który wpłynie na poprawę jakości oferowanych usług, a tym samym na wzrost liczby miejsc pracy i utrzymanie istniejących pracowników. Doskonałe warunki aktywnego wypoczynku sprawiają, że na teren LGD przyjeżdża coraz więcej turystów. W 2013 roku obszar LGD odwiedziło 5711 osób. Bliska odległość od Rzeszowa sprawia, że teren LGD jest atrakcyjnym miejscem aktywnego wypoczynku weekendowego. Infrastruktura turystyczna – dobrej jakości sieć dróg lokalnych, wodociągi, stadiony, boiska sportowe, korty tenisowe są nieodzownym elementem zagospodarowania terenu LGD C.K. Podkarpacie, umożliwiając efektywne wykorzystanie walorów naturalnych i kulturowych oraz prawidłowe funkcjonowanie produktów turystycznych. Stąd tak ważny w rozwoju gospodarczym LGD jest rozwój infrastruktury turystycznej i społecznej stwarzającej możliwości budowania konkurencyjnej oferty turystycznej. Kluczowe jest nie tylko istnienie tego typu infrastruktury, ale również jej prawidłowe rozmieszczenie i dostosowanie do potrzeb i oczekiwań potencjalnych turystów.

Rolnictwo

Bodźcem rozwoju aktywności gospodarczej LGD jest moda na produkty lokalne głównie żywność ekologiczną, która może stanowić ogromną szansę dla mieszkańców LGD na rozwój produktów lokalnych, niszowego przetwórstwa spożywczego, a tym samym pozyskanie dodatkowych źródeł dochodu - ponieważ wciąż ważną gałęzią gospodarki LGD jest rolnictwo, które tworzą licznie występujące małe gospodarstwa rolne. Na strukturę użytkowania ziemi przez rolników wpływają głównie

warunki naturalne: ukształtowanie terenu, gleby, klimat, które sprzyjają rozwojowi produkcji rolnej. Udział użytków rolnych stanowi blisko 62% ogółu powierzchni LGD i znacznie przewyższa średni udział użytków rolnych w województwie. Grunty orne stanowią ok. 45-49% ogólnej powierzchni, sady ok. 1%, łąki – ok. 3-7%, a pastwiska ok. 10%. Na obszarze LSR struktura użytkowania gruntów rolnych jest bardzo zbliżona, niemniej jednak na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie występuje stosunkowo duży udział roślin pastewnych. Obszar działania Lokalnej Grupy Działania C. K. Podkarpacie obejmuje częściowo obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW). Hodowla zwierząt, podobnie jak produkcja roślinna, prowadzona jest w głównej mierze pod kątem własnych potrzeb gospodarstw rolnych. W hodowli bydła, trzody chlewnej, koni i pszczoł bardziej aktywne są gospodarstwa rolne położone na terenie Wielopola Skrzyńskiego, w chowie drobiu dominują gospodarstwa czudeckie. W gminie Niebylec mały jest udział upraw towarowych, tj. rzepaku, rzepiku, buraków cukrowych, warzyw, roślin strączkowych, kukurydzy. W ostatnich latach rozwija się na tym terenie produkcja owoców miękkich: truskawek, malin, krzewów jagodowych - jednak dane na temat wielkości, przychodów osiąganych przez gospodarstwa rolne z tytułu sprzedaży, czy też osiąganych plonów nie są dostępne. Szansą na poprawę sytuacji ekonomicznej gospodarstw rolnych jest kreowanie i promocja produktów ekologicznych, propagowanie idei tzw. inkubatorów przetwórstwa spożywczego oraz lokalnych targowisk i punktów handlowych z produktami lokalnymi, które to działania będą sprzyjać powstaniu nowych miejsc pracy i dodatkowych dochodów w rolnictwie.

Dziedzictwo kulturowe, historyczne

Z turystyką związane jest lokalne dziedzictwo kulturowe LGD będące dorobkiem wielu narodów kształtowanym przez różnorodność ich kultur i religii. Kościoły, synagogi, cerkwie, muzea, izby regionalne, kultywowane tradycje i zwyczaje, przydrożne kapliczki i krzyże, świadczą o bogactwie lokalnej kultury. Warto zwrócić uwagę na bogactwo tradycji kulinarnych regionu LGD, wyjątkowe, oryginalne potrawy i napoje wytwarzane głównie z miejscowych produktów zachwycają smakiem i aromatem. Nie sposób pominąć twórczości lokalnych artystów: rzeźba, malarstwo, rękodzieło w postaci różnorodnych pisanek, palm, kwiatów, biżuterii - zachwyca kunsztem i formą.

Atrakcyjnością kuszą liczne cykliczne imprezy: plenery malarskie, festiwale teatralne, jarmarki kulturowe, przeglądy muzyczne, turnieje i zawody sportowe, a także kultywowane miejscowe zwyczaje i obrzędy. Okres największego natężenia życia kulturalnego przypada głównie na miesiące letnie, odbywają się wówczas takie imprezy cykliczne jak „Dni Ziemi Czudeckiej”, „Dni Gminy Niebylec”, „Dożynki Malinowe”, „Dni Wielopola Skrzyńskiego”. „Wielopolandia”.

Bogactwem LGD. C.K. Podkarpacie są niewątpliwie kultura i tradycje, ukształtowane przez stulecia. Burzliwe dzieje naszej Ojczyzny spowodowały, że wiele wartości dziedzictwa kulturowego utraciliśmy, niektóre zostały i w obecnym czasie są docenione, przeżywają prawdziwy renesans. Społeczność lokalna odzyskuje z dumą swoją tożsamość. Zbiera legendy, receptury kulinarne, odtwarza i kultywuje dawne umiejętności, zwyczaje i obrzędy, przypomina lokalną historię. Nikt nie ma wątpliwości, że tradycja może być jednym z istotnych elementów aktywności lokalnej, a twórczo przekształcana spotyka się z szeroką akceptacją odbiorców w kraju i za granicą.

Z ważniejszych zabytków, które przetrwały do dziś na terenie gminy Czudec zaliczamy:

- unikalny, małomiasteczkowy układ urbanistyczny Czudca, wraz z częściowo zachowaną zabytkową zabudową wokół rynku, drewnianymi, podcieniowymi budynkami, zwróconymi szczytami do ulic;
- kościół parafialny w Czudcu z przełomu XVII i XVIII w. - obecnie Sanktuarium MB Łaskawej;
- zabytkowy kościół cmentarny p.w. św. Marcina;
- zespół parkowo-pałacowy w Czudcu z XVI wiecznym, tzw. „Skarbczykiem” i nowszym pałacem, będącym obecnie siedzibą Liceum Ogólnokształcącego w Czudcu;
- zespół parkowo-pałacowy w Nowej Wsi Czudeckiej z I poł. XIX w.;
- dawna synagoga żydowska z XVIII w. w Czudcu, obecnie siedziba biblioteki;
- resztki cmentarza żydowskiego;

Do najcenniejszych zabytków znajdujących się w gminie Niebylec należą zabytki sakralne, takie jak:

- murowany kościół w Połomi pw. św. Mikołaja;
- drewniany kościół w Lutczy pw. Wniebowzięcia NMP;
- cerkiew z I poł. XIX w. p.w. Zaśnięcia Przenajświętszej Bogarodzicy w Bliziance;
- cerkiew z I poł. XIX w. p.w. Kosmy i Damiana w Gwoździance;
- dwór w Baryczce;
- drewniany dwór z końca XIX w. w Gwoździance;
- zagroda skansenowska Antoniego Błądzińskiego w Gwoźnicy Górnej – stanowiąca przykład tradycyjnego budownictwa ludowego grupy etnograficznej Pogórzan;
- dawna synagoga pochodząca z 1905r., obecnie biblioteka;
- zespół dworski w Niebylcu z I poł. XVIIw., rozbudowany w XVIII i XIX w.;
- figura św. Floriana w Niebylcu z 1928r.;
- muzeum regionalne im. Juliana Przybosa;

W gminie Wielopole Skrzyńskie warto odwiedzić:

- kościół p.w. Wniebowzięcia NMP w Wielopolu, pochodzący z XVII w. z zabytkowym wnętrzem, obok usytuowanym ogrodzeniem i dzwonnica;
- kościół p.w. św. Mikołaja w Brzezinach z I poł. XV w. z równie cennym, zabytkowym wnętrzem;
- resztki cmentarza żydowskiego – „kirkutu” w Wielopolu;
- zespół dworsko-parkowy w Broniszowie;
- dawna plebania, miejsce urodzenia T. Kantora, w której mieści się Ośrodek Dokumentacji Historii Regionu - Muzeum Tadeusza Kantora tzw. Kantorówka;
- Muzeum Regionalne w Brzezinach;
- Centrum Edukacji Ekologicznej w Brzezinach;

W większości to zagospodarowane i dobrze utrzymane obiekty uatrakcyjnijające ofertę turystyczną regionu, jednak kilka z nich wymaga sporego nakładu finansowego w celu ich rewitalizacji. Szczególnych prac wymagają zabytki sakralne, które pomimo, iż są wizytówką regionu, z powodu braku funduszy i zaangażowania lokalnej społeczności popadają w ruinę np. kapliczki przydrożne pochodzące z przełomu XVIII/XIX wieku, zespół kościoła parafialnego w Wielopolu Skrzyńskim i inne, których remont pozwoli przywrócić im świetność i utrwalić dla przyszłych pokoleń. Nadal żywy i bogaty pozostaje folklor regionu LGD. Ma to związek z lansowanym w ostatnich latach „powrotem do korzeni” i jest wynikiem działania licznej grupy mieszkańców - entuzjastów, krzewicieli i twórców. Chętnie grana i słuchana jest muzyka ludowa w wykonaniu licznych kapel ludowych z charakterystycznym brzmieniem cymbałów w ich składzie, odmienna od innych, zwłaszcza od zachodu sąsiadujących regionów Małopolski. Przetrwały i są tańczone charakterystyczne, skoczne /w rytmie na 2/ regionalne tańce ludowe, oraz śpiewane piosenki i przyspiewki. Rozwijają się twórczość artystów ludowych: malarstwo, poezja i pisarstwo, rzeźba, oraz twórczość ludowego rzemiosła artystycznego. W proces ten włączyła się LGD poprzez wpieranie wystaw, warsztatów, konkursów, jarmarków, planowane uruchomienie tzw. Wirtualnego Centrum Produktu Lokalnego polegające na uruchomieniu platformy Interent służącej promocji i jednocześnie wspierającej sprzedaż wytwarzanych lokalnie produktów. Kulturowanych jest nadal wiele zwyczajów i obrzędów związanych z codziennym życiem, pracą na roli, świętami i uroczystościami rodzinnymi oraz całą bogatą sferą sakralną, religijną i duchową. Praktykowany jest powszechnie tradycyjny ceremoniał weselny, bożonarodzeniowe kołędowanie w grupach kołędniczych, noworoczne „szczodraki” i wielkanocny śmigus, przetrwał niezwykle wielkanocny Meus w Wielopolu Skrzyńskim. Żywy jest zwyczaj poświęcania pól i zasiewów, domów i obejść gospodarskich oraz inwentarza, a także święcenie wieńców dożynekowych i tradycyjnego ziała. Przetrwały barwne wiejskie odpusty z całą swoistą komercyjno-rozrywkową otoczką, oraz samorzutnie organizowane nabożeństwa majowe przy wielu przydrożnych kapliczkach. Niezwykle pieczołowicie pielęgnowane są groby zmarłych przodków i członków rodzin, oraz regularnie odwiedzane w ciągu całego roku.

Produkty lokalne, tradycyjne, działania promocyjne oraz dostęp do infrastruktury kulturalnej

Powszechnie nadal jest wytwarzanie tradycyjnych wyrobów kulinarnych np. znakomitych wiejskich kielbas, pasztetów, salcesonów i wędzonek, oraz niepowtarzalnych w smaku potraw jak np. „banianka”, „nowsieńskie bidy”, „dziadosko zupa”, „konieczkowskie żeberka w kapuście”, „czudecki tort makowy”, „królik w śmietanie”, „prozioki”, „broniszowskie pierożki”, „PKWN”, „nalewka Zmówinówka”. Wciąż niewystarczająca promocja miejscowych wyrobów kulinarnych i potraw, skutecznie ogranicza ich znajomość i renomę, do granic regionu. W ostatnich latach za pośrednictwem LGD zorganizowano konkurs kulinarny, wydano dwie publikacje kulinarne, zorganizowano kilka wyjazdów na targi i konkursy kulinarne, podejmując działania których celem jest propagowanie rodzimego dziedzictwa kulinarnego. Zaowocowało to wzrostem zainteresowania mieszkańców samego LGD, którzy do tej pory nie byli świadomi własnego potencjału i bogatych tradycji kulinarnych regionu. Zgodnie z postulatami mieszkańców LGD niezbędne są dalsze działania propagujące tradycje kulinarne, lokalne produkty: miody, wołowinę, wieprzowinę, maliny, mleko, sery, owoce (głównie truskawki, maliny, borówki). Naszym zamierzeniem jest propagowanie i doradztwo w procesie rejestracji i certyfikacji produktów lokalnych, zachęcanie do stworzenia i lansowania tzw. podkarpackiego stołu opartego wyrobach przygotowywanych według tradycyjnych receptur i niepowtarzalnych wysokiej jakości lokalnych produktach. Dlatego chcemy kontynuować i wspierać działania szkoleniowe, warsztaty produktu lokalnego, organizować wyjazdy na targi, kiermasze, inicjować i uczestniczyć w konkursach tradycyjnej żywności, wspierać lokalnych producentów poprzez dofinansowanie zakupu sprzętu i niezbędnego wyposażenia przydatnego w procesie wyrobu i sprzedaży produktów lokalnych, doprowadzić do powołania inkubatora przetwórstwa lokalnego motywując do tego samorządu i rolników, a także zainteresowane organizacje.

Niezbędne są także działania promocyjne – wydanie przewodnika turystycznego, albumów tematycznych dot. rękodzieła, kulinariów, zabytków, bogactwa krajobrazowego. Odpowiednie oznakowanie zabytków, miejsc i obiektów atrakcyjnych turystycznie, budowa ścieżek rowerowych, oznakowanie tras jest nieodzownym elementem wsparcia rozwoju turystyki na obszarze LSR.

Na terenie LGD funkcjonuje 3 Ośrodki Kultury. Ośrodek Kultury w Czudcu, Izba Pamięci w budynku Biblioteki Publicznej. Gminny Ośrodek Kultury w Niebylcu oraz Muzeum Społeczne mieszczące się w Zespole Szkół w Konieczkowej. W gminie Wielopole Skrzyńskie działa Gminny Ośrodek Kultury i Wypoczynku, który ma swoje filie w Brzezinach, Broniszowie i Nawsiu, Muzeum Parafialne w Brzezinach oraz Ośrodek Dokumentacji i Historii Regionu – Muzeum Tadeusza Kantora w Wielopolu Skrzyńskim. Na obszarze LGD dofinansowania wymaga infrastruktura drogowa, wodociągowa, kanalizacyjna, oświetlenie uliczne, budowa parkingów i chodników w szczególności w centralnych punktach miejscowości. Niezbędna jest modernizacja istniejących domów kultury i budynków wielofunkcyjnych oraz ich wyposażenie wpływające na poprawę jakości życia mieszkańców.

Elementami wspólnymi dla obu sfer dziedzictwa kulturowego- materialnej i duchowej, są liczne dzieła miejscowej sztuki ludowej, zgromadzone w kościołach, muzeach, izbach pamięci, które nierzadko wymagają wsparcia poprzez zakup wyposażenia, odnowienie pomieszczeń, zapewnienie bezpieczeństwa.

IV. ANALIZA SWOT

Analiza umożliwi dokonanie porównania czynników wewnętrznych oraz zewnętrznych, które w przyszłości mogą mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego. Stanowi przydatną informację przy porównaniu zasobów i otoczenia Lokalnej Grupy Działania i określeniu kierunków jej rozwoju. Stawiając na mocne strony i wykorzystując szanse można skutecznie niwelować słabości i unikać

zagrożeń. Wśród mieszkańców LGD została przeprowadzona ankieta. Jej celem było wskazanie, które spośród słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń są uważane za najistotniejsze. Ankieta przeprowadzana przy pomocy formularza rozpowszechnianego na spotkaniach konsultacyjnych oraz udostępnionego w formie elektronicznej na stronie internetowej LGD C. K. Podkarpacie. W ankiecie wzięło udział 206 respondentów, mieszkańców gmin członkowskich LGD.124 (60,2%) osoby to kobiety, natomiast 82(39,8%) to mężczyźni. Najwięcej ankietowanych stanowią osoby fizyczne oraz reprezentanci sektora społecznego, najmniej natomiast przedstawiciele sektora publicznego i gospodarczego. Największa grupa ankietowanych mieści się w przedziale wiekowym 25-40 lat, drugą najliczniejszą jest z przedziału 41-60 lat.

W ankiecie poproszono respondentów o wskazanie 5 najważniejszych wg nich szans, zagrożeń, słabych i mocnych stron. Wśród mocnych stron najczęstszą odpowiedzią była: warunki przyrodnicze, ukształtowanie terenu, niski poziom zanieczyszczenia środowiska, wyjątkowo atrakcyjne krajobrazy lokalizacja w bliskiej odległości od Rzeszowa, położenie na trasie prowadzącej w Bieszczady. W 5 najczęściej zaznaczanych odpowiedziach znalazły się jeszcze: wolne, niezagospodarowane tereny pod inwestycje, zachowane oraz kultywowane tradycje i obrzędy kulturowe, bogactwo folklorystyczne terenu, cykliczne imprezy kulturalne o charakterze regionalnym. Najczęściej dostrzeganym przez lokalną społeczność problemem jest znaczny stopień bezrobocia. Inne słabe strony wskazane przez ankietowanych to: niepełna infrastruktura w zakresie dróg gminnych, wodociągów, kanalizacji, oczyszczalni ścieków, Internetu, niski status materialny mieszkańców, słabo rozwinięta infrastruktura około turystyczna -miejsca postojowe, punkty widokowe, tablice informacyjne itp., nisko dochodowe rolnictwo, brak grup producenckich. Najbardziej popularnymi wśród szans rozwoju były rozwój i promocja produktów lokalnych i rosnące zainteresowanie aktywnymi formami wypoczynku. Dodatkowo na bardzo podobnym poziomie znalazły się: dostępność środków unijnych w tym przeznaczonych na rozwój obszarów wiejskich, promocja, reklama gmin, moda na wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii (np. kolektory słoneczne), doksztalcenie się ludności, rozwój gospodarczy kraju skutkujący spadkiem bezrobocia. Jako największe zagrożenia wskazane zostały kolejno brak środków własnych na realizację programów unijnych, odpływ młodych wykształconych ludzi, skomplikowane procedury pozyskania i realizacji projektów z udziałem środków unijnych, słaba rozpoznawalność regionu, trudności w pozyskiwaniu środków finansowych na rozwój i promocję regionu.

Poniżej przedstawiamy analizę SWOT dla obszaru objętego LSR, która została stworzona i zweryfikowana przez uczestników spotkań i warsztatów z zakresu budowy LSR. Wyniki analizy SWOT uczestnicy wykorzystali do sformułowania celów LSR i planowanych przedsięwzięć.

Tabela 6. Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR.

<u>MOCNE STRONY</u>	<u>SŁABE STRONY</u>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ warunki przyrodnicze, ukształtowanie terenu, niski poziom zanieczyszczenia środowiska, wyjątkowo atrakcyjne krajobrazy, ➤ lokalizacja w bliskiej odległości od Rzeszowa, położenie na trasie prowadzącej w Bieszczady, ➤ wolne, niezagospodarowane tereny pod inwestycje, ➤ wzrost aktywności podmiotów działających na rzecz osób defaworyzowanych ➤ zagłębie produkcji owoców miękkich ➤ wielokulturowe tradycje ➤ muzeum T.M. Kantora oraz J. Przybosia 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niepełna infrastruktura w zakresie dróg gminnych, wodociągów, kanalizacji oczyszczalni ścieków, Internetu, obiektów sportowo rekreacyjnych, oświetlenia ulicznego ➤ niski status materialny mieszkańców ➤ niedochodowe, rozdrobnione gospodarstwa rolne, brak grup producenckich ➤ zaniedbane, nieoznakowane zabytki, pomniki przyrody, punkty widokowe ➤ słabo rozwinięta infrastruktura około

<ul style="list-style-type: none"> ➤ postać T. M. Kantora oraz J. Przybosia - możliwość wypromowania terenów działania LGD jako kolebki ich twórczości ➤ LGD rozwijającym się miejscem turystyki weekendowej, ➤ zachowane oraz kultywowane tradycje i obrzędy kulturowe, bogactwo folklorystyczne terenu, ➤ zabytki kultury materialnej i przyrodniczej, ➤ cykliczne imprezy kulturalne o charakterze regionalnym, ➤ liczne zespoły wokalne, taneczne, kapele ludowe oraz działające teatry młodzieżowe i zespoły obrzędowe ➤ wzrastająca liczba aktywnych organizacji pozarządowych ➤ działające kluby seniora, kluby sportowe ➤ wzrastająca aktywność seniorów ➤ funkcjonujące stadniny koni, gospodarstwa ekologiczne i agroturystyczne ➤ doświadczenie kadr w pozyskiwaniu środków unijnych i realizacji projektów, ➤ identyfikacja społeczności lokalnej z regionem, patriotyzm lokalny 	<p>turystyczna (miejsca postojowe, ścieżki rowerowe, chodniki, parkingi, punkty widokowe, tablice informacyjne itp.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ brak punktów informacji turystycznej ➤ niska świadomość ekologiczna mieszkańców ➤ brak wytyczonych i oznakowanych szlaków pieszych i rowerowych ➤ niski standard obiektów sportowych, kulturalnych i gastronomicznych ➤ słabo rozwinięta branża przetwórstwa rolno-spożywczego ➤ znaczny stopień bezrobocia w tym długotrwałego bezrobocia ➤ wzrastająca liczba mieszkańców utrzymujących się ze źródeł socjalnych ➤ niezagospodarowane centra wsi ➤ ograniczony dostęp do oferty kulturalnej, edukacyjnej, rekreacyjnej i sportowej mieszkańców obszaru oraz osób niepełnosprawnych ➤ brak wsparcia przedsiębiorczości społecznej ➤ znikoma ilość certyfikowanych produktów i usług ➤ słabo rozwinięte rolnictwo ekologiczne, ➤ znikomy stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii ➤ niezagospodarowane brzegi rzeki Wisłok ➤ niewystarczająca liczba podmiotów działających w sferze turystyki ➤ brak oferty zajęć w świetlicach wiejskich ➤ brak oferty zajęć sportowych dla mieszkańców w tym seniorów i osób niepełnosprawnych ➤ niski poziom umiejętności w zakresie informatyki i języków obcych wśród społeczności lokalnej ➤ niskie kwalifikacje zawodowe mieszkańców ➤ znikome, wspólne działania promocyjne ➤ niski stopień kategoryzacji usług turystycznych ➤ niedostateczna oferta zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży ➤ niska świadomość ekologiczna i wiedza o rodzimym dziedzictwie kulturowym ➤ niska aktywność społeczna i gospodarcza mieszkańców
--	--

SZANSE ROZWOJU

- rozwój gospodarczy kraju skutkujący spadkiem bezrobocia,
- wzrastające znaczenie ekologii i rolnictwa ekologicznego w świadomości ludzi, moda na żywność ekologiczną,
- rozwój i promocja produktów lokalnych
- rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego
- wzrost zainteresowania turystyką krótko pobytową tzw. weekendową
- organizacja cyklicznych imprez o charakterze regionalnym i międzynarodowym
- promocja LGD dzięki sztuce T. Kantora „Wielopole, Wielopole” wystawianej na światowych scenach m.in. Paryż, Buenos Aires, Bolonia, Barcelona, Thessaloniki, Florencja, Parma, Genewa, Zurych, Meksyk, Nowy Jork, Bolonia,
- moda na wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii (np. kolektory słoneczne)
- promocja, reklama gmin,
- dostępność środków unijnych w tym przeznaczonych na rozwój obszarów wiejskich,
- wykorzystanie ekologicznych i kulturowych walorów regionu
- moda na produkty regionalne i lokalne,
- rosnące zainteresowanie aktywnymi formami wypoczynku
- współpraca i wymiana doświadczeń pomiędzy gminami
- współpraca branżowa lokalnych firm
- dokształcanie się ludności,
- wzrost znaczenia i udziału NGO w życiu społeczno-gospodarczym
- propagowanie zrealizowanych inicjatyw jako „dobrych praktyk”
- popularyzacja postaw aktywnych
- uruchomienie lokalnych programów dotacyjnych na pokrycie tzw. wkładu własnego do projektów
- promocja podkarpacia jako regionu innowacji
- większe zainteresowanie aktywnym sposobem spędzania czasu wolnego
- wzrastająca liczba aktywnych seniorów
- rozwój globalnej sieci Internetu
- rozwój nowoczesnych technologii
- rozwój współpracy różnych podmiotów (w tym LGD) z podmiotami z innych obszarów, w tym za granicą

ZAGROŻENIA DLA ROZWOJU

- skomplikowane procedury pozyskania i realizacji projektów z udziałem środków unijnych
- trudności w pozyskiwaniu środków finansowych na rozwój i promocję regionu,
- słaba rozpoznawalność regionu,
- odpływ młodych wykształconych ludzi
- ograniczenie roli Rzeszowa, peryferyzacja Podkarpacia,
- niestabilne przepisy fiskalne i prawne
- brak środków własnych na realizację programów unijnych w szczególności dot. NGO
- problemy dot. utrzymania trwałości projektów
- niskie zainteresowanie mieszkańców możliwością pozyskania środków
- migracja zarobkowa
- system edukacji niedostosowany do potrzeb rynku pracy
- przerost biurokracji
- refundacja a nie zaliczkowanie dotacji unijnych
- pogłębiający się dystans ekonomiczny i społeczny pomiędzy obszarami i kraju
- wysokie koszty pracy
- niechęć, obawa stosowania innowacji

Źródło: Opracowanie własne

Problemy rozwoju LGD

Strefa środowiskowo - kulturowa:

- niewystarczający dostęp mieszkańców do ogólnodostępnej infrastruktury społecznej i edukacyjnej;
- słaby dostęp turystów do zintegrowanej oferty turystycznej na obszarze LGD;
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców, brak poszanowania zasobów przyrodniczych;
- utrudniony dostęp do obiektów atrakcyjnych turystycznie, m. in. w wyniku ich złego stanu technicznego;
- niska znajomość przez mieszkańców walorów przyrodniczych i kulturowych LGD;

Strefa gospodarcza:

- zły stan infrastruktury sprzyjającej prowadzeniu działalności gospodarczej na obszarze;
- niewystarczająca liczba miejsc pracy na terenie LGD;
- niski poziom dochodów mieszkańców;
- niski poziom wiedzy i kompetencji związanych z nowoczesną gospodarką i prowadzeniem działalności gospodarczej mieszkańców LGD;
- brak zintegrowanej i atrakcyjnej oferty turystycznej;
- niski poziom współpracy lokalnych przedsiębiorców;

Strefa społeczna:

- duża grupa mieszkańców zagrożona wykluczeniem społecznym i ubóstwem;
- niska aktywność społeczna mieszkańców, szczególnie młodzieży i osób po 50 roku życia;
- niskie kompetencje i potencjał lokalnych organizacji pozarządowych;
- słabe wykorzystanie świetlic i obiektów sportowo – rekreacyjnych na rzecz aktywizacji społecznej mieszkańców;
- słaby dostęp do usług społecznych, szczególnie medycznych oraz opiekuńczych;
- niski poziom współpracy na obszarze LGD;

Szansą jest moda na turystykę aktywną, zdrową żywność i produkty lokalne. Wykorzystanie w tym celu rolnictwa i zasobów turystycznych LGD gwarantuje szansę rozwoju. Obszar LGD można uznać za atrakcyjny turystycznie, mający potencjał do jeszcze szerszego rozwoju turystyki. Wpływ mają na to położenie obszaru oraz posiadane warunki naturalne. Obszar LGD jest również atrakcyjnym miejscem do rozwoju turystyki aktywnej. Słabą stroną obszaru jest niezbyt wysoka przedsiębiorczość mieszkańców, co przejawia się we wskaźnikach podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON, liczbie osób prowadzących działalność gospodarczą oraz liczbie podmiotów gospodarki narodowej. Niską przedsiębiorczość mieszkańców można niwelować wykorzystując dostępne na rozwój przedsiębiorczości środki finansowe oraz możliwość wzmocnienia kapitału społecznego poprzez szkolenia i aktywizację lokalnej społeczności. Należy uczyć przedsiębiorczości już od najmłodszych lat, dlatego tak istotne jest jej upowszechnianie wśród ludzi młodych.

Problemem jest dostęp do rynku pracy, co widoczne jest podczas analizy wskaźników liczby osób pracujących oraz zarejestrowanych jako bezrobotne. Przedstawiają się one niekorzystnie w porównaniu z województwem podkarpackim, problem ten można rozwiązywać poprzez wykorzystywanie środków finansowych dostępnych na zakładanie oraz rozwój działalności gospodarczych.

Następstwem sytuacji jaka ma miejsce na rynku pracy jest wysoki wskaźnik osób objętych pomocą społeczną. Brak dochodowości mieszkańców powoduje konieczność korzystania ze świadczeń społecznych. Sytuacja taka będzie mieć miejsce dopóki nie nastąpi rozwój przedsiębiorczości i wzrost dostępności miejsc pracy.

Dużym zagrożeniem dla obszaru może być postępująca bierność mieszkańców oraz zanikające poczucie tożsamości regionalnej. Jednym ze sposobów przeciwdziałania temu zjawisku jest propagowanie inicjatyw oddolnych, zwłaszcza wśród osób młodych, aby angażowali się w życie społeczności lokalnej i szanowali przywiązanie do tradycji.

V. CELE I WSKAŹNIKI

W trakcie spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami oraz spotkań z dotychczasowymi beneficjentami, członkami LGD związanych z budowaniem LSR jednym z pierwszych poruszanych zagadnień było skonkretyzowanie problemów i potrzeb lokalnej społeczności, analiza zasobów i potencjału LGD, szans rozwoju, zagrożeń oraz propozycja najważniejszych priorytetów i celów LSR.

Najczęściej wskazywaną mocną stroną obszaru LSR są warunki przyrodnicze, ukształtowanie terenu, niski poziom zanieczyszczenia środowiska, wyjątkowo atrakcyjne krajobrazy, atrakcyjne miejsce przyjazne do zamieszkania i aktywnego wypoczynku – dobrze skomunikowanym z innymi regionami, z bogatą ofertą kulturalną, tradycjami i szeregiem niepowtarzalnych produktów lokalnych.

W wyniku konsultacji i wspólnych działań postawiliśmy na realizację trzech celów ogólnych zgodnych z przyjętą misją LGD oraz celami PROW – „Promowanie włączenia społecznego, zmniejszenia ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich” i LEADER tj. Cel szczegółowy: wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich. Osiągnięcie każdego z celów ogólnych realizowane jest poprzez kilka uzupełniających się celów szczegółowych. Cele ogólne powinny zostać osiągnięte w perspektywie długofalowej, realny wydaje się horyzont czasowy do 2025 roku. Cele szczegółowe osiągnięte będą na koniec realizacji przedsięwzięć zapisanych w LSR, tj. do końca 2023 roku. W ocenie zaawansowania realizacji LSR celów pomocne będą wskaźniki realizacji celów pozwalające opisać cele w sposób mierzalny. Aby zachować spójność dokumentu i przede wszystkim wyeksponować efektywność planowania strategicznego oraz realizacji LSR przedstawione wskaźniki realizacji celów są tożsame z wskaźnikami rezultatu i oddziaływania zaplanowanymi dla przedsięwzięć. W roku bazowym przyjęliśmy wartość 0.

Cele przyjęte w LSR nawzajem się uzupełniają i są zgodne z sformułowaną misją LGD.

1. Cel ogólny I

Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD C.K. Podkarpacie w oparciu o efektywne wykorzystanie lokalnych walorów przyrodniczych i kulturowych.

1.1 Uzasadnienie celu I

Jak wynika z diagnozy obszaru LGD C.K. Podkarpacie i analizy SWOT walory turystyczne obszaru LGD, niezwykle bogate tradycje kulturowe i historyczne, zachowane zabytki kultury materialnej i chęć ich wykorzystania były impulsem do powołania w 2005 roku LGD, jako organizacji budującej potencjał i wykorzystującej lokalne zasoby w dążeniu do poprawy jakości życia mieszkańców. Ciągłe duży ale niewykorzystany potencjał stanowi turystyka przyrodnicza i edukacyjna, a także zasoby kulturowe LGD. W ostatnich latach obserwujemy w regionie rozwój usług turystycznych bazujących w swojej ofercie właśnie na walorach kulturowych obszaru – tradycyjna kuchnia, wystój z elementami rękodzielnictwa, warsztaty rzemiosła, twórczość Kantora i Przybosia, różnorodność zachowanych zwyczajów i obrzędów wzbogacają oferowane usługi. Wykorzystanie ich w ramach zintegrowanej oferty turystycznej wydaje się być atutem, który mógłby wyróżnić ofertę turystyczną LGD i jednocześnie uczynić ją atrakcyjniejszą zarówno dla polskich jak i zagranicznych turystów. Jednak konieczne jest podjęcie szeregu działań związanych z poprawą: estetyki przestrzeni wiejskiej, infrastruktury społecznej, aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców. Pomimo rozwoju usług turystycznych widać braki zarówno w ofercie jak i działaniach związanych z tworzeniem, promocją i marketingiem produktu turystycznego tego obszaru. Poważną barierą jest brak systemu obsługi ruchu turystycznego począwszy od promocji i informacji poprzez system sprzedaży usług i monitorowania potrzeb turystów. Brak również oferty skierowanej dla konkretnych grup turystów (np. turystyka jednodniowa, turystyka weekendowa, turyści zagraniczni, turyści niepełnosprawni). Podjęte w ramach celu I działania przyczynią się to do wzrostu jakości życia mieszkańców, zwiększenia ruchu turystycznego, poprawy estetyki wsi, a w konsekwencji wpłynie na rozwój LGD poprzez wykorzystanie lokalnych walorów.

Wdrażając powyższe przedsięwzięcie finansowane będą operacje dotyczące m.in.: ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury społecznej, zabytków, pomników przyrody, bazy noclegowej

i gastronomicznej; szlaków turystycznych, obiektów rekreacyjnych oraz punktów widokowych; sprzedaży pamiątek, produktów lokalnych; wypożyczalni sprzętu turystycznego; świetlic wiejskich, organizowania wydarzeń szkoleniowych, kulturalnych, sportowych i promocyjnych. W ramach celu pierwszego będą podejmowane działania oparte na współpracy z partnerami z kraju LGD – Rozwój Ziemi Lubaczowskiej i z zagranicy – ze Słowacją w celu promocji wartości kulturowych obszaru. Planujemy uruchomić wirtualną galerię produktu lokalnego oraz zaktywizować społeczność lokalną poprzez warsztaty edukacyjne (fotograficzne, marketingu produktów lokalnych) i imprezy promocyjne. Realizacja działań będzie wpływać na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Umożliwi rozwój tożsamości społeczności lokalnej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszaru LGD oraz wpłynie na wzrost jego atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej. Przewidywane finansowanie działań w ramach EFROW.

1.0	CEL OGÓLNY 1	Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD C.K. Podkarpacie w oparciu o efektywne wykorzystanie lokalnych walorów przyrodniczych i kulturowych			
1.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	1.1. Rozbudowa i poprawa standardu infrastruktury społecznej i turystycznej oraz estetyki przestrzeni publicznej na obszarze LSR.			
1.2		1.2 Zachowanie i odtworzenie dziedzictwa kulturowego i historycznego LGD.			
1.3		1.3 Rozwój i promocja produktów lokalnych, atrakcji i usług turystycznych.			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego		Jednostka miary	stan początkowy 2014 rok	plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
w.1.0	odsetek osób deklarujących wzrost jakości życia na terenie LGD do roku 2023 o 10 %	%	47%	57%	Badania ankietowe przeprowadzone przez LGD (150 ankiet)
Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych		Jednostka miary	stan początkowy 2014 rok	plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
w.1.1	Liczba wybudowanych, wyremontowanych, zmodernizowanych lub/i wyposażonych miejsc, obiektów infrastruktury społecznej, kulturowej, związanych z jakością życia na obszarach wiejskich	sztuka	0	2	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów.
	Liczba korzystających z miejsc i obiektów objętych operacjami mającymi na celu rozwój infrastruktury związanej z jakością życia na obszarach wiejskich	osoba	0	2000	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów.
w.1.2	Liczba zachowanych, odtworzonych, zabezpieczonych zabytków/ miejsc pamięci związanych z dorobkiem kulturowym i historycznym LGD	sztuka	0	2	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów.
	Liczba korzystających z zrewitalizowanych zabytków, miejsc pamięci będących dorobkiem kulturowym i historycznym LGD	osoba	0	2000	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów.

w.1.3	Liczba wybudowanych, wyremontowanych, zmodernizowanych lub/i wyposażonych miejsc i obiektów przeznaczonych na cele rozwoju i promocji produktów lokalnych		sztuka	0	3	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów.		
	Liczba odbiorców działań promocyjnych		osoba	0	15000	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów.		
	Liczba utworzonych ogólnodostępnych multimedialnych punktów informacji o zasobach lokalnych LGD		sztuka	0	1	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów.		
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, animacja itp.)	Wskaźniki produktu				
				nazwa	Jednostka miary	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						początkowa 2014 rok	końcowa 2023 Rok	
1.1.1	Budowa, przebudowa lub remont niekomercyjnej ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej w tym ścieżek, szlaków, miejsc rekreacji, obiektów sportowych .	Mieszkańcy, turyści	Konkurs/Grant	Liczba ogólnodostępnych, obiektów turystycznych nowopowstałych, zmodernizowanych lub doposażonych	sztuka	0	2	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów

1.1.2	Urządzenie i porządkowanie ogólnodostępnych terenów zielonych, parków lub miejsc wypoczynku.	Mieszkańcy, turyści	Konkurs	Liczba nowopowstałych, uporządkowanych ogólnodostępnych terenów rekreacyjnych i/lub wypoczynkowych	sztuka	0	3	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów
1.1.3	Budowa, adaptacja, remont lub wyposażenie niekomercyjnej i ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej i/lub kulturalnej	Mieszkańcy, turyści	Konkurs/Grant	Liczba powstałych, zaadoptowanych, wyremontowanych lub/i wyposażonych ogólnodostępnych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i/lub kulturalnej	sztuka	0	3	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów
1.2.1	Rewitalizacja budynków zabytkowych użytkowanych na cele publiczne, obiektów małej architektury, konserwacja pomników historycznych i miejsc pamięci, budynków sakralnych i cmentarzy	Mieszkańcy, turyści	Konkurs/Grant	Liczba zrewitalizowanych obiektów zabytkowych	sztuka	0	2	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów
1.2.2	Odnawianie, uporządkowanie, oznakowanie zabytkowych budowli lub obiektów małej	Mieszkańcy, turyści	Konkurs/Grant	Liczba odnowionych/oznakowanych/uporządkowanych zabytków	sztuka	0	1	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące

	architektury							od beneficjentów
1.3.1	Budowa, przebudowa lub remont obiektów na cele promocji lokalnych produktów i usług.	Mieszkańcy, turyści	Konkurs	Liczba wybudowanych/przebudowanych/wyremontowanych obiektów służących promocji lokalnych produktów i usług.	sztuka	0	2	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów
1.3.2	Organizacja bezpłatnych przedsięwzięć integracyjnych i promocyjnych związanych z propagowaniem lokalnych tradycji, zasobów i produktów w tym twórczości lokalnej i rzemiosła	Mieszkańcy, turyści	Konkurs/Projekt współpracy/Grant	Liczba uczestników wydarzeń	osoba	0	3600	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów
1.3.3	Wydanie publikacji książkowych, elektronicznych i multimedialnych propagujących zasoby LGD	Mieszkańcy, turyści	Konkurs/Projekt współpracy/Grant	Liczba inicjatyw propagujących zasoby LGD	sztuka	0	1	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów
1.3.4	Realizacja działań wykorzystujących lokalne zasoby kulturowe, historyczne	Mieszkańcy, turyści	Projekt Współpracy	Liczba wydarzeń promocyjnych	sztuka	0	1	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety

	i przyrodnicze dotyczące promocji obszaru Lokalnej Grupy Działania							monitorujące od beneficjentów
--	---	--	--	--	--	--	--	-------------------------------------

Źródło: Opracowanie własne

2. Cel ogólny II

Zachowanie i wykorzystanie zasobów dziedzictwa przyrody i kultury w celu różnicowania lokalnej gospodarki oraz rozwoju lokalnego rynku pracy.

2.1 Uzasadnienie celu II

Z przeprowadzonej wnikliwej analizy charakterystyki obszaru LGD jednoznacznie wynika, że jest to obszar rolniczy, a jedną z barier jego rozwoju jest niska opłacalność produkcji rolnej, rozdrobniona struktura gospodarstw rolnych oraz znikomy udział przedsiębiorstw branży przetwórstwa rolno-spożywczego. Nierentowność produkcji rolnej powoduje wzrost udziału przychodów ze źródeł socjalnych, a także przyczynia się do bezrobocia ukrytego, a w konsekwencji spadku standardu życia mieszkańców. Ogromną szansą dla mieszkańców LGD jest rozwój turystyki i usług bazujących na lokalnych zasobach. Według danych na terenie LGD C.K. Podkarpacie funkcjonują 433 miejsca noclegowe w 7 obiektach noclegowych i 65 miejsc w gospodarstwach agroturystycznych. Nie ma systemu standaryzacji jakości usług. Odrębnym problemem jest niska liczba i duże zróżnicowanie w ofercie gospodarstw agroturystycznych. Szczególnie odczuwalny jest brak gospodarstw ekoturystycznych co świetnie współgrałoby z przyrodniczym bogactwem obszaru i dałoby mieszkańcom nowy impuls do rozwoju. Podkreślić trzeba, że w ostatnich latach nastąpił wzrost inwestycji hotelowych i agroturystycznych także bazujących na lokalnych zasobach. Pojawiły się miejsca oferujące potrawy przygotowane z miejscowych produktów lokalnych, które mogą stać się częścią markowej oferty turystycznej LGD. Relatywnie najslabiej wygląda sytuacja jeśli chodzi o rozwój innych usług turystycznych i okołoturystycznych. Brak jest obiektów typu: przechowalnie sprzętu turystycznego, wypożyczalnie sprzętu turystycznego. Na obszarze LGD nie ma również punktów informacji turystycznej. Działania związane z realizacją nowych i podnoszeniem jakości istniejącej infrastruktury muszą zostać wsparte podnoszeniem jakości samych usług i kwalifikacji usługodawców niezbędnych do podniesienia atrakcyjności i wyjątkowości oferty turystycznej. Z uwagi na powyższe niezbędne są działania zmierzające do rozwoju pozarolniczych form działalności gospodarczej oraz wsparcia inicjatyw mających na celu uzyskanie dodatkowych dochodów w rolnictwie np. agroturystyka, rzemiosło, produkty lokalne. Ważną rolę w tym procesie odgrywają działania informacyjne, szkoleniowe, doradcze, promocyjne itp. stymulujące mieszkańców i ich aktywność społeczną i gospodarczą. Rozwój sektora usług i produktów lokalnych wymaga nie tylko wsparcia w postaci rozbudowy nowej infrastruktury czy wsparcia kapitałowego ale również podniesienia kwalifikacji – językowych, dotyczących marketingu i zarządzania, prowadzenia działalności gospodarczej, promocji etc. Wraz z rozwojem oferty turystycznej regionu i zwiększeniem ilości turystów odwiedzających LGD liczyć można na zainteresowanie mieszkańców tworzeniem nowych miejsc pracy w sektorze usług i produktów lokalnych (agro i ekoturystyka, gastronomia bazująca na lokalnych produktach i tradycyjnych recepturach, usługi przewodnickie, wypożyczalnie sprzętu, rękodzieło, pamiątki lokalne). Z tych powodów w ramach LSR dofinansowywane będą nie tylko przedsięwzięcia inwestycyjne związane z turystyką, ale również takie, które przyczynią się do ogólnej poprawy sytuacji materialnej mieszkańców obszarów, a w szczególności do tworzenia nowych miejsc pracy. Finansowane w ramach celu II operacje będą dotyczyły m.in. tworzenia stabilnych miejsc pracy, zachęcania do aktywności zawodowej, działań edukacyjnych związanych z zakładaną/rozwijaną działalnością gospodarczą, ale także innowacjami i przedsiębiorczością społeczną co w sposób pośredni przełoży się na podniesienie zamożności mieszkańców obszaru LGD.

2.0	CEL OGÓLNY 2	Zachowanie i wykorzystanie zasobów dziedzictwa przyrody i kultury w celu różnicowania lokalnej gospodarki oraz rozwoju lokalnego rynku pracy.				
2.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	2.1. Wsparcie inwestycyjne tworzenia nowych i rozwój już istniejących podmiotów gospodarczych.				
2.2		2.2. Wspieranie i promocja innowacyjnych form przedsiębiorczości, w tym ekonomii społecznej, opartej na lokalnych zasobach.				
<i>Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego</i>			<i>Jednostka miary</i>	stan początkowy 2014rok	plan 2023 rok	<i>Źródło danych/sposób pomiaru</i>
w.2.0	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców		sztuka	26,9	27,1	Dane statystyczne GUS
	Liczba turystów odwiedzających terem LGD w przeciągu roku		osoba	5711	6100	Dane statystyczne GUS
<i>Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych</i>			<i>Jednostka miary</i>	stan początkowy 2014rok	plan 2023 rok	<i>Źródło danych/sposób pomiaru</i>
w.2.1	Liczba miejsc pracy utworzonych lub i/utrzymanych w wyniku operacji realizowanych w ramach wdrażania LSR		sztuka	0	23	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów.
	Liczba mikroprzedsiębiorstw, które w wyniku operacji w ramach wdrażania LSR uruchomiły lub rozwinęły działalność gospodarczą		sztuka	0	13	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów.
w.2.2	Liczba wspartych przedsięwzięć innowacyjnych lub/i związanych z rozwojem ekonomii społecznej		sztuka	0	3	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów.
	Liczba wspartych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym ukierunkowanych na nabycie lub/i poszerzenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych adekwatnych do potrzeb rynku pracy		sztuka	0	3	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów.
	Liczba zorganizowanych przedsięwzięć promujących produkty i usługi lokalne z obszaru LGD		sztuka	0	5	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów.

	Liczba operacji związanych z budową, modernizacją i/lub wyposażeniem pomieszczeń do produkcji bądź sprzedaży produktów/usług lokalnych		sztuka	0	1	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów.		
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, animacja itp.)	Wskaźniki produktu				
				nazwa	Jednostka miary	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						początkowa 2014 rok	końcowa 2015rok	
2.1.1	Rozwój działalności gospodarczej bazującej na lokalnych zasobach w ramach projektów generujących co najmniej 1 etat	Przedsiębiorcy	Konkurs	Liczba wspartych przedsiębiorstw	sztuka	0	13	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów.
2.1.2	Pobudzenie przedsiębiorczości mieszkańców poprzez wsparcie operacji związanych z utworzeniem lub/i utrzymaniem co najmniej 1 miejsca pracy w sferze usług	Mieszkańcy, przedsiębiorcy	Konkurs	Liczba udzielonych dotacji na uruchomienie/rozwój działalności gospodarczej	sztuka	0	7	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów.
2.2.1	Pobudzenie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców poprzez stworzenie możliwości dofinansowania przedsięwzięć	Przedsiębiorcy, mieszkańcy	Konkurs	Liczba wspartych przedsięwzięć innowacyjnych lub/i związanych z rozwojem	sztuka	0	3	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów.

	innowacyjnych lub/i związanych z ekonomią społeczną			ekonomii społecznej				
2.2.2	Budowa, modernizacja i/lub wyposażenie obiektów do produkcji bądź sprzedaży produktów/usług lokalnych i/lub z wykorzystaniem odnawialnej energii w prowadzeniu działalności gospodarczej	Przedsiębiorcy, mieszkańcy	Konkurs	Liczba wybudowanych i/lub zmodernizowanych, wyposażonych pomieszczeń do produkcji bądź sprzedaży produktów/usług lokalnych	sztuka	0	1	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów.
2.2.3	Działania informacyjne, edukacyjne, promocyjne związane z propagowaniem przedsiębiorczości, produktów lokalnych, innowacyjności, ekonomii społecznej.	Przedsiębiorcy, mieszkańcy	Konkurs/Grant	Liczba podjętych inicjatyw informacyjnych lub/i edukacyjnych lub/i promocyjnych związanych z rozwojem przedsiębiorczości	sztuka	0	3	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów.

Źródło: Opracowanie własne

3. Cel ogólny III

Stworzenie warunków dla zwiększenia integracji i aktywności lokalnej społeczności.

3.1 Uzasadnienie celu III

Mieszkańcy LGD C.K. Podkarpacie tworzą zbiorowość społeczną o zróżnicowanej strukturze będącej efektem zmian społecznych jakie dokonywały się na tym obszarze przez wiele dziesięcioleci. Spadek dochodowości rolnictwa spowodował zjawiska społeczne takie jak ubóstwo, bezrobocie, problemy rodzinne, nadużywanie alkoholu, zaburzenia w stosunkach międzyludzkich, przestępczość. Prowadzi to w efekcie do izolacji i zachwiania poprawnego działania struktur społeczności lokalnej. W kontekście rozwoju LGD C.K. Podkarpacie jako obszaru turystycznego pamiętać należy, że jednym z najważniejszych elementów będzie akceptacja mieszkańców i włączenie społeczności lokalnej do realizacji tej wizji. Aktywna, świadoma swoich kwalifikacji i umiejętności, akceptująca kierunki rozwoju, przyjazna dla turystów i budująca ofertę turystyczną regionu społeczność lokalna tworzyć będzie ważny element jego wizerunku i tożsamości. Jako narzędzie aktywizacji, podnoszenia kwalifikacji i umiejętności oraz edukacji przez całe życie wykorzystać można doświadczenia realizowanych działań. Istotnym problemem społecznym jest niedostateczny poziom osiągnięcia przez nią takiego poziomu integracji i aktywności, aby była ona zdolna do samodzielnego rozwiązywania wielu istotnych problemów lokalnych. W regionie działają organizacje społeczne, ale nie zawsze reprezentują one pożądaną poziom uczestnictwa w lokalnym życiu publicznym, wyrażający się chociażby niskim wskaźnikiem udziału w wyborach i działaniach oddolnych. Aczkolwiek na przestrzeni ostatnich lat, na przykładzie LSR 2007-2013, Programu „Działaj Lokalnie”, PO FIO widać znaczący wzrost zainteresowania organizacji społecznych zdobywaniem dotacji na realizację działań na rzecz rozwoju lokalnego: edukacji, integracji, zachowania dziedzictwa kulturowego. Jednocześnie mamy dość liczną grupę aktywnych liderów lokalnych, którzy wymagają wsparcia swojej działalności, choćby przez pomoc i doradztwo w zakładaniu i funkcjonowaniu organizacji pozarządowych. Nadal nie ma wystarczającej ilości wiejskich centrów aktywności lokalnej – miejsc, w których społeczność lokalna mogłaby się spotykać, planować i realizować wspólne działania. Szczególnie istotne wydaje się znalezienie nowego pomysłu na wieś, jej rozwój i możliwości zarabiania we współczesnej gospodarce opierając się na lokalnych zasobach np. żywności ekologicznej, specyficznych umiejętnościach rękodzielniczych.

Zakładane wsparcie polegać będzie głównie na realizacji animacji i szkoleń dla lokalnych liderów, animatorów i organizacji pozarządowych oraz pomocy doradczej dla nowych organizacji i doradztwa w zakresie pisania wniosków o dofinansowanie. Zakładamy realizację projektu współpracy, który pozwoli wylansować nowy produkt lokalny. Realizowane będą również działania ukazujące mieszkańcom i instytucją lokalnym możliwości i korzyści z rozwoju ekonomii społecznej, w tym min. spółdzielni socjalnych. Wynikiem tych działań ma być efektywniejsze wykorzystanie środków przez organizacje pozarządowe i grupy nieformalne na pozostałe przedsięwzięcia przewidziane w LSR.

Rozwijanie społeczności lokalnej to nie tylko wsparcie dla działalności organizacji pozarządowych. Niezbędne są działania aktywizacyjne i edukacyjne skierowane do grup, które nie uczestniczą już w edukacji formalnej oraz grup wykluczonych. Budowanie pozytywnego wizerunku LGD wymaga włączenia tych grup w świadomy i aktywny udział w zrównoważonym rozwoju regionu. Nie uda się to bez wyciągnięcia grup wykluczonych ze sfery marginalizacji społecznej. Szczególnie istotne to jest dla kobiet wiejskich, które z jednej strony są inspiratorem działań na wsi, a z drugiej strony ograniczone są tradycyjnym postrzeganiem roli kobiety w życiu rodzinnym. Dlatego ważne dla LGD będzie stworzenie i realizacja takiego programu edukacyjno – aktywizacyjnego, który czynnie włączy grupy wykluczone w życie regionu i pokaże im możliwości wynikające z rozwoju oferty turystycznej i usługowo – produktowej LGD. Przewidywane finansowanie działań w ramach EFROW.

W celu zachowania walorów przyrodniczych regionu, na których głównie budowana jest oferta turystyczna, podjąć należy współpracę z instytucjami edukacji ekologicznej, których zadaniem będzie edukacja i aktywizacja turystów i mieszkańców regionu na rzecz zachowania walorów przyrodniczych i kulturowych regionu chociażby w oparciu o infrastrukturę Centrum Edukacji Ekologicznej

w Brzezinach. Niezbędne są także działania promujące i stwarzające warunki do aktywności zawodowej, zachęcanie do zmiany, poszerzenia kwalifikacji zawodowych, wykorzystania własnych predyspozycji i umiejętności w rozpoczęciu czy rozwijaniu działalności gospodarczej.

3.0	CEL OGÓLNY 3	Stworzenie warunków dla zwiększenia integracji i aktywności lokalnej społeczności.			
3.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	3.1. Rozwijanie inicjatyw edukacyjnych ukierunkowanych na wzrost aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców LGD.			
3.2		3.2 Wzmocnienie aktywności mieszkańców, wspieranie integracji, współpracy.			
3.3		3.3 Ochrona zdrowia i profilaktyka zdrowotna, przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym i antyspołecznym.			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego		Jednostka miary	<i>stan początkowy 2014 rok</i>	<i>plan 2023 rok</i>	<i>Źródło danych/sposób pomiaru</i>
w.3.0	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 10 tys. Mieszkańców	sztuka	11,4	12	Dane statystyczne GUS
	Liczba osób bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym	%	14,1 %	14 %	Dane statystyczne GUS
<i>Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych</i>		<i>Jednostka miary</i>	<i>stan początkowy 2014 rok</i>	<i>plan 2023 rok</i>	<i>Źródło danych/sposób pomiaru</i>
w.3.1	Liczba przystosowanych ogólnodostępnych miejsc do prowadzenia działalności edukacyjnej, kulturalnej i integracji mieszkańców	sztuka	0	2	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów.

	Liczba przedsięwzięć edukacyjnych związanych z wykorzystaniem narzędzi IT	sztuka	0	3	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów.
w.3.2.	Liczba utrzymanych miejsc pracy w związku z funkcjonowaniem LGD.	osoba	2	2	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji.
	Liczba stron Internet promujących założenia LSR i działalność LGD.	sztuka	1	1	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji.
	Liczba wspartych organizacji w zakresie bieżącej działalności, których celem jest wdrażanie LSR, aktywizacja społeczna, rozwój współpracy i integracji.	sztuka	0	1	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji.

w.3.3.	Liczba zorganizowanych imprez promujących zdrowy i aktywny tryb życia		sztuka	0	2	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów.		
	Liczba otwartych inicjatyw będących formą pożytecznego zagospodarowania wolnego czasu		sztuka	0	12	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów.		
	Liczba odbiorców działań promocyjnych		osoba	0	900	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów.		
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, animacja itp.)	Wskaźniki produktu				
				nazwa	Jednostka miary	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						początkowa 2014 rok	końcowa 2023 Rok	
3.1.1	Przystosowanie lub/i wyposażenie miejsc ogólnodostępnych służących aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców LGD	Mieszkańcy	Konkurs	Liczba miejsc/punktów aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców	sztuka	0	2	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów

3.1.2	Wykorzystanie i promowanie innowacyjnych rozwiązań ułatwiających dostęp do wysokiej jakości działań edukacyjnych	Mieszkańcy	Konkurs/Grant	Liczba inicjatyw edukacyjnych o charakterze innowacyjnym	sztuka	0	4	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów
3.2.1	Utrzymanie zatrudnienia w związku z funkcjonowaniem biura LGD	LGD	Koszty bieżące	Liczba utrzymanych etatów	osoba	2	2	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji
3.2.2	Utrzymanie i aktualizacja strony Internet LGD	LGD	Koszty bieżące	Liczba utrzymanych stron internetowych	sztuka	1	1	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji
3.2.3.	Sfinansowanie kosztów bieżących funkcjonowania biura LGD bezpośrednio związanych z wdrażaniem LSR	LGD	Koszty bieżące	Liczba wspartych organizacji	sztuka	0	1	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji
3.3.1	Organizacja konkursów propagujących działania LGD	Mieszkańcy	Konkurs/Grant	Liczba zorganizowanych imprez	sztuka	0	2	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów
3.3.2	Organizacja przedsięwzięć edukacyjnych stanowiących atrakcyjną	Mieszkańcy	Aktywizacja	Liczba osób korzystających z bezpłatnej oferty zagospodarowania	osoba	0	300	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od

	ofertę zagospodarowania wolnego czasu			wolnego czasu				beneficjentów
3.3.3	Działania promujące integrację, aktywność społeczną i zawodową mieszkańców	Mieszkańcy	Aktywizacja	Liczba imprez aktywizujących o charakterze integracyjnych	sztuka	0	2	Baza danych LGD dot. realizowanych operacji, ankiety monitorujące od beneficjentów

Źródło:

Opracowanie

własne

Spójność celów: Wykazana w podsumowaniu diagnozy specyfika obszaru LGD dotyczyła elementów z 3 kategorii:

1. turystyki i walorów przyrodniczo – kulturowych;
2. przedsiębiorczości, usług i produktów lokalnych;
3. aktywności mieszkańców;

Określona specyfika obszaru, związane z nią problemy zidentyfikowane w analizie SWOT oraz cele zawarte w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich stanowiły punkt wyjścia do pracy nad celami dla LSR.

W oparciu o pierwszą kategorię realizowane będą: cel ogólny 1 „Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD C.K. Podkarpacie w oparciu o efektywne wykorzystanie lokalnych walorów przyrodniczych i kulturowych”, a także cel szczegółowy 1.1 „Rozbudowa i poprawa standardu infrastruktury społecznej i turystycznej oraz estetyki przestrzeni publicznej na obszarze LSR.”, 1.2 „Zachowanie i odtworzenie dziedzictwa kulturowego i historycznego LGD” i 1.3 „Rozwój i promocja produktów lokalnych, atrakcji i usług turystycznych”.

Realizacja tych celów przyczyni się do:

- zachowania walorów kulturowych i przyrodniczych obszaru;
- rozwoju infrastruktury związanej z poprawą standardu życia mieszkańców wsi;
- rozwoju oferty usług związanych z produktem lokalnym;
- promocji zasobów obszaru LGD.C.K. Podkarpacie;

W oparciu o drugą kategorię realizowane będą: cel ogólny 2 „Zachowanie i wykorzystanie zasobów dziedzictwa przyrody i kultury w celu różnicowania lokalnej gospodarki oraz rozwoju lokalnego rynku pracy, a także cele szczegółowe 2.1. „Wsparcie inwestycyjne tworzenia nowych i rozwój już istniejących podmiotów gospodarczych”, 2.2 „Wspieranie i promocja innowacyjnych form przedsiębiorczości”, w tym ekonomii społecznej, opartej na lokalnych zasobach

Realizacja tych celów przyczyni się do:

- tworzenia nowych mikroprzedsiębiorstw i miejsc pracy na obszarach wiejskich;
- wzrostu dochodów gospodarstw rolnych;
- tworzenia oferty turystycznej integrującej usługi i produkty lokalne;

W oparciu o trzecią kategorię realizowane będą: cel ogólny 3 „Stworzenie warunków dla zwiększenia integracji i aktywności lokalnej społeczności, cele szczegółowe 3.1. „Rozwijanie inicjatyw edukacyjnych ukierunkowanych na wzrost aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców LGD”, 3.2 „Podnoszenie poziomu i doskonalenie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji mieszkańców z grup defaworyzowanych”, 3.3 Ochrona zdrowia i profilaktyka zdrowotna, przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym i antyspołecznym. Realizacja tych celów przyczyni się do:

- zwiększenia ilości i wzmocnienia roli organizacji pozarządowych;
- podniesienie poziomu aktywności i samodzielności społecznej mieszkańców, a szczególnie kobiet;
- podniesienia standardu oferty edukacyjnej i współpracy ośrodków edukacyjnych;

Biorąc pod uwagę cele przekrojowe PROW 2014 – 2020 tj. ochrona środowiska, przeciwdziałanie zmianom klimatu i innowacyjność oraz zasadę zintegrowania celów, zasobów, podmiotów z różnych sektorów na rzecz rozwoju regionu postanowiliśmy cele z sfery środowiskowo – kulturowej zintegrować z spójnymi celami ze sfer gospodarczej i społecznej. Pozwoli to na faktyczne uwzględnienie celów przekrojowych i realizację zasady zintegrowania w całej strukturze celów LSR.

Zidentyfikowane problemy/wyzwania społeczno-ekonomiczne	Cel ogólny	Cele szczegółowe	Planowane przedsięwzięcia	Produkty	Rezultaty	Oddziaływanie	Czynniki zewnętrzne mający wpływ na realizację działań i osiągnięcie wskaźników
niepełna infrastruktura społeczna i turystyczna(np. place zabaw, parkingi, chodniki, miejsca wypoczynku, niezagospodarowane centra wsi, siłownie na świeżym powietrzu, trasy rowerowe, piesze, punkty widokowe, miejsca postojowe, wypożyczalnie sprzętu sportowego)	1	1.1, 1.3,	1.1.1, 1.1.2, 1.1.3,	1.1.1, 1.1.2, 1.1.3,	1.1, 1.2,	1	skomplikowane procedury pozyskania i realizacji projektów z udziałem środków unijnych , trudności w utrzymaniu trwałości projektu, refundacja a nie zaliczkowanie projektów
rosnąca liczba mieszkańców korzystających z pomocy społecznej	3	3.2, 3.3	3.1.1, 3.2.2, 3.3.2, 3.3.3	3.1.1, 3.2.2, 3.3.2, 3.3.3	3.2, 3.3	3	odpływ młodych wykształconych ludzi, programy edukacyjne nie dostosowane do aktualnych potrzeb rynku pracy
rosnące bezrobocie	2, 3	2.1, 2.2, 3.2, 3.2	2.1.1, 2.1.2, 2.2.1	2.1.1, 2.1.2, 2.2.1	2.1, 2.2, 3.2, 3.2	3, 2	niska przedsiębiorczość mieszkańców, skomplikowane procedury pozyskania wsparcia na działalność gospodarczą
słaba promocja wartości kulturowych i turystycznych obszaru	1	1.3,2.2	1.3.1, 1.3.2, 1.3.3, 1.3.4, 2.2.3,	1.3.1, 1.3.2, 1.3.3, 1.3.4, 2.2.3,	1.3, 2.2	2	Brak środków na wkład własny do projektów, peryferyzacja podkarpacia, skomplikowane procesu pozyskania środków na promocje,
niska jakość oferowanych usług w sektorze turystycznym i okołoturystycznym	2	2.1, 2.2	2.1.1, 2.1.2, 2.2.1, 2.2.2	2.1.1, 2.1.2, 2.2.1, 2.2.2	2.1, 2.2	2	Niska przedsiębiorczość mieszkańców, niska świadomość własnego potencjału, posiadanych zasobów
niskie kompetencje zawodowe mieszkańców	2, 3	2.2, 3.1, 3.2	2.2.3, 3.2.2	2.2, 3.1, 3.2	2.2, 3.1, 3.2	3	Niedostosowana oferta edukacyjna do potrzeb lokalnego rynku pracy, brak nawyku zdobywania i podnoszenia kwalifikacji zawodowych, słaba oferta kształcenia ustawicznego

słaba promocja LGD jako kolebki twórczości Kantora i Przybosia	1	1.3,2.2	1.3.1, 1.3.2, 1.3.3, 1.3.4,	1.3,2.2	1.3.1, 1.3.2, 1.3.3, 1.3.4,	2	specyfika i niszowość twórczości sławnych rodaków, niska świadomość w zakresie pozyskiwania środków na promocje, skomplikowane procedury pozyskania środków,
zaniedbane, nie oznakowane zabytki, pomniki przyrody, punkty widokowe	1	1.2	1.2.1, 1.2.2	1.2	1.2.1, 1.2.2	2	Brak środków finansowych na wkład własny, refundacja a nie zaliczkowanie, skomplikowane
niedostateczna oferta zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców	2, 3	2.2, 3.3,	2.2.3, 3.3.1, 3.3.2	2.2, 3.3,	2.2.3, 3.3.1, 3.3.2	3	Niska aktywność społeczna mieszkańców, rosnąca liczba osób utrzymujących się z źródeł socjalnych
zbyt duży odsetek osób zatrudnionych w rolnictwie i związane z tym bezrobocie ukryte	2,3	2.1, 2.2, 3.1, 3.2	2.1.1, 2.1.2, 2.2.1, 2.2.3,	2.1, 2.2, 3.1, 3.2	2.1.1, 2.1.2, 2.2.1, 2.2.3,	2	niska aktywność zawodowa mieszkańców, rozdrobnienie gospodarstw rolnych
odpływ młodych wykształconych ludzi	2,3	2.1,2.2	2.1.1,2.1.2,2.2.1, 2.2.3,	2.1, 2.2	2.1.1,2.1.2, 2.2.1	2	niska przedsiębiorczość mieszkańców, peryferyzacja podkarpacia,
niska integracja społeczna i aktywność społeczna mieszkańców	3	3.1,3.3	3.1.1, 3.1.2, 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3	3.1, 3.3	3.1.1, 3.1.2, 3.3.1, 3.3.2, 3.3.3	3	bierność społeczna; niska świadomość własnego potencjału; bariery geograficzne związane z: dostępem do infrastruktury społecznej, wysokiej jakości oferty kulturalnej, edukacyjnej
niska świadomość i wiedza mieszkańców w tym członków LGD w zakresie procedur pozyskiwania środków UE	3	3.2	3.2.1, 3.2.2, 3.2.3, 3.2.4	3.2	3.2.1, 3.2.2., 3.2.3, 3.2.4	3	bierność społeczna, bariery dotyczące dostępu do źródeł pozyskiwania środków UE

Źródło: Opracowanie własne

VI. SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANOWIENIA KRYTERIÓW WYBORU

1. FORMY WSPARCIA OPERACJI W RAMACH LSR

W ramach LSR mogą być realizowane następujące typy operacji:

- 1) Operacje realizowane indywidualnie w ramach wniosków składanych przez beneficjentów innych niż LGD i wybieranych przez organ decyzyjny, a następnie przedkładanych do weryfikacji do SW.
- 2) Projekty grantowe.

Zgodnie z art. 14 ust. 5 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem społeczności lokalnej (Dz.U. 2015, poz. 378) projekt grantowy jest operacją, której beneficjent będący LGD udziela innym podmiotom wybranym przez LGD zwanym dalej grantobiorcami, grantów będących środkami finansowymi programu powierzonymi przez LGD grantobiorcom na realizację zadań służących osiągnięciu celu tej operacji.

Projekt grantowy składa się z szeregu komplementarnych grantów realizowanych przez różne podmioty działające na obszarze objętym LSR w szczególności przez podmioty publiczne albo prywatne. Wszystkie projekty tzw. małe granty wchodzące w skład projektu grantowego, muszą być spójne tematycznie i łącznie przyczyniać się do realizacji założonych dla danego projektu grantowego celów i wskaźników. Warunkiem powodzenia projektu grantowego jest realizacja wszystkich wybranych grantów zgodnie z założeniami. Niepowodzenie jednego grantu rzutuje i wpływa na niepowodzenie całego projektu grantowego.

LGD C.K. Podkarpacie zamierza w okresie programowania 2014-2020 zrealizować co najmniej cztery projekty grantowe. Zadania przewidziane w ramach projektu grantowych będą realizowane w zakresie:

GRANT I: Promowania obszaru objętego LSR, w tym produktów lub usług lokalnych poprzez:

1.1.3. Budowa, adaptacja, remont lub wyposażenie niekomercyjnej i ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej i/lub kulturalnej – 30 000,00 zł,

1.3.2. Organizacja bezpłatnych przedsięwzięć integracyjnych i promocyjnych związanych z propagowaniem lokalnych tradycji, zasobów i produktów w tym twórczości lokalnej i rzemiosła – 23 000,00 zł,

2.2.3. Działania informacyjne, edukacyjne i promocyjne związane z propagowaniem przedsiębiorczości, produktów lokalnych, innowacyjności, ekonomii społecznej – 30 000,00 zł,

3.3.1. Organizacja konkursów propagujących działania LGD – 15 000,00 zł,

łącna kwota przewidziana na projekt grantowy wynosi 98 000,00 zł, realizacja projektu planowana jest w 2018 r.,

GRANT II: Rozwoju ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej poprzez:

1.1.3. Budowa, adaptacja, remont lub wyposażenie niekomercyjnej i ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej i/lub kulturalnej – kwota przewidziana na projekt grantowy wynosi 60 000,00 zł, realizacja projektu planowana jest w 2019 r.,

GRANT III: Promowania obszaru objętego LSR, w tym produktów lub usług lokalnych poprzez:

1.3.2. Organizacja bezpłatnych przedsięwzięć integracyjnych i promocyjnych związanych z propagowaniem lokalnych tradycji, zasobów i produktów w tym twórczości lokalnej i rzemiosła – 80 000,00 zł, 2.2.3. Działania informacyjne, edukacyjne, promocyjne związane z propagowaniem przedsiębiorczości produktów lokalnych, innowacyjności i ekonomii społecznej – 63 000,00 zł,

3.3.1. Organizacja konkursów propagujących działania LGD – 15 000,00 zł

łącna kwota przewidziana na projekt grantowy wynosi 158 000,00 zł., realizacja projektu planowana jest w 2019 r. ,

GRANT IV: Wzmocnienia kapitału społecznego, w tym podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych poprzez:

3.1.2. Wykorzystanie i promowanie innowacyjnych rozwiązań ułatwiających dostęp do wysokiej jakości działań edukacyjnych – kwota przewidziana na projekt grantowy wynosi 150 000,00 zł, realizacja projektu planowana jest w 2019 r.

2. CEL TWORZENIA PROCEDUR

Ustalenie przejrzystych, obiektywnych reguł i zasad funkcjonowania LGD C.K. Podkarpacie, w tym w szczególności procedur dotyczących zasad wyboru projektów, które będą mogły uzyskać dofinansowania w ramach wdrażania LSR jest jednym z ważniejszych elementów niniejszej strategii. Tworząc procedury i kryteria wyboru twórcy LSR kierowali się wymogami wyznaczonymi przez odpowiednie przepisy prawa, ustaleniami wypracowanymi podczas warsztatów konsultacyjnych w ramach tworzenia LSR oraz dotychczasowym doświadczeniem LGD. Przyjęte kryteria oceny wynikają wprost z potrzeb formułowanych przez mieszkańców i kluczowych celów przyjętych w LSR. W wyniku konsultacji przeprowadzonych z mieszkańcami wybrane procedury i kryteria lokalne okazały się niezwykle trafne i dostosowane do potrzeb przyszłych beneficjentów. Zastosowana metoda sformułowania kluczowych procedur i określenia kryteriów lokalnych daje gwarancję jasnych reguł, a przez to odpowiedniego wykorzystania środków. Przyjęte rozwiązania instytucjonalno - formalne tj. Rada LGD dokonująca wyboru projektów oraz procedury wyboru projektów pozwalają na transparentną, sprawną i zgodną z prawem ocenę wniosków. W celu realizacji założeń LSR, LGD planuje realizować projekty grantowe.

3. ZAKRES PROCEDUR

Procedury wyboru operacji LGD C.K. Podkarpacie zgodnie z art. 34 ust. 3 lit. b Rozporządzenia 1303/2013 zostały sformułowane przez LGD. W celu zagwarantowania prawidłowości wyboru operacji w procedurach należycie opisany został sposób udostępnienia procedur do wiadomości publicznej. W poszczególnych głosowaniach organu decyzyjnego (Rady LGD C.K. Podkarpacie) został zapewniony parytet- co najmniej 50% głosów podczas dokonywania wyboru wniosku o dofinansowanie, pochodzi od członków, którzy nie są przedstawicielami sektora publicznego. W procedurach został uwzględniony przejrzysty podział zadań i zakres odpowiedzialności poszczególnych organów LGD w procesie oceny.

Tabela 7. Ogólne procedury wyboru operacji oceny zgodności operacji z Lokalną Strategią Rozwoju

Odpowiedzialny organ LGD C.K. Podkarpacie	Procedura Postępowania	Odpowiedzialny organ / pracownik	Pismo
Biuro LGD C.K. Podkarpacie	Przyjęcie wniosku przez pracownik biura LGD na pierwszej stronie papierowej wniosku oraz na kopii wniosku przybicie pieczęci wpływu z oznaczeniem nazwy LGD, wpisanie daty i godziny wpływu, oznaczenie liczby złożonych załączników, nadanie indywidualnego numeru (numer naboru/ numer kolejny wniosku/rok złożenia wniosku) oraz złożenie podpisu. Wstępna (formalna) weryfikacja	Biuro LGD C.K. Podkarpacie	Rejestr wniosków, Karta oceny wstępnej

	<p>wniosku przez Biuro LGD dokonywana jest w ciągu 21 dni od dnia zakończenia naboru za pomocą Karty oceny wstępnej podpisywanej przez dwóch pracowników Biura.</p> <p>Jeżeli wniosek o dofinansowanie projektu zawiera braki lub oczywiste omyłki, biuro LGD wzywa wnioskodawcę do usunięcia tych braków lub poprawienia oczywistej omyłki, telefonicznie lub w inny skuteczny sposób pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia. Pracownik biura przyjmuje uzupełniony wniosek z adnotacją o procedurze uzupełnienia. Po dokonaniu uzupełnień przez wnioskodawcę dokonywana jest ponowna ocena wniosku.</p>		
Biuro LGD C.K. Podkarpacie	Przekazanie wniosków wraz z załącznikami, rejestru wniosków oraz wyników wstępnej weryfikacji wniosków dokonanej przez Biuro LGD, rejestru interesów członków Rady	Biuro LGD C.K. Podkarpacie	Rejestr wniosków, wnioski wraz z załącznikami, Karta oceny wstępnej, rejestr interesów członków Rady
Rada Stowarzyszenia LGD C.K. Podkarpacie	Ocena i wybór operacji – ocena wstępna wniosków Ocena operacji na podstawie kryteriów wyboru operacji, wybór operacji oraz ustalenie kwoty wsparcia lub ustalenia wysokości premii dla poszczególnych operacji	Rada Stowarzyszenia LGD C.K. Podkarpacie	Deklaracja bezstronności i poufności członków Rady, Karta oceny wstępnej, Karta oceny operacji według lokalnych kryteriów wyboru, Protokół z posiedzenia Rady, Uchwała Rady, Lista operacji w ramach oceny wstępnej, Lista operacji wybranych ze wskazaniem, które z operacji mieszczą się w limicie środków wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o udzielenie wsparcia

Źródło: Opracowanie własne

Na każdym etapie oceny i wyboru projektu Wnioskodawcy przysługuje prawo do wycofania wniosku w formie pisemnej.

Procedury wyboru i oceny operacji wraz z załącznikami, będą udostępnione do wiadomości publicznej podczas całego procesu wdrażania LSR: w biurze LGD oraz na stronie internetowej stowarzyszenia. Podejmowanie decyzji w sprawie wyboru operacji szczegółowo określa: Regulamin Rady oraz Regulamin wniosków o przyznanie pomocy w ramach realizacji projektu grantowego objętego Programem Rozwoju Obszarów wiejskich na lata 2014-2020. Po publikacji ogłoszenia o naborze wniosków wraz z dokumentacją na stronie internetowej LGD – nie ma możliwości zmiany treści ogłoszenia, kryteriów wyboru operacji oraz procedury wyboru i oceny operacji.

Zastosowane kryteria są mierzalne, zrozumiałe, zaś w całym procesie wyboru zapewniono stosowanie tych samych kryteriów. Opisane zostało podejście do oceny kryteriów jakościowych. Organizacja naborów wniosków uwzględnia wszystkie wymogi prawa. Opisany został sposób oceny zgodności operacji z LSR i wybór operacji do dofinansowania (w tym sposób postępowania w przypadku, gdy kilka operacji otrzymało jednakową liczbę punktów a limit dostępnych środków nie pozwala na dofinansowanie wszystkich – w tym wypadku decyduje czas wpływu wniosku do LGD). LGD C.K. Podkarpacie ustaliła zasady określania kwoty wsparcia dla danej operacji zgodnie z obowiązującym prawem, w szczególności z PROW. LGD zapewnia poprzez odpowiednie zapisy w Regulaminie Rady LGD C.K. Podkarpacie, iż systemy głosowania nie będą rozbieżne, jak również ustalone zostały zasady w zakresie ustalania kworum. Procedura oceny i wyboru operacji przez Radę LGD C.K. Podkarpacie pozwala na przejrzyste rozłożenie czynności w ramach tego wyboru, m.in. poprzez określenie sposobu informowania o wynikach oceny i możliwości wniesienia protestu, dzięki czemu protest ten będzie skuteczny. W Regulaminie Rady LGD C.K. Podkarpacie znajduje się treść oświadczenia Rady o zachowaniu bezstronności, zaś jako załącznik dołączono pisemną deklarację o zachowaniu bezstronności członka/reprezentanta Rady. Wyłączenia te obejmują co najmniej przypadki, w których członek/reprezentant członka organu decyzyjnego jest wnioskodawcą, reprezentuje wnioskodawcę, zachodzi pomiędzy nim a wnioskodawcą stosunek bezpośredniej podległości służbowej, jest z nim spokrewniony, lub jest osobą fizyczną reprezentującą przedsiębiorstwo powiązane z przedsiębiorstwem reprezentowanym przez wnioskodawcę. Protokoły z posiedzeń Rady LGD C.K. Podkarpacie zawierające informacje o wyłączeniach z procesu decyzyjnego członka Rady, ze wskazaniem, których wniosków wyłączenie dotyczy będą podawane do publicznej wiadomości na stronie internetowej LGD C.K. Podkarpacie i na tablicy ogłoszeń w siedzibie LGD C.K. Podkarpacie. Członek Rady LGD C.K. Podkarpacie, który wyłączył się z wyboru operacji z uwagi na ryzyko zaistnienia konfliktu interesu nie będzie brał udziału w całym procesie wyboru danej operacji w tym opuszcza salę co najmniej w momencie głosowania nad wyborem tej operacji. Biuro LGD C.K. Podkarpacie prowadzi Rejestr Interesów Członków Rady, który pozwala na identyfikację charakteru powiązań z wnioskodawcami/poszczególnymi projektami.

3.1.ZAKRES PROCEDUR ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ PROJEKTÓW GRANTOWYCH

LGD C.K. Podkarpacie w Regulaminie naboru wniosków o przyznanie pomocy w ramach realizacji projektu grantowego objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 zawarła zgodne z prawem przejrzyste zasady weryfikacji wykonania zadań, zasady rozliczania realizacji zadań, zasady sprawozdawczości z realizacji zadań przez grantobiorców. Przewidziano właściwe zasady monitoringu i kontroli projektów grantowych. W Regulaminie naboru ustalone zostały kwoty wsparcia dla grantobiorców. Opisany został sposób zabezpieczania się LGD przed niewywiązywaniem się grantobiorców z warunków umowy. Regulamin zawiera również zasady rozpatrywania i wnoszenia protestów od decyzji Rady LGD C.K. Podkarpacie. LGD nie dopuszcza wnoszenia wkładów rzeczowych przez grantobiorców. W odniesieniu do parytetu na głosowaniach LGD C.K. Podkarpacie zapewniła

wyższy niż 50% udział partnerów w jej składzie. W zakresie niedyskryminującego, przejrzystego i pozwalającego uniknąć ryzyka wystąpienia konfliktu interesu procesu decyzyjnego LGD C.K. Podkarpacie zapewniła udział poszczególnych grup docelowych lokalnej strategii rozwoju z uwzględnieniem ich roli w LSR, w tym udział kobiet oraz osób młodych poniżej 35 roku życia. LSR oraz dokumenty wewnętrzne LGD zostały skonstruowane w sposób pozwalający na zabezpieczenie przed sztucznym reprezentowaniem sektora społecznego lub mieszkańców przez osoby związane z sektorem społecznym analizując tzw. grupy interesu. Procedury zapobiegają rozbieżnym ocenom w ramach jednoznacznych kryteriów, stosowaniu nieobowiązujących kryteriów, błędnej punktacji, rozbieżnościom informacji zawartych w protokole i na liście obecności, głosowaniu nad wyborem operacji przez nieuprawnionych członków. Określony został zakres odpowiedzialności dla osób biorących udział w procedurze wyboru operacji. Pracownik biura LGD będzie brał udział we wszystkich posiedzeniach organu decyzyjnego w celu zapewnienia ich obsługi technicznej.

4. FORMUŁOWANIE KRYTERIÓW WYBORU

Kryteria wyboru operacji wynikają z przeprowadzonej analizy SWOT i są do niej adekwatne. Ustalając lokalne kryteria wyboru zakładaliśmy ich jasność, mierzalność i wpływ na realizację celów LSR. Minimum punktowe dla operacji, które należy osiągnąć aby operacja mogła uzyskać dofinansowanie: 30% z maksymalnej liczby punktów, które można zdobyć w ramach oceny.

Ocena innowacyjności jest zasadniczo oceną subiektywną członków organu decyzyjnego, różne osoby mogą mieć różną ocenę tego czy dana operacja jest nową na danym obszarze w zależności od stopnia zastosowanych nowych rozwiązań. W celu zachowania przejrzystości i transparentności oceny operacji podejście do oceny innowacyjności, pojęcie to powinno być powszechnie znane potencjalnym beneficjentom. Definicja innowacyjności w LSR związana jest z wprowadzeniem w projekcie czegoś nowatorskiego związanego z reformą, ulepszeniem w skali regionu Podkarpacie. Może ona dotyczyć wszelkich działań i sfer oddziaływań w różnych kierunkach. Innowacyjne są więc wszystkie ulepszenia maszyn i urządzeń, reformy systemów jak i tworzenie zupełnie nowych rzeczy, zjawisk lub wartości np. współpraca międzysektorowa. Innowacje dotyczyć mogą zarówno najwyższych technologii, jak i istotnych elementów projektu.

Grupy defaworyzowane w strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, zwanej dalej LSR, należy rozumieć grupy społeczności lokalnej będące w trudnej sytuacji/położeniu, które uzyskują wsparcie w jej ramach. Po przeanalizowaniu potencjału społecznego obszaru LGD wyłonione zostały następujące grupy defaworyzowane: osoby bezrobotne w szczególności osoby do 30 roku życia i powyżej 50 roku życia oraz osoby korzystające z pomocy społecznej.

Lp.	Lokalne kryterium oceny operacji	Opis lokalnego kryterium oceny operacji	Punktacja	Uwagi
1	Kryterium: powiązane z premiovaniem przedsięwzięć związanych z innowacyjnością, wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii / ekonomią	Kryterium to zostało przyjęte jako odpowiedź na słabe strony ukazane w analizie SWOT: znikomy stopień wykorzystania innowacji m.in. odnawialnych źródeł energii i szanse jaką są wzrastające znaczenie	0-10	0 pkt. — nie dotyczy 10 pkt. — dotyczy (operacja zawiera elementy innowacyjności, odnawialnych źródeł energii, ekonomii)

	społeczną	innowacji i ekologii, moda na wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii i wsparcie różnych form ekonomii społecznej.		społecznej)
2	Kryterium: zasięg i oddziaływanie operacji	Kryterium to zostało przyjęte jako odpowiedź na słabe strony ukazane w analizie SWOT jakimi są: brak zintegrowanego produktu turystycznego, brak wspólnego systemu oznakowania infrastruktury turystycznej, słabo rozwinięta sfera usług, słabo rozwinięte rolnictwo ekologiczne, niedostateczna oferta zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży jak również znikome wspólne działania promocyjne i szansami jakimi są współpraca branżowa, sektorowa, rozwój i promocja produktów lokalnych, moda na produkty regionalne i lokalne.	3-10	3 pkt.— miejscowość 6 pkt.— gmina 10 pkt.— obszar LGD
3	Kryterium: związane z tworzeniem/ utrzymaniem miejsca pracy	Kryterium to zostało przyjęte jako odpowiedź na słabe strony w ukazane w analizie SWOT jakimi są: znaczny stopień bezrobocia, niski status materialny mieszkańców, rozdrobnione, nierentowne gospodarstwa rolne. Kryterium to zostało przyjęte jako odpowiedź na słabe strony ukazane w analizie SWOT: znaczny stopień bezrobocia, niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców regionu, małą ilość małych i średnich przedsiębiorstw, słabo rozwinięta sfera usług,	0-10	0 pkt.— nie dotyczy 5 pkt.— utworzenie/utrzymanie co najmniej jednego miejsca pracy 10 pkt.— utworzenie/utrzymanie co najmniej dwóch miejsc pracy

		<p>słabo rozwinięta branża przetwórstwa rolno—spożywczego i szans rozwój gospodarezy kraju skutkujący spadkiem bezrobocia, rozwój i promocja produktów lokalnych jak również współpraca branżowa mikroprzedsiębiorstw.</p>		
4	<p>Kryterium związane z promocją operacji skierowanych do mieszkańców z tzw. grup defaworyzowanych</p>	<p>Kryterium to wpływa na wzrostu aktywności i zaangażowaniu ich w życie społeczne odpowiada na słabe strony ukazane w analizie SWOT jakimi są: rosnące bezrobocie, niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców regionu, apatia, poczucie bezradności, jak i zagrożenia jakim jest odpływ młodych wykształconych ludzi.</p>	0-10	<p>0 pkt.—nie 10 pkt.—tak</p>
5	<p>Kryterium związane z ilością zaangażowanych w realizację operacji podmiotów</p>	<p>Kryterium to odpowiada przedstawionemu w słabych stronach analizy braku zintegrowanego produktu turystycznego, braku wspólnego systemu oznakowania infrastruktury turystycznej jak również niskiej aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców regionu oraz współpracy.</p>	0-10	<p>0 pkt.—brak innych podmiotów 5 pkt.—przedsięwzięcie promujące współdziałanie podmiotów działających na obszarze LGD 10 pkt.—przedsięwzięcie realizowane w partnerstwie</p>
6	<p>Kryterium: wykorzystanie potencjału turystycznego i dziedzictwa kulturowego oraz ochrona wartości przyrodniczo—krajobrazowych</p>	<p>Kryterium to zostało przyjęte jako odpowiedź na słabe strony ukazane w analizie SWOT: brak zintegrowanego produktu turystycznego, znikoma ilość certyfikowanych produktów i usług, słabo rozwinięte rolnictwo ekologiczne, zaniedbane, nie oznakowane zabytki, pomniki przyrody,</p>	0-10	<p>0 pkt.—operacja nie wykorzystuje potencjału turystycznego i dziedzictwa kulturowego LGD oraz nie propaguje ochrony wartości przyrodniczo—krajobrazowych 5 pkt.—jeżeli</p>

		niski komfort istniejącej bazy noclegowej i szans jakimi są: rozwój i promocja produktów lokalnych, rozwój dziedzictwa kulturowego w kraju, wykorzystanie ekologicznych i kulturowych walorów regionu w procesie edukacji młodzieży, moda na produkty regionalne i lokalne.		przedsięwzięcie zawiera elementy promocji lokalnych zasobów 10 pkt.— jeżeli operacja jest oparta na wykorzystaniu lokalnych zasobów
7	Operacja wpływa na realizację celów szczegółowych LSR.	Oceniany jest wpływ operacji na realizację jak największej ilości celów. Ocenie będą podlegały cele LSR planowane do realizacji w ramach operacji pod kątem tego czy będą tworzyć między sobą logiczne związki i wzajemnie na siebie oddziaływać.	0-10	0 pkt.— operacja wpływa na realizację 1 celu 5 pkt.— operacja wpływa na realizację 2 celów 10 pkt.— operacja wpływa na realizację 3 lub więcej celów

Lokalne kryteria oceny operacji dla projektów z zakresu :

- Rozwój przedsiębiorczości na obszarze wiejskim objętym strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność przez podejmowanie działalności gospodarczej,

-Rozwój przedsiębiorczości na obszarze wiejskim objętym strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność przez rozwijanie działalności gospodarczej.

Lp.	Lokalne kryterium oceny operacji	Opis lokalnego kryterium oceny operacji	Punktacja	Uwagi
1.	Kryterium: powiązane z premiowaniem przedsięwzięć związanych z innowacyjnością/, wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii / ekonomią społeczną	Kryterium to zostało przyjęte jako odpowiedź na słabe strony ukazane w analizie SWOT: znikomy stopień wykorzystania innowacji m.in. odnawialnych źródeł energii i szanse jaką są wzrastające znaczenie innowacji i ekologii, moda na wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii i wsparcie różnych form ekonomii społecznej.	0-10	0 pkt. – nie dotyczy 10 pkt. – dotyczy(operacja zawiera elementy innowacyjności, odnawialnych źródeł energii, ekonomii społecznej)
2	Kryterium: zasięg i oddziaływanie operacji	Kryterium to zostało przyjęte jako odpowiedź na słabe strony ukazane w analizie SWOT jakimi są: brak zintegrowanego produktu turystycznego, brak wspólnego systemu oznakowania infrastruktury turystycznej, słabo rozwinięta sfera usług, słabo rozwinięte rolnictwo ekologiczne, niedostateczna oferta zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży jak również znikome wspólne działania promocyjne i szansami jakimi są współpraca branżowa, sektorowa, rozwój i promocja produktów lokalnych, moda na produkty regionalne i lokalne.	3-10	3 pkt. – miejscowość 6 pkt. – gmina 10 pkt. – obszar LGD
3	Kryterium: związane z tworzeniem/ utrzymaniem miejsca pracy	Kryterium to zostało przyjęte jako odpowiedź na słabe strony w ukazane w analizie SWOT jakimi są: znaczny stopień bezrobocia, niski status materialny mieszkańców,	0-10	0 pkt. – nie dotyczy 5 pkt. – utworzenie/utrzymanie co

		rozdrobnione, nierentowne gospodarstwa rolne. Kryterium to zostało przyjęte jako odpowiedź na słabe strony ukazane w analizie SWOT: znaczny stopień bezrobocia, niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców regionu, małą ilość małych i średnich przedsiębiorstw, słabo rozwinięta sfera usług, słabo rozwinięta branża przetwórstwa rolno – spożywczego i szans rozwój gospodarczy kraju skutkujący spadkiem bezrobocia, rozwój i promocja produktów lokalnych jak również współpraca branżowa mikroprzedsiębiorstw.		najmniej jednego miejsca pracy 10 pkt. - utworzenie/utrzymanie co najmniej dwóch miejsc pracy
4	Kryterium związane z promocją operacji skierowanych do mieszkańców z tzw. grup defaworyzowanych	Kryterium to wpływa na wzrostu aktywności i zaangażowaniu ich w życie społeczne odpowiada na słabe strony ukazane w analizie SWOT jakimi są: rosnące bezrobocie, niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców regionu, apatia, poczucie bezradności, jak i zagrożenia jakim jest odpływ młodych wykształconych ludzi.	0-10	0 pkt. – nie 10 pkt. - tak
5	Kryterium związane z promocję współdziałania podmiotów	Kryterium to odpowiada na przedstawioną w słabych stronach niską aktywności społeczną mieszkańców regionu oraz współpracę.	0-10	0 pkt. – brak innych podmiotów 5 pkt. – przedsięwzięcie promujące współdziałanie z jednym podmiotem działających na obszarze LGD 10 pkt. – przedsięwzięcie promujące współdziałanie z dwoma lub więcej podmiotami działającymi na obszarze LGD

6	Kryterium: wykorzystanie potencjału turystycznego i dziedzictwa kulturowego oraz ochrona wartości przyrodniczo – krajobrazowych	Kryterium to zostało przyjęte jako odpowiedź na słabe strony ukazane w analizie SWOT: brak zintegrowanego produktu turystycznego, znikoma ilość certyfikowanych produktów i usług, słabo rozwinięte rolnictwo ekologiczne, zaniedbane, nie oznakowane zabytki, pomniki przyrody, niski komfort istniejącej bazy noclegowej i szansa jakimi są: rozwój i promocja produktów lokalnych, rozwój dziedzictwa kulturowego w kraju, wykorzystanie ekologicznych i kulturowych walorów regionu w procesie edukacji młodzieży, moda na produkty regionalne i lokalne.	0-10	0 pkt. – operacja nie wykorzystuje potencjału turystycznego i dziedzictwa kulturowego LGD oraz nie propaguje ochrony wartości przyrodniczo – krajobrazowych 5 pkt. – jeżeli przedsięwzięcie zawiera elementy promocji lokalnych zasobów 10 pkt. – jeżeli operacja jest oparta na wykorzystaniu lokalnych zasobów
7	Operacja wpływa na realizację celów szczegółowych LSR.	Oceniany jest wpływ operacji na realizację jak największej ilości celów. Ocenie będą podlegały cele LSR planowane do realizacji w ramach operacji pod kątem tego czy będą tworzyć między sobą logiczne związki i wzajemnie na siebie oddziaływać.	0-10	0 pkt. – operacja wpływa na realizację 1 celu 5 pkt. – operacja wpływa na realizację 2 celów 10 pkt. – operacja wpływa na realizację 3 lub więcej celów

Źródło: opracowanie własne

Lokalne kryteria oceny operacji dla projektów z zakresu :

- Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej,
- Promowania obszaru objętego LSR, w tym produktów i usług lokalnych,
- Wzmocnienia kapitału społecznego w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, a także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych,
- Zachowania dziedzictwa lokalnego,
- Rozwoju rynków zbytu produktów i usług lokalnych.

Lp.	Lokalne kryterium oceny operacji	Opis lokalnego kryterium oceny operacji	Punktacja	Uwagi
-----	----------------------------------	---	-----------	-------

1.	Kryterium: powiązane z premiowaniem przedsięwzięć związanych z innowacyjnością/, wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii / ekonomią społeczną	Kryterium to zostało przyjęte jako odpowiedź na słabe strony ukazane w analizie SWOT: znikomy stopień wykorzystania innowacji m.in. odnawialnych źródeł energii i szanse jaką są wzrastające znaczenie innowacji i ekologii, moda na wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii i wsparcie różnych form ekonomii społecznej.	0-10	0 pkt. – nie dotyczy 10 pkt. – dotyczy(operacja zawiera elementy innowacyjności, odnawialnych źródeł energii, ekonomii społecznej)
2	Kryterium: zasięg i oddziaływanie operacji	Kryterium to zostało przyjęte jako odpowiedź na słabe strony ukazane w analizie SWOT jakimi są: brak zintegrowanego produktu turystycznego, brak wspólnego systemu oznakowania infrastruktury turystycznej, słabo rozwinięta sfera usług, słabo rozwinięte rolnictwo ekologiczne, niedostateczna oferta zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży jak również znikome wspólne działania promocyjne i szansami jakimi są współpraca branżowa, sektorowa, rozwój i promocja produktów lokalnych, moda na produkty regionalne i lokalne.	3-10	3 pkt. – miejscowość 6 pkt. – gmina 10 pkt. – obszar LGD
3	Kryterium związane z promocją operacji skierowanych do mieszkańców z tzw. grup defaworyzowanych	Kryterium to wpływa na wzrostu aktywności i zaangażowaniu ich w życie społeczne odpowiada na słabe strony ukazane w analizie SWOT jakimi są: rosnące bezrobocie, niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców regionu, apatia, poczucie bezradności, jak i zagrożenia jakim jest odpływ młodych wykształconych ludzi.	0-10	0 pkt. – nie 10 pkt. - tak
4	Kryterium związane z ilością zaangażowanych w realizację operacji	Kryterium to odpowiada przedstawionemu w słabych stronach analizy braku zintegrowanego produktu turystycznego, braku wspólnego systemu oznakowania	0-10	0 pkt. – brak innych podmiotów 5 pkt. – przedsięwzięcie promujące

	podmiotów	infrastruktury turystycznej jak również niskiej aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców regionu oraz współpracy.		współdziałanie podmiotów działających na obszarze LGD 10 pkt. – przedsięwzięcie realizowane w partnerstwie
5	Kryterium: wykorzystanie potencjału turystycznego i dziedzictwa kulturowego oraz ochrona wartości przyrodniczo – krajobrazowych	Kryterium to zostało przyjęte jako odpowiedź na słabe strony ukazane w analizie SWOT: brak zintegrowanego produktu turystycznego, znikoma ilość certyfikowanych produktów i usług, słabo rozwinięte rolnictwo ekologiczne, zaniedbane, nie oznakowane zabytki, pomniki przyrody, niski komfort istniejącej bazy noclegowej i szansa jakimi są: rozwój i promocja produktów lokalnych, rozwój dziedzictwa kulturowego w kraju, wykorzystanie ekologicznych i kulturowych walorów regionu w procesie edukacji młodzieży, moda na produkty regionalne i lokalne.	0-10	0 pkt. – operacja nie wykorzystuje potencjału turystycznego i dziedzictwa kulturowego LGD oraz nie propaguje ochrony wartości przyrodniczo – krajobrazowych 5 pkt.– jeżeli przedsięwzięcie zawiera elementy promocji lokalnych zasobów 10 pkt. – jeżeli operacja jest oparta na wykorzystaniu lokalnych zasobów
6	Operacja wpływa na realizację celów szczegółowych LSR.	Oceniany jest wpływ operacji na realizację jak największej ilości celów. Ocenie będą podlegały cele LSR planowane do realizacji w ramach operacji pod kątem tego czy będą tworzyć między sobą logiczne związki i wzajemnie na siebie oddziaływać.	0-10	0 pkt. – operacja wpływa na realizację 1 celu 5 pkt. – operacja wpływa na realizację 2 celów 10 pkt. – operacja wpływa na realizację 3 lub więcej celów
7	Operacja będzie realizowana w miejscowości zamieszkałej przez mniej niż 5 tys. mieszkańców	Preferowane będą projekty realizowane w miejscowości zamieszkałej przez mniej niż 5 tys. mieszkańców. Kryterium weryfikowane na podstawie danych pozyskanych z Ewidencji Ludności poszczególnych gmin wchodzących w skład LGD wg stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego złożenie wniosku o przyznanie pomocy.	0-5	0 – nie 5 – operacja realizowana będzie w miejscowości zamieszkałej przez mniej niż 5 tys. mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Lokalne kryteria oceny operacji dla projektów grantowych.

Lp.	Lokalne kryterium oceny operacji	Opis lokalnego kryterium oceny operacji	Punktacja	Uwagi
1.	Kryterium: powiązane z premiowaniem przedsięwzięć związanych z innowacyjnością/, wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii / ekonomią społeczną	Kryterium to zostało przyjęte jako odpowiedź na słabe strony ukazane w analizie SWOT: znikomy stopień wykorzystania innowacji m.in. odnawialnych źródeł energii i szanse jaką są wzrastające znaczenie innowacji i ekologii, moda na wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii i wsparcie różnych form ekonomii społecznej.	0-10	0 pkt. – nie dotyczy 10 pkt. – dotyczy (operacja zawiera elementy innowacyjności, odnawialnych źródeł energii, ekonomii społecznej)
2	Kryterium: zasięg i oddziaływanie operacji	Kryterium to zostało przyjęte jako odpowiedź na słabe strony ukazane w analizie SWOT jakimi są: brak zintegrowanego produktu turystycznego, brak wspólnego systemu oznakowania infrastruktury turystycznej, słabo rozwinięta sfera usług, słabo rozwinięte rolnictwo ekologiczne, niedostateczna oferta zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży jak również znikome wspólne działania promocyjne i szansami jakimi są współpraca branżowa, sektorowa, rozwój i promocja produktów lokalnych, moda na produkty regionalne i lokalne.	3-10	3 pkt. – miejscowość 6 pkt. – gmina 10 pkt. – obszar LGD
3	Kryterium związane z promocją operacji skierowanych do mieszkańców z tzw. grup	Kryterium to wpływa na wzrostu aktywności i zaangażowaniu ich w życie społeczne odpowiada na słabe strony ukazane w analizie SWOT jakimi są: rosnące bezrobocie, niska aktywność społeczna i zawodowa	0-10	0 pkt. – nie 10 pkt. - tak

	defaworyzowanych	mieszkańców regionu, apatia, poczucie bezradności, jak i zagrożenia jakim jest odpływ młodych wykształconych ludzi.		
4	Kryterium związane z promocją współdziałania podmiotów	Kryterium to odpowiada na przedstawioną w słabych stronach niską aktywności społeczną mieszkańców regionu oraz współpracy.	0-10	0 pkt. – brak innych podmiotów 5 pkt. – przedsięwzięcie promujące współdziałanie z jednym podmiotem działających na obszarze LGD 10 pkt. – przedsięwzięcie promujące współdziałanie z dwoma lub więcej podmiotami działającymi na obszarze LGD
5	Kryterium: wykorzystanie potencjału turystycznego i dziedzictwa kulturowego oraz ochrona wartości przyrodniczo – krajobrazowych	Kryterium to zostało przyjęte jako odpowiedź na słabe strony ukazane w analizie SWOT: brak zintegrowanego produktu turystycznego, znikoma ilość certyfikowanych produktów i usług, słabo rozwinięte rolnictwo ekologiczne, zaniedbane, nie oznakowane zabytki, pomniki przyrody, niski komfort istniejącej bazy noclegowej i szans jakimi są: rozwój i promocja produktów lokalnych, rozwój dziedzictwa kulturowego w kraju, wykorzystanie ekologicznych i kulturowych walorów regionu w procesie edukacji młodzieży, moda na produkty regionalne i lokalne.	0-10	0 pkt. – operacja nie wykorzystuje potencjału turystycznego i dziedzictwa kulturowego LGD oraz nie propaguje ochrony wartości przyrodniczo – krajobrazowych 5 pkt.– jeżeli przedsięwzięcie zawiera elementy promocji lokalnych zasobów 10 pkt. – jeżeli operacja jest oparta na wykorzystaniu lokalnych zasobów
6	Operacja wpływa na realizację celów szczegółowych LSR.	Oceniany jest wpływ operacji na realizację jak największej ilości celów. Ocenie będą podlegały cele LSR planowane do realizacji w ramach operacji pod kątem tego czy będą tworzyć między sobą logiczne związki i wzajemnie na siebie oddziaływać.	0-10	0 pkt. – operacja wpływa na realizację 1 celu 5 pkt. – operacja wpływa na realizację 2 celów 10 pkt. – operacja wpływa na realizację 3 lub więcej celów

7	Operacja będzie realizowana w miejscowości zamieszkaney przez mniej niż 5 tys. mieszkańców	Preferowane będą projekty realizowane w miejscowości zamieszkaney przez mniej niż 5 tys. mieszkańców. Kryterium weryfikowane na podstawie danych pozyskanych z Ewidencji Ludności poszczególnych gmin wchodzących w skład LGD wg stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego złożenie wniosku o przyznanie pomocy.	0-5	0 – nie 5 – operacja realizowana będzie w miejscowości zamieszkaney przez mniej niż 5 tys mieszkańców
---	--	--	-----	--

Źródło: Opracowanie własne

Rada w procesie oceny stosuje Kartę oceny wstępnej oraz Kartę Oceny Operacji Według Lokalnych Kryteriów Wyboru;

~~Karty oceny i instrukcja ich wypełnienia stanowią załącznik do Regulaminu Rady.~~

Karty oceny i instrukcja ich wypełnienia stanowią załączniki do Procedury wyboru operacji przez LGD do dofinansowania w ramach realizacji Strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność oraz Procedury wyboru i oceny grantobiorców w ramach projektów grantowych wraz z opisem sposobu rozliczania grantów, monitorowania i kontroli.

Procedurę zmiany Kryteriów wyboru operacji stanowi załącznik nr 6 do LSR.

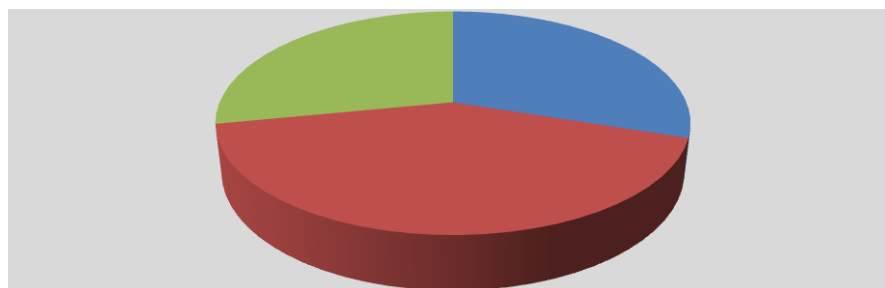
VII. PLAN DZIAŁANIA

Plan działania zostanie zrealizowany zgodnie z załącznikiem nr 2 do LSR Lokalnej Grupy Działania C.K. Podkarpacie. Założono, że cele, przedsięwzięcia oraz przypisane do nich wskaźniki produktu i rezultatu zostaną osiągnięte do roku 2023. Założono, że co najmniej 20% każdego ze wskaźników zostanie zrealizowanych do roku 2018. Do roku 2021 zamierza się osiągnąć co najmniej 85% każdego ze wskaźników. Wskaźniki będą osiągane poprzez ogłaszanie konkursów na realizację LSR, projekty grantowe, projekty współpracy oraz aktywizację. Plan działania stanowi załącznik nr 2.

VIII. BUDŻET

Przy opracowaniu budżetu szczególną uwagę zwrócono na cele i wskaźniki uwzględnione w LSR. Budżet LSR został podzielony na poszczególne zakresy wsparcia: realizację LSR, współpracę, koszty bieżące i aktywizację. LSR jest dokumentem jednofunduszowym, w związku z tym wszystkie założone w niej cele i przedsięwzięcia będą realizowane w ramach środków finansowych z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (EFRROW). Ok. 51% budżetu zostanie przeznaczony na dofinansowanie przedsięwzięć związanych z tworzeniem i/lub utrzymaniem miejsc pracy, głównymi beneficjentami będą podmioty gospodarcze. Najczęściej będą to operacje powiązane z realizacją celu II LSR uzupełniane przez przedsięwzięcia podejmowane przez samorządy i organizacje społeczne w ramach celu I. Kwoty i limity dofinansowania operacji będą zgodne z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa. Budżet LSR stanowi załącznik nr 3 do LSR.

Budżet LSR - podział na cele

■ Cel ogólny I ■ Cel ogólny II ■ Cel ogólny III

Źródło: opracowanie własne

IX. PLAN KOMUNIKACJI

Głównym założeniem działań komunikacyjnych jest wspieranie efektywnej realizacji celów określonych w LSR, a ponadto:

1. Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o LSR, jej głównych celach, kryteriach dostępu, zasadach przyznawania dofinansowania oraz typach operacji, które będą miały największe szanse wsparcia z Funduszy Europejskich dostępnych w ramach budżetu LSR.
2. Wspieranie beneficjentów w realizacji operacji.
3. Zapewnienie mieszkańcom LGD informacji na temat operacji współfinansowanych z Funduszy Europejskich dostępnych w ramach budżetu LSR.
4. Uzyskanie informacji zwrotnej na temat oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD pod kątem konieczności przeprowadzenia ewentualnych korekt w tym zakresie.
5. Motywowanie projektodawców i edukowanie ich oraz upowszechnianie efektów zrealizowanych zadań. Przy formułowaniu katalogu działań informacyjnych wzięliśmy pod uwagę głównie dotychczasowe doświadczenie LGD w komunikowaniu się z mieszkańcami oraz zadowalające ich efekty, a także wyniki konsultacji z mieszkańcami dot. systemu komunikacji i ewaluacji LSR.

LDG będzie stosowała zróżnicowane, dotąd stosowane metody angażowania społeczności lokalnej oraz różne narzędzia komunikacji. Informacja będzie podawana w sposób niemal spersonalizowany, uwzględniający język korzyści specyficzny dla danej grupy docelowej. W informacji i komunikatach będą przeważać korzyści, obietnice zmian, a nadchodzące zmiany będą definiowane w pierwszej kolejności jako te, które bezpośrednio dotyczą zainteresowanych. W przypadku beneficjentów, wsparciem będą konkretne informacje dotyczące realizowanego projektu. Dla tej grupy adresowane będą komunikaty motywujące do promocji idei pozyskiwania Funduszy UE. LGD będzie wykorzystywała wszelkiego rodzaju spotkania, w których uczestniczyć będą pracownicy Biura LGD do informowania, w zależności od bieżącej potrzeby, o aktualnych konkursach o dofinansowanie operacji, planowanych działaniach, ważnych z punktu widzenia uczestników poszczególnych spotkań. Ważną kwestią są działania komunikacyjne skierowane do grup defaworyzowanych ze względu na dostęp do rynku pracy oraz osób niepełnosprawnych. W stosunku do grup wykluczonych, defaworyzowanych ze względu na dostęp do rynku pracy zamierza się zastosować następujące działania komunikacyjne:

- informacja na stronie WWW;
- spotkania w siedzibach GOPS-ów;
- informacja na gminnych spotkaniach organizacji pozarządowych;
- szkolenia dedykowane osobom z grupy defaworyzowanej;
- doradztwo indywidualne pracownika Biura LGD;
- poczta elektroniczna, portal społecznościowy;

Będziemy dążyć do tego aby skuteczność komunikacji z osobami z różnymi niepełnosprawnościami była taka sama, jak w przypadku komunikacji z pozostałymi grupami. Ważne jest:

1. Przewidywanie potrzeb osób z różnymi niepełnosprawnościami i uwzględnianie ich na etapie planowania danego działania informacyjnego, promocyjnego lub edukacyjnego.
2. Uzupełnienie standardowego sposobu komunikacji o dodatkowe środki, które pomogą osobom z różnymi niepełnosprawnościami w odbiorze komunikatu.
3. Dopasowanie zastosowanych środków oraz kontekstu komunikacji do różnych rodzajów niepełnosprawności. Przykładem takiego działania będzie np. powiadomienie przedstawicieli środowisk i organizacji pozarządowych z obszaru działania LGD funkcjonujących na rynku osób z różnymi niepełnosprawnościami o organizowanych konferencjach i szkoleniach.

Stosowane formy komunikacji:

- coroczne spotkania aktywizujące ze społecznością lokalną, mające na celu edukowanie mieszkańców nt. sposobu aplikowania o środki pomocowe, zasad i kryteriów udzielania pomocy,

propagowanie tzw. dobrych praktyk , oraz nabór nowych członków, a także będą źródłem informacji o ocenie działalności LGD i realizacji LSR poprzez udostępnienie uczestnikom spotkań ankiet dot. oceny pracy biura i oferowanego doradztwa, rzetelności informacji, ewentualnych uzasadnionych propozycji uzasadniających zmiany kryteriów czy LSR również pod kątem działań komunikacyjnych (9 spotkań aktywizujących)

- coroczne konferencje podsumowujące w każdej z gmin partnerskich, podczas których będą przedstawiane działania LGD wraz podsumowaniem dot. wniosków złożonych podczas poszczególnych naborów, planowanych naborach, zrealizowanych operacjach, osiągniętych celach i wskaźnikach oraz okazją do spotkania z mieszkańcami, wymiany uwag i doświadczeń niezbędnych w procesie wdrażania LSR (12 konferencji - przewidywany koszt 20000zł)
- bieżąca informacja na stronie Internet LGD;
- ankiety wypełniane przez beneficjentów;

Nową metodą promowania LGD będzie stworzenie profilu na portalu społecznościowym. Adresatami działań promujących LGD będą mieszkańcy LGD w tym rolnicy, przedsiębiorcy, przedstawiciele władz lokalnych, bezrobotni, korzystający z pomocy społecznej, seniorzy, młodzież, członkowie wspólnot lokalnych. Zostanie przeprowadzone 9 otwartych spotkań aktywizujących w których łącznie weźmie udział 300 zaproszonych osób, 12 otwartych konferencji dla 600 zaproszonych - w trakcie spotkań zaprezentowana będzie prezentacja multimedialna o działalności LGD, możliwościach dofinansowania działań oraz będą rozdawane materiały promocyjne – przewodniki, foldery, albumy , a także ankiety dot. oceny funkcjonowania LGD i realizacji LSR. Okres działań komunikacji przypada na lata 2016-2020, działania te przeprowadzane będą w okresach półrocznych. Efektem działań komunikacyjnych będzie przede wszystkim wzrost świadomości na temat pozyskiwania funduszy, działalności LGD, zasad udzielonego wsparcia w ramach LSR - deklarowany przez co najmniej 10% ankietowanych uczestników spotkań i konferencji. Lokalna Grupa Działania będzie przeprowadzać cykliczne badania stosowanych środków przekazu i zaproponowanych działań komunikacyjnych pod kątem planowanego osiągnięcia efektów. Jeśli efekty te będą niezadawalające będzie musiała skorygować plan komunikacji.

LGD podczas działań komunikacyjnych będzie zbierała opinie o funkcjonowaniu LGD oraz realizacji LSR. Pozyskane w ten sposób informacje będą wykorzystane np. do aktualizacji LSR, zmiany procedur czy też sposobu funkcjonowania poszczególnych organów LGD lub/i biura. Zebrane informacje w formie raportu zostaną przedstawione przez Prezesa na posiedzeniach Zarządu, Walnym Zebraniu Członków oraz na stronie Internet LGD.

Z każdego spotkania i konferencji zostanie sporządzona dokumentacja zdjęciowa, natomiast na podstawie zebranych ankiet – raport, które będą umieszczane na stronie Internet LGD.

Plan komunikacji stanowi załącznik nr 4.

X. INNOWACYJNOŚĆ

Innowacyjność LSR C.K. Podkarpacie można już zauważyć na etapie jej opracowywania. Pomimo tego, iż LSR jako dokument funkcjonował w poprzednim okresie programowania, nadal jest stosunkowo nowym narzędziem służącym do wykorzystania potencjału LGD, angażującym przedstawicieli trzech sektorów i środki z różnych dostępnych źródeł finansowania, w dążeniu do wspólnego celu – poprawy jakości życia mieszkańców LGD. W opracowywaniu LSR czynny udział brała społeczność lokalna – w trakcie spotkań konsultacyjnych, warsztatów i konferencji skierowanych do ogółu społeczności lokalnej. Dodatkowo przeprowadzono cykl spotkań branżowych z przedsiębiorcami, rolnikami, przedstawicielami samorządów gmin partnerskich, reprezentantami NGO. Społeczność miała też możliwość skorzystania z indywidualnych konsultacji organizowanych w punktach informacyjnych. Atrakcyjną formą przekazu i konsultacji z lokalną społecznością było propagowanie dobrych praktyk LGD w wydanej publikacji i kalendarzach omawianych w trakcie spotkań, zawierające informacje o realizowanych projektach. Innowacyjną formą tworzenia LSR było udostępnienie wszystkim

mieszkańcom LGD ankiet i kart projektów drogą internetową. Szeroki udział społeczny w procesie planowania pozwolił na trafne sformułowanie celów odpowiadających występującym problemom i na zaproponowanie skutecznych rozwiązań. Szereg spotkań i konsultacji zmobilizował i pobudził do działania lokalną społeczność, co jest bardzo pozytywne i ukazuje, że mieszkańcy są gotowi zmieniać swoje otoczenie, zdobywać nową wiedzę i umiejętności równocześnie angażować się w działania na rzecz potrzebujących (z grup defaworyzowanych).

Wsparcie przez LGD C.K. Podkarpacie innowacyjności znalazło swój wyraz w:

- 1) celach LSR, a literalnie w celach szczegółowych 2.2. -Wspieranie i promocja innowacyjnych form przedsiębiorczości w tym ekonomii społecznej, opartej na lokalnych zasobach, 3.3 - Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości społecznej, przeciwdziałanie patologiom i działaniom antyspołecznym;
- 2) przedsięwzięciach: 2.1.2 Pobudzenie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców poprzez stworzenie możliwości dofinansowania przedsięwzięć innowacyjnych lub/i związanych z ekonomią społeczną, 2.2.3 Działania informacyjne, edukacyjne, promocyjne związane z propagowaniem przedsiębiorczości, produktów lokalnych, innowacyjności i ekonomii społecznej. 3.1.2. Wykorzystanie i promowanie innowacyjnych rozwiązań ułatwiających dostęp do wysokiej jakości działań edukacyjnych;
- 3) kryteriach lokalnych tj. przyjęcie lokalnego kryterium wyboru operacji w którym premiowane są przedsięwzięcia innowacyjne.

Cele i przedsięwzięcia zapisane w LSR wynikają ze zidentyfikowanych potrzeb i szans rozwoju LGD i jednocześnie oparte są na zasobach lokalnych np. propagowanie twórczości Tadeusza M. Kantora i Juliana Przybosia.

W ocenie innowacyjności operacji nie zawiera się kontekstu terytorialnego. Premiuje się operacje z zakresu ochrony środowiska, przeciwdziałania zmianom klimatycznym, a także związane ze zwalczaniem ubóstwa czy włączeniem społecznym - punktacją (zawiera 10, nie zawiera 0). Innowacyjność przedsięwzięć zawartych w LSR przejawia się w nowych, nie stosowanych dotychczas na obszarze LSR działaniach, które będą służyć integracji i budowaniu partnerstwa lokalnego.

Komplementarność działań jest podstawą w podejściu innowacyjnym. Przyjęte cele i przedsięwzięcia składają się w jedną wspólną całość – misję LGD. Efektywne wykorzystanie zasobów przyrodniczych, kulturowych czy historycznych będzie miało pozytywny wpływ na wzrost jakości życia mieszkańców. Walory te muszą być jednak w odpowiedni sposób wyeksponowane, zagospodarowane i wypromowane. Istotną kwestią, wynikającą z diagnozy obszaru jest obniżona aktywność gospodarza mieszkańców, dlatego też mocno akcentowana jest kwestia pobudzenia tej sfery ludzkiej działalności. Pomoc w tworzeniu miejsc pracy, premiowanie przedsięwzięć opartych na lokalnych zasobach oraz produktach, wspieranie oryginalnych pomysłów na prowadzenie działalności gospodarczej, w szczególności z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii jak również metod promocyjnych czy marketingowych. Widoczny jest także problem niewielkiej świadomości ekonomicznej mieszkańców z tego powodu planuje się przeprowadzić szereg działań informacyjnych oraz edukacyjnych związanych z propagowaniem przedsiębiorczości, co pozwoli zintegrować społeczność i zwiększyć jej szanse w codziennym życiu. Promowane będą nowatorskie podejścia do szkoleń, warsztatów czy innych działań edukacyjnych, które w sposób ciekawy i jasny będą podnosić wiedzę, kwalifikacje czy umiejętności osób najbardziej wykluczonych społecznie. Zastosowanie nowych technologii, umożliwi bardziej skuteczne zagospodarowanie dostępnych środków, co wpłynie na zwiększoną liczbę osób korzystających z tego typu wsparcia.

Zaproponowane rozwiązania z jednej strony mają na celu kontynuowanie tego co sprawdziło się już poprzednio, jak również na wprowadzeniu działań innowacyjnych na terenie LGD.

XI. ZINTEGROWANIE

Strategia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność to spójny zestaw operacji, których zadaniem jest osiągnięcie lokalnych celów i zaspokajanie potrzeb, przyczyniających się do osiągnięcia celów o charakterze regionalnym i ponadregionalnym - inteligentnego, zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju. Zintegrowany charakter LSR Stowarzyszenia LGD C.K. Podkarpacie najpełniej przejawia się w związkach pomiędzy podmiotami, które miały i będą miały udział w realizacji LSR. Na etapie formułowania założeń jak i realizacji LSR podstawą jest współpraca różnych podmiotów i przedstawicieli trzech sektorów, wykonujących częściowe działania składające się na osiągnięcie celów szczegółowych i ogólnych, wskaźników, a w konsekwencji realizacji misji LGD. Bazowanie na lokalnych zasobach, dialog ze społecznością lokalną pozwolił zachować spójność dokumentu i celów, zgodną ze specyfiką obszaru. Naszym zamierzeniem jest wykorzystywanie lokalnych zasobów turystycznych, historycznych, gospodarczych w dążeniu do poprawy jakości życia mieszkańców. Planowane cele i działania aktywizacyjne, edukacyjne, integracyjne, rozwój infrastruktury społecznej i turystycznej mają wpłynąć na wzrost standardu życia mieszkańców, dążyć do budowy świadomej, zintegrowanej i aktywnej społeczności lokalnej LGD. Wieloletnia współpraca z mieszkańcami znacznie ułatwiła nam określenie potrzeb społeczności lokalnej deklarującej aktywny udział w realizowaniu LSR. Podczas prac nad LSR konsultacje przeprowadzone były w formie warsztatów, z wykorzystaniem metod interaktywnych. Użyte techniki treningowe pozwoliły uczestnikom zarówno indywidualnie jak i grupowo zidentyfikować i przeanalizować istniejące szanse i zagrożenia, zaproponować wnioski i możliwe do realizacji działania.

Dzięki takiemu podejściu, uczestników przeprowadzonych warsztatów można traktować jako lokalnych ekspertów posiadających doświadczenie i niezbędną wiedzę na temat potrzeb lokalnej społeczności. Aby stworzyć atmosferę partnerskiej współpracy, każde spotkanie prowadzono różnymi technikami: wykład połączony z prezentacją multimedialną i moderowana dyskusja tzw. „burza mózgów”. Pozwala to stwierdzić, że zintegrowany charakter LSR stanowi unikalne podejście do rozwiązywania problemów dzięki łączeniu istniejących zasobów oraz działań w sferach gospodarczej, publicznej i społecznej.

Zintegrowanie LSR Lokalnej Grupy Działania C.K. Podkarpacie przejawia się także w zgodności celów LSR ze strategiami rozwoju gmin partnerskich, lokalnymi strategiami rozwiązywania problemów społecznych, lokalnymi programami rewitalizacji gmin partnerskich.

Przyjęte cele LSR są zgodne z celami zawartymi w Strategii Rozwoju Województwa „Podkarpackie 2020”, – cel ogólny: Efektywne wykorzystanie zasobów wewnętrznych i zewnętrznych dla zrównoważonego i inteligentnego rozwoju społeczno-gospodarczego drogą do poprawy jakości życia mieszkańców, Celem 2: Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego jako czynników: innowacyjności regionu oraz poprawy poziomu życia mieszkańców”, Celem 3 Podniesienie dostępności oraz poprawa spójności funkcjonalno-przestrzennej jako element budowania potencjału rozwojowego regionu, Celem 4 Racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów z poszanowaniem środowiska naturalnego sposobem na zapewnienie bezpieczeństwa i dobrych warunków życia mieszkańców oraz rozwoju gospodarczego województwa. W 2020 roku województwo podkarpackie będzie obszarem zrównoważonego i inteligentnego rozwoju gospodarczego, wykorzystującym wewnętrzne potencjały oraz transgraniczne położenie, zapewniającym wysoką jakość życia mieszkańców”. LSR LGD C.K. Podkarpacie na lata 2014-2020 przewiduje trzy cele ogólne, których realizacja przyczyni się do rozwoju gospodarczego obszaru, wzrostu poziomu życia mieszkańców i rozwoju kapitału społecznego.

W ramach celu ogólnego 1 „Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD C.K. Podkarpacie w oparciu o efektywne wykorzystanie lokalnych walorów przyrodniczych i kulturowych” finansowane będą przedsięwzięcia zgodne z celami PROW dotyczące m. in. ogólnodostępnej infrastruktury społecznej, zabytków, pomników przyrody, bazy noclegowej i gastronomicznej; szlaków turystycznych, obiektów rekreacyjnych oraz punktów widokowych; sprzedaży pamiątek, produktów lokalnych; wypożyczalni sprzętu turystycznego; świetlic wiejskich, organizowania wydarzeń szkoleniowych,

kulturalnych, sportowych i promocyjnych. Ich realizacja przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców dzięki zaspokojeniu potrzeb społecznych oraz kulturalnych.

Cel ogólny 2 „Zachowanie i wykorzystanie zasobów dziedzictwa przyrody i kultury w celu różnicowania lokalnej gospodarki oraz rozwoju lokalnego rynku pracy” będzie dotyczył tworzenia stabilnych miejsc pracy, zachęcania do aktywności zawodowej, działań edukacyjnych związanych z zakładaną lub rozwijaną działalnością gospodarczą. Pośrednio przyczyni się to do wzrostu zamożności mieszkańców i gmin z obszaru LGD.

Cel ogólny 3 „Stworzenie warunków dla zwiększenia integracji i aktywności lokalnej społeczności” będzie promował przedsięwzięcia mające na celu rozwijanie inicjatyw edukacyjnych, podnoszenie poziomu i doskonalenie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji osób należących do grup defaworyzowanych, a także ochronę zdrowia i profilaktykę zdrowotną oraz przeciwdziałania zjawiskom antyspołecznym. Cele i przedsięwzięcia zawarte w LSR są spójne z przyjętymi celami PROW 2014-2020 i POWER 2014-2010.

XII. MONITORING I EWALUACJA

Lokalna Grupa Działania będzie prowadziła stały monitoring i ewaluację wdrażania LSR, co będzie służyło poprawnej realizacji założeń LSR. Działania związane z monitorowaniem oraz ewaluacją będą podstawą do podejmowania decyzji o ewentualnych zmianach w LSR i aktualizacji lub korekt w Planie komunikacji, a także w sposobie udzielanego doradztwa. Monitoring jest to proces pozyskiwania informacji na temat skuteczności metod wdrażania Strategii oraz weryfikacja zgodności osiągniętych celów z założeniami dokumentu, a także tempa i kierunku, w którym strategia zmierza. Dzięki prowadzeniu monitoringu możliwe będzie uzyskanie informacji o tym, jakie elementy dokumentu wymagają modyfikacji. Pozyskane dane będą podstawą do wykorzystania podczas procesu ewaluacji. Elementy które będą poddawane monitoringowi w trakcie wdrażania LSR zostały przedstawione w tabeli nr 10. Wyszczególnione zostały podmioty odpowiedzialne za wykonanie badań oraz metod i źródła pozyskiwania informacji.

Tabela 8. Elementy podlegające monitoringowi

Elementy poddane badaniu	Wykonawca badania	Źródła danych i metody ich zbierania	Czas i okres dokonywania pomiaru	Analiza i ocena danych
Wskaźniki realizacji LSR	Biuro LGD (ocena własna)	Ankiety monitorujące beneficjentów, dokumentacja własna LGD	Na bieżąco	Stopień realizacji wskaźników
Budżet LGD	Biuro LGD (ocena własna)	Dokumentacja własna LGD,	Na bieżąco	Stopień wykorzystania środków finansowych w odniesieniu do środków zakontraktowanych
Harmonogram ogłaszanych konkursów	Biuro LGD (ocena własna)	Rejestr ogłaszanych konkursów	Na bieżąco	Zgodność ogłaszanych konkursów z przyjętym harmonogramem konkursów LSR, ocena stopnia realizacji zadań wdrażanych w ramach LSR

Zainteresowanie stroną internetową LGD oraz profilem stowarzyszenie na Facebooku	Biuro LGD (ocena własna)	Licznik odwiedzin strony internetowej, dane administratora strony internetowej, liczba wejść na FB	Na bieżąco	Skuteczność przekazywania/uzyskania informacji na temat działalności LGD
Pracownicy Biura LGD, funkcjonowanie Biura	Zarząd LGD	Anonimowe ankiety	Na bieżąco	Ocena pracy pracowników, sposób przekazywania istotnych informacji potencjalnym beneficjentom, pomoc w rozwiązywaniu problemów, jakości i efektywności świadczenia doradztwa

Źródło: Opracowanie własne

Oprócz monitoringu dokonywana będzie ewaluacja, określana czasem jako ocena sukcesu projektu, tj. oceny odpowiedzialności, skuteczności, efektywności i oddziaływania projektu w stosunku do jego założeń. Wprowadzenie procesu ewaluacji strategii zapewnia rozwiązanie problemu dezaktualizacji założeń dokumentu wynikających ze zmieniających się warunków funkcjonowania otoczenia LGD, prawodawstwa i innych czynników mogących deformować zasadność podejmowanych działań w ramach dokumentów. Ewaluacja niezbędna jest do sprawnego funkcjonowania LGD oraz LSR. Do sprawnego przeprowadzenia ewaluacji planuje się brać pod uwagę kryteria dotyczące: trafności, która będzie określać trafności, która będzie określać czy zadania przyjęte do realizacji odpowiadają na potrzeby mieszkańców; efektywności i wydajności, czyli porównanie wielkości nakładów poniesionych do uzyskanych wyników i rezultatów; skuteczności, czyli ocenę osiągniętych celów w odniesieniu do założeń. Kryterium ewaluacji odnoszące się do trwałości oceni, czy osiągnięte efekty realizacji projektu będą wpływać na rozwój sektora po zakończeniu okresu finansowania. Ostatnim kryterium, zgodnie z którym planuje się prowadzenie aktualizacji jest użyteczność – czyli uzyskanie informacji czy wdrażana LSR odpowiada na potrzeby mieszkańców. Elementy, które zostaną poddane ewaluacji z wyszczególnieniem podmiotów odpowiedzialnych za jej wykonanie oraz metod i źródeł pozyskiwania informacji zawiera tabela 11.

Tabela 9. Elementy podlegające ewaluacji

Elementy poddane badaniu	Wykonawca badania	Źródła danych i metod ich zbierania	Czas i okres dokonywania pomiaru	Analiza i ocena danych
Działalność LGD, pracownicy i funkcjonowanie biura Organ decyzyjny	Zarząd LGD (ocena własna)	Badania ankietowe, opinie beneficjentów, opinia Kierownika biura, opinia Zarządu	Ocena dwuletnia dokonywana w terminach: I kwartał 2018, I kwartał 2020, I kwartał 2022	Ocena poprawności działalności prowadzonej przez Stowarzyszenie określająca skuteczność realizowanych zadań w odniesieniu do

				założeń LSR
Skuteczność promocji i aktywizacji społeczności lokalnej	Biuro LGD (ocena własna)	Badania ankietowe wśród mieszkańców, prowadzone bezpośrednio, za pośrednictwem strony internetowej Stowarzyszenia	Ocena roczna w latach 2016–2022, dokonywana w pierwszym kwartale roku następującego po roku ocenianym.	Ocena skuteczności promocji LGD oraz działań wdrażanych w ramach LSR, mierzona jako liczba osób, które uzyskały informację na temat LGD oraz skuteczność animacji społecznej
Stopień realizacji celów LSR- stopień realizacji wskaźników	Podmiot niezwiązany z LGD (ocena zewnętrzna)	Ankiety monitorujące, sprawozdania beneficjentów, dokumentacja własna LGD, wywiady podczas imprez o charakterze gminnym	Ocena dokonywana w I kwartale 2019 oraz I kwartał 2022 roku	Ocena celowości i trafności założeń realizowanych w ramach LSR. Określenie stopnia realizacji poszczególnych celów.
Harmonogram rzeczowo-finansowy LSR	Biuro LGD (ocena własna)	Dokumentacja własna LGD	Raz na pół roku	Ocena zgodności ogłaszanych i realizowanych projektów z harmonogramem określonym w LSR
Budżet LSR	Biuro LGD (ocena własna)	Dokumentacja własna	Raz na pół roku	Ocena zgodności i wysokości wydatkowania środków finansowych przyznanego budżetu na poszczególne zadania.

Źródło: Opracowanie własne

Procesy ewaluacji i monitoringu dokonywane będą zgodnie z Procedurą dokonywania ewaluacji i monitoringu stanowiącą załącznik nr 5 do LSR.

XIII. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Realizacja założeń LSR ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców objętych realizacją strategii głównie poprzez podnoszenie kompetencji mieszkańców, wymianę doświadczeń i dobrych praktyk w powiązaniu ze wzrostem mobilności zawodowej, a także dywersyfikację źródeł dochodu oraz rozwój przedsiębiorczości. Operacja będzie pozytywnie oddziaływać na mieszkańców zachęcając ich do podnoszenia kwalifikacji i umiejętności zawodowych, integracji międzypokoleniowej, budowy i zacieśniania więzi społecznych, podejmowania inicjatyw służących regionalnemu rozwojowi gospodarczemu oraz ogólnej poprawy sytuacji dochodowej.

W związku ze wzrostem jakości kapitału ludzkiego oraz zakładaną realizacją w ramach LSR projektów o charakterze inwestycyjnym, promujących turystykę, rekreację i lokalne dziedzictwo będzie ono wpływać pozytywnie w sposób pośredni, wtórny i skumulowany na dobra materialne. Będzie to oddziaływanie stałe, średnio i długoterminowe. Zakłada się również, że realizacja LSR będzie wpływać w sposób stały, wtórny i skumulowany w perspektywie długookresowej na zasoby naturalne i zabytki. Dodatkowo zdiagnozowano jego stałe, wtórne i skumulowane oddziaływanie na zwierzęta, rośliny, wodę i powietrze, które ujawni się w perspektywie długookresowej.

Analiza LSR wykazała także pośredni, wtórny i skumulowany, słaby wpływ pozytywny na zależność między elementami środowiska i oddziaływaniami na te elementy. Prognozowane zależności będą miały charakter stały i dotyczyć będą perspektywy średnio i długookresowej.

Realizacja działania nie będzie oddziaływać w jakikolwiek sposób na takie elementy środowiska jak różnorodność biologiczna, powierzchnia ziemi, krajobraz i klimat.

Planowany projekt współpracy będzie dotyczyć współpracy między terytorialnej (pomiędzy LGD w ramach jednego województwa i międzynarodowej z partnerskim miastem Giraltovce.

Ze względu na swój charakter podziałanie będzie oddziaływać silnie pozytywnie poprzez wszystkie rodzaje oddziaływań na ludzi. Wynikało to będzie z podnoszenia kwalifikacji mieszkańców obszarów wiejskich, budowy i zacieśniania więzi społecznych, podejmowania inicjatyw służących regionalnemu rozwojowi gospodarczemu oraz ogólnej poprawy sytuacji dochodowej mieszkańców w oparciu o zasoby lokalne tj. kulturę i turystykę. W związku ze wzrostem jakości kapitału ludzkiego podziałanie będzie wpływać pozytywnie w sposób pośredni, wtórny i skumulowany na dobra materialne. Będzie to oddziaływanie stałe, średnio i długoterminowe.

Zakłada się również, że realizacja działania będzie wpływać w sposób stały, wtórny i skumulowany w perspektywie długookresowej na zasoby naturalne i zabytki.

Dodatkowo zdiagnozowano jego stałe, wtórne i skumulowane oddziaływanie na zwierzęta, rośliny, wodę i powietrze, które ujawni się w perspektywie długookresowej

Analiza wykazała także pośredni, wtórny i skumulowany, słaby wpływ pozytywny podziałania na zależność między elementami środowiska i oddziaływaniami na te elementy. Prognozowane zależności będą miały charakter stały i dotyczyć będą perspektywy średnio i długookresowej. Realizacja działania nie będzie oddziaływać w jakikolwiek sposób na takie elementy środowiska jak różnorodność biologiczna, powierzchnia ziemi, krajobraz i klimat.

Wykaz wykorzystanej literatury

1. Poradnik dla Lokalnych Grup Działania w zakresie opracowania Lokalnych Strategii Rozwoju na lata 2014-2020, Warszawa 2015;
2. Program Rozwoju Obszarów wiejskich na lata 2014-2020;
3. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach podziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów wiejskich na lata 2014-2020 (dz. U. z 2015 r. poz. 1570);

4. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013);
5. Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego;
6. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gmina Niebylec na lata 2007-2015;
7. Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2015 r. poz 378);
8. Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach programu Rozwoju Obszarów wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2015 r. poz 349);
9. Strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego, stat.gov.pl;
10. Dane udostępnione z Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej z Gminy Czudec i Gminy Wielopole Skrzyńskie;

Załączniki:

Załącznik nr 1

Procedura aktualizacji LSR

Aktualizacja strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność zwanej dalej LSR, może nastąpić z związku z: zmianą potrzeb obszaru LSR, zmianą przepisów dotyczących LSR, potrzebą zastosowania zaleceń z kontroli, oceny, monitoringu i/lub ewaluacji LSR przez LGD.

LSR jest dokumentem długookresowym zawierający strategiczny plan działań mający na celu stymulowanie rozwoju LGD. W trakcie realizacji LSR mogą zmienić się problemy, potrzeby i priorytety rozwoju obszaru. Niektóre dziedziny życia społeczno-gospodarczego mogą poprawić się szybciej niż zakładano, podczas gdy stan innych może się szybciej diametralnie pogorszyć i konieczne będzie prowadzenie działań mających na celu łagodzenie skutków negatywnych zmian. W związku z tym LSR musi być okresowo weryfikowana i w razie potrzeby aktualizowana by korespondowała z istniejącą sytuacją społeczno-gospodarczą obszaru oraz zidentyfikowanymi problemami. Niezbędne zmiany nie powinny być weryfikowane w kategoriach błędów lecz traktowane jako nieodzowne elementy tego procesu.

Cel procedury – celem procedury jest dostosowanie zapisów LSR do aktualnych potrzeb obszaru oraz wyników ewaluacji,

Zakres procedury – procedura aktualizacji obejmuje czynności niezbędne do przyjęcia zmian oraz nowelizacji dokumentu LSR.

Powiązania - plan komunikacji, procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu.

Przebieg procedury:

1. Potrzeby aktualizacji zapisów w LSR mogą zgłaszać wszyscy mieszkańcy obszaru, członkowie LGD oraz organy Stowarzyszenia. Na stronach internetowych dostępne będą adresy mailowe, ankiety monitorujące. Wszystkie uwagi będą zbierane i analizowane w Biurze LGD.

2. Zgłoszenie wniosków o zmianę zapisów LSR będzie sformalizowane – na stronie internetowej oraz w biurze LGD znajdzie się formularz zmian stanowiący załącznik „A” do niniejszej procedury;
3. W kontekście zmian zapisów LSR pracownicy biura po uzgodnieniu z Zarządem przeanalizują także wypełnianie przez mieszkańców ankiety internetowej oceniającej pracę biura i organów LGD, które udostępnione będą na stronie internetowej i w biurze LGD;
4. Analiza zgłaszanych do LGD potrzeb zmian będzie dokonywana na bieżąco;
5. Monitoring i ewaluacja przeprowadzone będą na bieżąco przez pracowników Biura LGD. Wyniki monitoringu i ewaluacji będą scharakteryzowane w pisemnym raporcie za poprzedni rok kalendarzowy. Powyższe dokumenty przedstawiane będą na Walnym Zebraniu Członków Stowarzyszenia;
6. Zamieszczone na stronie internetowej LGD projekty zaktualizowanej LSR zgłaszanie uwag nastąpi za pomocą dostępnych środków komunikacji;
7. Analiza uwag przez pracowników biura LGD i naniesienie ich w LSR.

Załącznik A do Procedury Aktualizacji LSR
Formularz proponowanych zmian w dokumentach
Stowarzyszenia LGD C.K. Podkarpacie

Nazwa Dokumentu Stowarzyszenia LGD C.K. Podkarpacie	
Obecny zapis	Proponowany zapis
Cel dokonania zmian zapisu/ów, przewidywane efekty tych zmian	
Uwagi dodatkowe	
Autor formularza	
Adres/nr telefonu/ adres e-mail	
Czy jest Pan/Pani członkiem LGD	
Tak ☐ Nie ☐	
Czy chciałaby Pan/Pani włączyć się w działanie LGD	
Tak ☐ Nie ☐	
<p>.....</p> <p>Data</p>	<p>.....</p> <p>Podpis</p>

Źródło: opracowanie własne

Plan działania

Załącznik nr 2

Plan działania	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			Razem 2016-2023		Program	Podk.	
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN			
	Cel ogólny I Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD C.K. Podkarpacie w oparciu o efektywne wykorzystanie lokalnych walorów przyrodniczych i kulturowych											PROW			
	1.1 Rozbudowa i poprawa standardu infrastruktury społecznej i turystycznej oraz estetyki przestrzeni publicznej na obszarze LSR.														
Przedsięwzięcie 1.1	1.1.1	1 szt.	50	300000	1 szt.	100	335500	-	-	-	2	635500	PROW	Re	
	1.1.2	1 szt.	33	100000	2 szt.	100	198500	-	-	-	3	298500	PROW	Re	
	1.1.3	1 szt.	33	30000	2 szt.	100	60000	-	-	-	3	90000	PROW	Re	
Razem cel szczegółowy 1.1.				430000				594000				0	1024000		
1.2 Zachowanie i odtworzenie dziedzictwa kulturowego i historycznego LGD.											PROW				
Przedsięwzięcie 1.2	1.2.1	1 szt.	50	100000	1 szt.	100	200000	-	-	-	2	300000	PROW	Re	
	1.2.2	1 szt.	100	100000	-	-	-	-	-	-	1	100000	PROW	Re	
Razem cel szczegółowy 1.2.				200000				200000				0	400000		
1.3 Rozwój i promocja produktów lokalnych, atrakcji i usług turystycznych.															

Przedsięwzięcie 1.3	1.3.1	1 szt.	50	50000	1 szt.	100	50000	-	-	-	2	100000	PROW	Re
	1.3.2	720 osób	20	23000	2880 osób	100	80000	-	-	-	3600	103000	PROW	Re
	1.3.3	1 szt.	100	60000	-	-	-	-	-	-	1	60000	PROW	W
	1.3.4	1 szt.	100	30000	-	-	-	-	-	-	1	30000	PROW	V
Razem cel szczegółowy 1.3.				163000			130000			0		293000		
Razem cel ogólny I.				793000			924000			0		1717000		

Cel ogólny II Zachowanie i wykorzystanie zasobów dziedzictwa przyrody i kultury w celu różnicowania lokalnej gospodarki oraz rozwoju lokalnego rynku pracy.												PROW		
2.1. Wsparcie inwestycyjne tworzenia nowych i rozwój już istniejących podmiotów gospodarczych.														
Przedsięwzięcie 2.1	2.1.1	3 szt.	23	300000	9szt.	92	850000	1 szt.	100	100000	13	1250000	PROW	Realizacja LSR
	2.1.2	2 szt.	29	200000	4 szt.	86	400000	1 szt.	100	100000	7	700000	PROW	Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 2.1.				500000			1250000			200000		1950000		
2.2. Wspieranie i promocja innowacyjnych form przedsiębiorczości, w tym ekonomii społecznej, opartej na lokalnych zasobach.												PROW		
	2.2.1	2 szt.	66	200000	1szt.	100	100000	-	-	-	3	300000	PROW	Realizacja LSR

Przedsięwzięcie 2.2	2.2.2	-	-	-	1 szt.	100	50000	-	-	-	1	50000	PROW	Realizacja LSR
	2.2.3	1 szt.	33	30000	2 szt.	100	63000	-	-	-	3	93000	PROW	Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 2.2.				230000			213000			0		443000		
Razem cel ogólny II.				730000			1463000			200000		2393000		
Cel ogólny III Stworzenie warunków dla zwiększenia integracji i aktywności lokalnej społeczności.													PROW	
3.1 Rozwijanie inicjatyw edukacyjnych ukierunkowanych na wzrost aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców LGD.														
Przedsięwzięcie 3.1	3.1.1	1 szt.	50	100000	1 szt.	100	150000	-	-	-	2	250000	PROW	Realizacja LSR
	3.1.2	1 szt.	25	50000	3 szt.	100	150000	-	-	-	4	200000	PROW	Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 3.1.				150000			300000			0		450000		
3.2. Wzmocnienie aktywności społecznej mieszkańców, wsparcie integracji i współpracy													PROW	
Przedsięwzięcie 3.2	3.2.1	2 etaty	33	289667	2 etaty	66	289667	2 etaty	100	289666	2	869000	PROW	Koszty bieżące
	3.2.2	1 szt.	33	1000	1 szt.	66	1000	1 szt.	100	1000	1	3000	PROW	Koszty bieżące

	3.2.3	1 organizacja	33	71534	1 organizacja	66	71533	1 organizacja	100	71533	1	214600	PROW	Koszty bieżące
Razem cel szczegółowy 3.2.				362201			362200			362199		1086600		
3.3 Ochrona zdrowia i profilaktyka zdrowotna, przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym i antyspołecznym.														
Przedsięwzięcie 3.3	3.3.1	1 szt.	50	15000	1 szt.	100	15000	-	-	-	2	30000	PROW	Realizacja LSR
	3.3.2	100 osób	33	6500	160 osób	86	10100	40 osób	100	3400	300	20000	PROW	Aktywizacja
	3.3.3	1 szt.	50	9200	1 szt.	100	9200	-	-	-	2	18400	PROW	Aktywizacja
Razem cel szczegółowy 3.3.				30700			34300			3400		68400		
Razem cel ogólny III				542901			696500			365599		1605000		
Razem LSR				2065901			3083500			565599		5715000		
Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach podziałania Realizacja LSR PROW														% budżetu podziałania realizacja LSR
													2 250000	50

Źródło: Opracowanie własne

Budżet LSR

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe (PLN)				Razem EFSI
	PROW	RPO		Fundusz wiodący	
		EFS	EFRR		
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. B rozporządzenia nr 1303/2013)	4500000	_____	_____	_____	4500000
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. C rozporządzenia nr 1303/2013)	90000	_____	_____	_____	90000
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. D rozporządzenia nr 1303/2013)	1086600	_____	_____	_____	1086600
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. E rozporządzenia nr 1303/2013)	38400	_____	_____	_____	38400
Razem					5 715000

Źródło: Opracowanie własne

Plan finansowy w zakresie podziałania 19.2 PROW 2014 – 2020.

	Wkład EFRROW	Budżet państwa	Wkład własny będący wkładem krajowym środków publicznych	Razem
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	1663350	1200210	_____	2863560
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych	1200000	_____	436440	1636440
Razem:	2863350	1200210	436440	4500000

Źródło: Opracowanie własne.

Plan komunikacji

Termin	Cel komunikacji	Nazwa działania komunikacyjnego	Adresaci działań komunikacyjnych (grupy docelowe)	Środki przekazu
I połowa 2016 r.	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o LSR, o jej głównych celach, zasadach przyznawania dofinansowania, typach operacji oraz o zasadach interpretacji poszczególnych kryteriów oceny używanych przez organ decyzyjny.	3 spotkania aktywizujące nt. głównych założeń LSR oraz zasad oceniania i wyboru operacji na lata 2014-2020	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy	- ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych (GOK, UG), - informacja na stronach internetowych Na zakończenie uczestnicy wypełnia ankiety w celu pozyskania informacji o funkcjonowaniu LGD i realizacji LSR.
II połowa 2016 r.	Podsumowanie działań prowadzonych przez LGD	3 konferencje podsumowująca nt. głównych efektów LSR	-mieszkańcy LGD, -przedstawiciele JST,	- zaproszenia, - ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych, - informacja na stronach internetowych
I połowa 2017	Poinformowanie ogółu mieszkańców o LSR i o wstępnych efektach	3 spotkania aktywizujące nt. głównych założeń LSR na lata 2014-2020 oraz jej efektów	- wszyscy mieszkańcy obszaru LGD	- ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych (GOK, UG), -informacja na stronach internetowych (ankiety j/w)
I połowa 2017 r.	Uzyskanie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD pod kątem konieczności przeprowadzania ewentualnych korekt w tym zakresie	badania satysfakcji wnioskodawców LGD dot. jakości pomocy świadczonej przez LGD na etapie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy	Wnioskodawcy w poszczególnych zakresach operacji w ramach LSR	-ankiety wypełniane przez wnioskodawców
II połowa 2017 r.	Podsumowanie działań prowadzonych przez LGD	3 konferencje podsumowujące nt. głównych efektów LSR	-mieszkańcy LGD, -przedstawiciele JST,	- zaproszenia, - ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych, - informacja na stronach internetowych

II połowa 2018 r.	Podsumowanie działań prowadzonych przez LGD	3 konferencje podsumowująca nt. głównych efektów LSR	mieszkańcy LGD, -przedstawiciele JST,	- zaproszenia, - ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych, - informacja na stronach internetowych
I połowa 2018	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o zasadach przyznania dofinansowania	3 spotkania aktywizujące nt. głównych założeń LSR oraz zasad oceniania i wyboru operacji na lata 2014-2020	- wszyscy mieszkańcy obszaru LGD	- ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych (GOK, UG), -informacja na stronach internetowych (ankiety j/w)
I połowa 2018	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o zasadach przyznania dofinansowania	3 spotkania aktywizujące nt. głównych założeń LSR oraz zasad oceniania i wyboru operacji na lata 2014-2020	- wszyscy mieszkańcy obszaru LGD	- zaproszenia, - ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych, - informacja na stronach internetowych
I połowa 2019 r.	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o zasadach przyznawania dofinansowania, dokumentacji aplikacyjnej oraz zakresy tematyczne	3 spotkania aktywizujące nt. głównych założeń LSR oraz zasad oceniania i wyboru operacji na lata 2014-2020	- wszyscy mieszkańcy obszaru LGD	- zaproszenia, - ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych, - informacja na stronach internetowych
II Połowa 2019 r.	Podsumowanie działań prowadzonych przez LGD	3 konferencje podsumowująca działania LGD w latach 2014-2020	mieszkańcy LGD, -przedstawiciele JST,	- zaproszenia, - ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych, - informacja na stronach internetowych
II połowa 2020 r.	Podsumowanie działań prowadzonych przez LGD	3 konferencje podsumowująca działania LGD w latach 2014-2020	mieszkańcy LGD, -przedstawiciele JST,	- zaproszenia, - ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych, - informacja na stronach internetowych
I połowa 2021 r.	Uzyskanie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD pod kątem konieczności przeprowadzania ewentualnych korekt w tym zakresie	Badania satysfakcji wnioskodawców LGD dot. jakości pomocy świadczonej przez LGD na etapie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy i wniosków o płatność	Wnioskodawcy w poszczególnych zakresach operacji w ramach LSR	-ankiety wypełniane przez wnioskodawców

II połowa 2022 r.	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o zasadach przyznawania dofinansowania, dokumentacji aplikacyjnej oraz zakresy tematyczne	3 spotkania aktywizujące nt. głównych założeń LSR oraz zasad oceniania i wyboru operacji na lata 2014-2020	- wszyscy mieszkańcy obszaru LGD	- zaproszenia, - ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych, - informacja na stronach internetowych
-------------------------	--	--	----------------------------------	---

Źródło: opracowanie własne

Załącznik nr 5

Procedura monitoringu i ewaluacji

§1 Wprowadzenie

Warunkiem efektywnego wdrażania Strategii jest stworzenie procedur, które umożliwią obserwację efektów realizacji Strategii oraz pozwolą na ich ewentualną korektę. Prowadzenie takich działań umożliwi efektywne planowanie, okresową ocenę i aktualizację zapisów dokumentu zgodnie ze zmieniającymi się warunkami społeczno-gospodarczymi i zdiagnozowanymi potrzebami społeczności lokalnej. Dokument obejmuje działania związane z bieżącym monitorowaniem realizacji Strategii oraz jej okresową ewaluacją.

§2 Opis procedury monitoringu

1. Monitoring LSR prowadzony jest na bieżąco.
2. Organem odpowiedzialnym za monitoring jest Zarząd Stowarzyszenia chyba, że dokonano delegowania tych zadań na inny organ LGD/pracowników Biura.
3. Monitoring przeprowadza się na podstawie: dokumentacji własnej- sprawozdań beneficjentów, anonimowych badań ankietowych, rejestrów danych prowadzonych przez LGD, w tym rejestrów ogłoszonych konkursów oraz licznika odwiedzin strony internetowej na podstawie danych uzyskanych od jej administratora.
4. Monitoring obejmuje:
 - a. Zebranie danych na temat: wskaźników realizacji LSR, , budżetu LGD, harmonogramu ogłaszanych konkursów, liczby osób odwiedzających stronę internetową, profilem stowarzyszenia na Zainteresowanie stroną internetową LGD oraz profilem stowarzyszenie na Facebooku, pracowników Biura LGD oraz funkcjonowania Biura.
 - b. Ocenę zebranych informacji w stosunku do założonych wartości.
 - c. Wyniki monitoringu będą scharakteryzowane w pisemnym raporcie za poprzedni rok kalendarzowy.

§3 Opis procedury ewaluacji

1. Organem uprawnionym do realizacji procedury ewaluacji jest Zarząd LGD, chyba że dokonano delegowania tych zadań na inny organ LGD/pracowników Biura Zarządu,
2. Do skoordynowania i wykonania prac związanych z ewaluacją Strategii powołuje się Zespół ds. Ewaluacji Strategii, liczący co najmniej 3 osoby. Zarząd wskaże Przewodniczącego Zespołu, który kierować będzie jego pracami.

3. Zarząd LGD może zlecić wykonanie ewaluacji podmiotom zewnętrznym.
4. Ewaluacja będzie prowadzona:
 - a. Corocznie w latach 2016–2022, dotyczyć będzie: skuteczności promocji i aktywizacji społeczności lokalnej, wywiady podczas imprez o charakterze gminnym.
 - b. W okresie dwuletnim w zakresie oceny działalności LGD, pracowników i funkcjonowania biura, ocena działalności organów LGD.
 - c. W latach 2019, 2022 w zakresie stopnia realizacji celów LSR, stopnia realizacji wskaźników.
 - d. W okresie półrocznym w zakresie oceny harmonogramu rzeczowo-finansowego LSR oraz budżetu LSR.
5. Ewaluacje przeprowadza się w oparciu o: badania ankietowe wśród mieszkańców prowadzone bezpośrednio za pomocą strony internetowej, opinie beneficjentów, opinie Kierownika biura, opinie Zarządu, ankiety monitorujące beneficjentów, dokumentacja własna LGD.
6. Raport z ewaluacji Strategii obejmuje przede wszystkim:
 - a. Ocenę funkcjonowania LGD, w tym: działalność Zarządu, działalność Komisji Rewizyjnej, działalność Rady, sprawność przeprowadzania naborów, wizerunek LGD wśród mieszkańców obszaru, działalność informacyjną, promocyjną oraz edukacyjną, procedury związane z wyborem przedsięwzięć oraz kompetencje pracowników.
 - b. Ocenę stopnia wdrażania celów LSR, w tym stopnia osiągnięcia wskaźników.
 - c. Podsumowanie działalności LGD w badanym okresie, wnioski i rekomendacje.
7. Ewaluacja prowadzona będzie w oparciu o kryteria ewaluacji, tj.: trafności, efektywności i wydajności, skuteczności, trwałości, użyteczności.
8. Zatwierdzenia Raportu z ewaluacji Strategii dokonuje się uchwałą Walnego Zebrania Członków.

Załącznik nr 6

Procedura zmian Kryteriów wyboru operacji

Niniejsza procedura określa zasady i tryb ustalania lub zmiany kryteriów wyboru operacji, które mają być realizowane w ramach opracowanej przez Lokalną Grupę Działania C.K. Podkarpacie Lokalnej strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

I. Użyte w niniejszym dokumencie terminy oznaczają:

- 1) Procedura – niniejsza Procedura
- 2) LGD – Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania C.K. Podkarpacie
- 3) Zarząd - Zarząd Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania C.K. Podkarpacie
- 4) Rada – Rada Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania C.K. Podkarpacie
- 5) Biuro- Biuro Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania C.K. Podkarpacie
- 6) WZC- Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania C.K. Podkarpacie
- 7) LSR – Strategia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
- 8) SW- Samorząd Województwa

II. Procedura

1. Z wnioskiem do Zarządu o podjęcie działań zmierzających do zmiany kryteriów wyboru operacji może wystąpić:
 - Rada
 - co najmniej 10% członków Stowarzyszenia
2. Wniosek powinien być złożony w formie pisemnej i zawierać:
 - a) uzasadnienie proponowanych zmian,
 - b) określenie powiązań z diagnozą obszaru LSR,
 - c) określenie wpływu na osiągnięcie zaplanowanych w LSR wskaźników
3. Zmiana może dotyczyć w szczególności:
 - a) propozycji usunięcia kryterium z listy,
 - b) propozycji dodania nowego kryterium do listy,
 - c) propozycji zastąpienia dotychczasowego kryterium nowym kryterium,
 - d) propozycji zmiany punktacji przypisanej do kryterium
4. Zarząd może z własnej inicjatywy podjąć działania zmierzające do zmiany kryteriów wyboru operacji.
5. Zarząd przy pomocy Biura analizuje złożone wnioski o podjęcie działań zmierzających do zmiany kryteriów wyboru operacji lub dokonuje samodzielnej analizy swoich spostrzeżeń i przygotowuje projekt zmiany kryteriów wyboru operacji.
6. Zarząd konsultuje treść projektu lokalnych kryteriów wyboru operacji z :
 - Radą,
Konsultacje z Radą polegają na przesłaniu do Przewodniczącego Rady projektu zmian kryteriów wyboru operacji oraz wyznaczeniu 14 dniowego terminu na ustosunkowanie się do tego projektu. Przewodniczący Rady konsultuje treść projektu zamiany kryteriów wyboru operacji z Członkami Rady i w terminie wyznaczonym przez Zarząd przedstawia pisemne stanowisko Rady.
 - lokalną społecznością
Konsultacje z lokalną społecznością polegają na opublikowaniu na stronie internetowej LGD przez okres 14 dni projektu zmiany kryteriów wyboru operacji ze wskazaniem sposobu i terminów zgłaszania do zaproponowanych kryteriów uwag.
7. Po zakończeniu działań konsultacyjnych Zarząd analizuje zgłoszone uwagi i ewentualnie dokonuje stosownych zmian w projekcie zmiany kryteriów wyboru operacji.
8. Po dokonaniu analizy zgłaszanych uwag i ewentualnym wprowadzeniu stosownych zmian w projekcie zmiany kryteriów wyboru operacji Zarząd LGD podejmuje uchwałę w sprawie zmiany kryteriów wyboru operacji.
9. Podczas najbliższego WZC Zarząd przedstawia informacje na temat zmiany kryteriów wyboru operacji.
10. Zmiana kryteriów wyboru operacji wymaga każdorazowego poinformowania SW.
11. W przypadku, gdy kryteria wyboru operacji ulegają zmianie w okresie pomiędzy ogłoszeniem naboru, a zakończeniem procedury oceny i wyboru operacji, do oceny i wyboru operacji zastosowanie będą miały kryteria obowiązujące w dniu ogłoszenia naboru. Zapis ten ma zastosowanie również w sytuacji gdy zajdzie konieczność ponownej weryfikacji lub oceny operacji po przekazaniu wniosku do SW.

